

Een wolf vertelt het SMA-verhaal

Fabels over de wereld van spinale spieratrofie
voor kinderen, tieners en ouders.

Jacopo Casiraghi

Illustraties door Samuele Gaudio

Auteur:

Jacopo Casiraghi

Grafisch ontwerp en illustraties samengesteld door IED Milaan

Illustraties: Samuele Gaudio

Grafische vormgeving: Davide Sottile

Coördinatie: Stefania Bertolini

Projectcoördinatiebureau:

Edelman

Project bedacht door:

In samenwerking met:

Ga voor meer informatie naar SMA naar:

TOGETHER IN SMA™
with Biogen

<https://care.togetherinsma.nl>

SPINALE SPIERATROFIE (SMA)

Spinale spieratrofie (Spinale Musculaire Atrofie, SMA) is een zeldzame neuromusculaire ziekte die leidt tot ernstige en progressieve spieratrofie en zwakte, als gevolg van verlies van de neuronen die de signalen van het centrale ruggenmergstelsel naar de spieren overbrengen en hun beweging controleren. De ziekte treft 1 op de 10.000 pasgeborenen en is vandaag de dag de meest voorkomende genetische oorzaak van kindersterfte¹.

Van de vier SMA types is het type dat pasgeborenen in de eerste zes maanden van hun leven treft, veruit de ernstigste.

---

1) Lunn and Wang 2008.

WAAROM EEN BOEK MET SMA-FABELS

Vertellen betekent informeren, delen, onderwijzen en nieuwe emoties en standpunten naar voren brengen.

Dit boek is bedacht om, door middel van de woorden en illustraties van zijn hoofdpersonages, een heel universum te vertellen met helden die erin leven.

De hoop is dat lezers van alle leeftijden zich nooit alleen zullen voelen en geïnspireerd zullen worden om de cadeautjes en de kostbare betekenis van dagelijkse momenten in het leven te herkennen, elk op hun eigen manier.

Ik kijk even op tijdens het lezen van de fabels van Jacopo, en kijk naar mijn kinderen die op de grond zitten te spelen. Vertederd luister ik naar hun stemmen, en zie hoe hun verbeelding zich ontplooit tijdens het spelen. Even zie ik mijn eigen gezicht weerspiegeld in elk van hen. Vervolgens schuif ik mijn bril lichtjes opzij van verbazing en mijn ogen beginnen de kamer te doorzoeken naar de Uil. Ik kijk in alle hoeken en gaten, maar kan hem niet vinden. Ik ben overduidelijk aan het dagdromen, omdat ik zo diep verweekeld geraakt ben in de verhalen van de Wolf, die, om zijn eigen huid te redden, de dieren van het Bos voor zich wist te winnen met fabels die onze harten verwarmen. De kinderen bewegen zich voort door ons huis; ze poetsen hun tanden voor het slapengaan en ruimen langzaam hun speelgoed op. Ik wacht op het moment dat ze welterusten komen zeggen, en een kus op de wang van papa plaatsen. Daarna op naar een nieuwe dag. Ik heb het gevoel dat ik samen met hen op een ononderbroken pad aan het wandelen ben, waarschijnlijk op weg naar het Hart van het Bos. Het is een pad dat ons helpt onszelf beter te begrijpen en het duizelingwekkende idee te omarmen dat elk kind uniek is en vol verrassingen zit, dat iedereen op deze wereld wordt gezet met dezelfde extreme kracht en onvermijdelijke zwaktes. Deze verhalen zijn het bewijs dat het niet alleen mogelijk is om geluk te vinden ondanks de uitdagingen in

- het leven, maar ze leren ons ook “hoe” we het geluk
  - kunnen vinden. En dat is in de eerste plaats door per-
  - soonlijke ervaringen te beleven met een enorme alge-
- meene waarde. Neem bijvoorbeeld de bloem Steeltje, die leert luisteren en zich de wereld voorstelt met haar stengels die naar de grond wijzen; Klein Addertje, die haar moeilijkheden overwint en erin slaagt een wereld vol kleur te creëren; de jonge muis, Nummer Zeven, die dapper een bijensteek trotseert omdat hij meer tijd wil hebben om met vrienden door te brengen; of zelfs Klein Zwijntje en zijn grootmoedige onschuld, die zijn moeder helpt een dappere ouder te worden en uiteindelijk “ongeluk” weet om te keren door zijn hart open te stellen voor een wereld vol kleurrijke vlinders. Mijn eigen kinderen liggen nu in bed. Ik doe het licht uit, zet mijn rolstoel aan en zigzag zo stil mogelijk langs wat vergeten speelgoed naar mijn slaapkamer. Terwijl ik door de gang rijd, werp ik door de lichtjes openstaande deur een snelle blik op de onschuldige gezichtjes van de kinderen. Ik moet denken aan twee fabels die ik zojuist heb gelezen, de eerste van Klein Musje, het vogeltje op wielen, dat altijd onschuldig blijft herhalen: “Het is het waard!” En dan is er nog

- het verhaal van Kleine Wolf, die dankzij de vacht die zijn vader hem met veel moeite schonk, “goed sliep en met een hart vol vreugde droomde tussen heldere, zwevende sterren.”

Deze kleine wezentjes leren ons duidelijke lessen. Hun onschuld, zoals die van alle kinderen, moet worden bewaard en beschermd omdat die geen doel, zin of vooroordeel heeft. Die onschuld is er gewoon. Door hen kunnen we de pracht van het universum tastbaar voelen. En wie wordt er niet betoverd door de pracht van de sterren? Dit alles is een uitzonderlijk geschenk. Vooral als we bedenken dat de schrijver ons meeneemt op een gemakkelijke reis, waarbij hij onze aandacht vasthoudt door pagina's waar fantasie en verbeelding – voor het eerst in fabelvorm – ware levensgebeurtenissen reconstrueren, beleefd in de eerste persoon of door de ogen van de kleine mannen en vrouwen die hij in de loop van zijn carrière heeft ontmoet.

Ik ben ervan overtuigd dat dit is waar het om draait bij fabels! Om onze harten en geesten aan te vuren door het ongelooflijke. Om ons ervan te overtuigen dat het leven altijd mooi is; een buitengewoon geschenk dat, als het door een filter van liefde wordt gezien, soms nog mooier kan zijn dan een droom op zich.

Alberto Fontana

Directeur van Centro Clinico NeMo, Milaan, Italië

Inleiding - Fabels die genezen.

Inleiding

Mario Vargas Llosa (Nobelprijs voor Literatuur, 2010) gelooft dat verhalen verzinnen en vertellen een van de oudste tradities van de mensheid is. Het is een expressieve vorm die geworteld is in het feit dat we maar één leven hebben, maar dat we wel duizend levens kunnen voorstellen, verlangen of verzinnen voor onszelf. Verhalen helpen ons om onze eigen toestand beter te begrijpen, barrières te doorbreken en zelfs andere levens te leiden, waarbij we ons identificeren met de personages en avonturen waarover we horen. Veel verhalen die in de loop van de mensheid zijn ontstaan, helpen om verandering in jezelf of zelfs de beschaving teweeg te brengen, en het maakt niet uit of die in de vorm van een goede roman of een speelse fabel bestaan. Bovendien is het gewoon heel leuk om naar verhalen te luisteren.

In die context heb ik met veel plezier de twaalf fabels gelezen die de psycholoog en psychotherapeut Jacopo Casiraghi heeft geschreven voor mensen met spinale spieratrofie (SMA), met name voor kinderen, tieners en hun ouders.

Hun verhalen spelen zich af in Het Bos, met een grote verscheidenheid aan flora en fauna. Een plaats die wordt beschouwd als een symbool van zowel het bevoerende als het verontrustende. Het Bos wordt ook gezien als de plaats bij uitstek voor verlies, ontmoetingen, verkenning en avontuur dat, in een magische reeks gebeurtenissen en toevalligheden, ons altijd weer naar huis leidt. De vertellende stem die de lezer aanspoort na te denken over de vele emoties die gepaard gaan met de diagnose en behandeling van een ziekte die zowel ouders als patiënt kan ontwrichten, is niemand minder dan een oude Wolf... “een ondeugend personage dat geweldig verhalen kan vertellen”.

- In elk van de fabels komen de twee expertisegebieden van Casiraghi tot uiting: die van schrijver en van psychotherapeut. Voor hem is het vertellen van verhalen een manier om te informeren, te ondersteunen, te behandelen, te revalideren, hoop te geven en zelfs nieuwe perspectieven op de ziekte te geven. Men zou kunnen zeggen dat hun “therapeutische” waarde in het feit zit dat de boodschap deelbare, gemeenschappelijke elementen van begrijpen in zich draagt. Allemaal voorzien van talrijke impliciete aspecten die ruimte laten voor persoonlijke interpretatie en praktische toepassing. In feite kan de lezer de inhoud en de boodschap gemakkelijk aanpassen aan zijn of haar ervaring op basis van de huidige levenscyclusfase van hun aandoening.

Ondanks de grote verscheidenheid aan emoties die in de twaalf fabels voorkomen (ontzetting, angst, desoriëntatie, angst voor de toekomst, schuldgevoel, droefheid, depressie), hebben ze allemaal het vermogen om moed te geven en ideeën te creëren voor het interpreteren van het eigen bestaan. Zelfs wanneer men met een ziekte wordt geconfronteerd, wanneer de plaats die men in de wereld inneemt een andere manier van ‘zijn’ mogelijk maakt; een die vol verrassingen kan zitten, maar die alleen begrijpelijk is door wederkerigheid en gevoel.

Al deze elementen zijn intrinsiek verweven in de eigenzinnige fabels van Jacopo Casiraghi voor kinderen, tieners en ouders.

Ik wil vermijden dat ik de lezer een voorproefje geef en zo het plezier van ontdekking en verrassing bederf. Ik zal mij beperken tot een paar steeds terugkerende elementen die als “rode draad” kunnen worden beschouwd en de lezer uitnodigen zich die van hem of haar voor te stellen. De omgeving van Het Bos kan worden beschouwd als een klassiek metafoor (“Ik bevond mij in een donker

- bos”), die de angst voor de onbekende kant van de ziekte
- weergeeft. Maar het bos heeft ook een “hart”, dat helpt bij
- het omgaan met verlies van controle en de reden waarvoor men leeft. Dit hart herinnert ons eraan dat alles wel goed zal komen, en dat we misschien nieuwe zingevingen zullen ontdekken; een nieuwe manier om gebeurtenissen te interpreteren door diepere en andere contacten met de essentie en de diepte van het leven. Er is echter een referentiepunt, het Majestueuze Hert, de koning van Het Bos en symbool van tijdloze wijsheid, die waarneemt zonder zelf te worden waargenomen en die, samen met andere personages, onthult dat “iedereen ergens bang voor is”. Meester Uil voegt eraan toe: “De enige manier om een angst te overwinnen, is om eerst toe te geven dat je bang bent.”

Het is inderdaad het Majestueuze Hert, met zijn bijna goddelijke gezag, dat “zachtjes komt aangewandeld met een groot gewei dat bedekt is met mos en vogelnesten”. Hij zegt met een diepe stem: “Het is tijd om te gaan.”

Hier rijzen dus de eerste vragen wanneer men fabel en werkelijkheid met elkaar confronteert: “Waarom spring je niet, mijn Klein Haasje?” vraagt Moeder Haas. “Waarom ren je niet, mijn Klein Haasje?” vraagt Vader Haas. “Hoe kun je jezelf overtuigen dit allemaal te doen nadat je zo’n onverwacht en pijnlijk nieuws hebt gekregen?”

Vandaar dat we nood hebben aan zorg via de “magische kracht van woorden”. Om de mogelijkheid te bieden om altijd te “dagdromen” en te helpen navigeren door de complexe reis van het leven, ziekte, zorg en onderlinge relaties. Bovendien wordt in sommige verhalen het “tijdperk van verandering” voorzichtig en sierlijk voorgesteld met de gedachte aan een levenslange remedie. Eén die niet leidt tot genezing, maar in plaats daarvan de zieke persoon in zijn bestaan bekrachtigt en versterkt. De twaalf fabels begeleiden ons door een complexe cyclus die van de diagnose van de ziekte tot revalidatiezorg, tot nieuwe behandelingen gaat, zodat we op elke situatie kunnen inspelen: “Het is nodig om ademhalings-oefeningen te doen en te bewegen, we mogen niet te zwaar

- worden...” en opnieuw: “Een reis als deze kan niet alleen worden gemaakt.” Naast de ouders moet ook rekening worden gehouden met broers en zussen die, hoewel zij geen specifieke ziekte hebben, eveneens bijzondere aandacht verdienen.

Een recent onderzoek onder leiding van James Law en zijn team over studies van de afgelopen 40 jaar laat zien hoe ouders die hun kinderen voorlezen de kansen op taalontwikkeling, begrip en emotioneel evenwicht verbeteren. Intuïtief wisten we dit al, zelfs door ervaring uit de eerste hand. Nu bevestigt de wetenschap dit: verhalen lezen is goed voor kinderen, maar het is ook goed voor volwassenen omdat het hen helpt de betoverende wereld van de kindertijd opnieuw te beleven. En nadenken over woorden en zinnen is iets dat een verbinding mogelijk maakt tussen het hoofd en het hart van de luisteraar. En dit alles geldt nog meer in het geval van ouders van een ziek kind. Ik zou graag willen afsluiten met de woorden van de verteller, de Wolf: “Ik heb ze verteld omdat ze het verdienen herinnerd en opnieuw verteld te worden. De vrienden over wie ik je vertelde mogen niet vergeten worden, en iedereen kan iets van hen leren. Ik geloof niet dat het er toe doet hoe sterk je spieren zijn: als je het hart hebt om naar deze fabels te luisteren, wel, dan maak ook jij deel uit van het verhaal.”

Ik stel me zo voor dat de lezers zich nieuwsgierig in deze twaalf fabels storten. De fabels zijn verrassend en leuk, en dankzij deze verhalen kunnen we ziekten en de kwetsbaarheid die ze met zich meebrengen, zowel voor anderen als voor onszelf hopelijk beter begrijpen. Eenmaal volledig ondergedompeld in de metaforen, kunnen we het dagelijks leven tegemoet treden als een geschenk... een leven dat rijk is aan betekenis.

Enrico Molinari

*Master's Degree Director, Master in Klinische Psychologie
Università Cattolica del Sacro Cuore [Katholieke Universiteit
van het Heilig Hart], Milaan, Italië
Istituto Auxologico italiano [Italiaans Auxologisch Instituut] - IRCCS
(Istituto di Ricovero e Cura a Carattere Scientifico [Instituut voor
Wetenschappelijke Behandeling en Onderzoek]) - Milaan, Italië*

*Opgedragen aan alle kinderen
die nu jongens en meisjes,
mannen en vrouwen zijn,
die ik heb leren kennen dankzij de
Famiglie-SMA.*

De Wolf is gevangen genomen. Hij zwierf door het Bos, en het duurde niet lang voor hij in een val liep. De Raad van het Bos kwam toen bij elkaar om te beslissen wat ze met hem gingen doen. Eigenlijk was het niet zo gemakkelijk geweest om hem te pakken te krijgen, die wolf die met zijn snuit diep in de jam stak. Ja, de Wolf was gek op jam, honing, bosbessen,

wortelen en zelfs rood en vet vlees. Hij zou werkelijk alles kunnen opeten. “Ja, ik eet alles,” herhaalde hij, met een grote dreigende grijns. Zijn glimlach was eigenaardig, omdat hij een paar hoektanden miste. Het was duidelijk dat de vele jaren die de Wolf oud was, hun tol hadden geëist: zijn tanden waren zwart geworden en zijn lange lichtgrijs gespikkelde jas wit, want de tijd houdt ervan om kleuren en leegte te mengen met volheid. De Wolf was oud geworden en zelfs zijn felrode tong, die altijd opzij hing, kon hem er niet jonger laten uitzien. Een paar winters van bevroren snorren waren voorbijgegaan. En net zo veel waren er voorbijgegaan voor Meester Uil en het Majestueuze Hert, die naar verluidt in het donkerste en meest mysterieuze deel van het Bos zouden wonen. “Daar ga ik nooit ofte nimmer heen”, zei de Wolf eens, refererend naar dat deel van het Bos.

“Waarom? Ben je bang voor het Hart van het Bos?” vroeg Erika het Stinkdier met haar grote ogen.

“Natuurlijk niet! Ik ben nergens bang voor. Ik ga er gewoon niet naartoe omdat er niets te eten is in het Hart van het Bos!”

De Wolf had Erika het Stinkdier voor de gek gehouden. Door de tijd heen had hij geleerd dat het

- beter is om een leugen altijd met een klein beetje
- waarheid te besprenkelen. Dus loog hij niet toen hij
- zei dat er niets te eten is in het Hart van het Bos. Tussen de kromme bomen en de vele rotsen met mos langs de steile heuvels waren alleen bessen en paddenstoelen te vinden, maar die werden meestal opgegeten door wilde zwijnen of de Bruine Beer. Het was heel duidelijk, en dat was nog belangrijker, dat in het rijk van het Majestueuze Hert niemand ook maar één braambes mocht plukken zonder zijn toestemming. En de Wolf wou liever niet in de problemen komen omdat het Majestueuze Hert nogal opvliegend kon zijn.

De leugen daarentegen was iets anders. Weet je nog toen de Wolf zei: “Ik ben nergens bang voor”? Wel, dat is het juist. De Wolf heeft eigenlijk veel angsten: sommige waren absurd en andere waren wat ingewikkelder, maar hij was bovenal doodsbang voor het Hart van het Woud en het Majestueuze Hert. Iedereen is ergens bang voor, je kunt dit gevoel onmogelijk niet hebben. Zelfs volwassenen hebben angsten, maar soms houden ze die geheim, zelfs voor zichzelf.

“De enige manier om een angst te overwinnen,” zei Meester Uil, “is om eerst toe te geven dat je bang bent.”

De Wolf snoof terwijl hij met zijn ogen rolde. Hij haatte de wijze raad van de uil. En zo ging hij weer alleen verder om op zoek te gaan naar iets lekkers. De Wolf wilde graag een grote ronde buik hebben, als een soort trommel. Zo ver was het nog lang niet, want hij was zo mager dat je al zijn ribben kon tellen.

En precies hierom was hij in de val gelopen: een sneetje brood met jam was net genoeg om hem

- in de val te lokken. Hij wilde het broodje pakken en
- ineens klapte de val dicht. Eekhoorns, konijnen en
- alle andere bewoners van het bos juichten... iedereen applaudisseerde toen de Wolf eindelijk gevangen was genomen!

“Dat zal je leren, omdat je mijn schoonzus hebt opgegeten!” riep iemand boos.

“En dat zal je leren, omdat je in mijn staart hebt gebeten!”

“En in mijn poot ook! Door jou doet hij pijn wanneer het seizoen verandert!”

En er waren nog veel meer redenen om hem gevangen te houden, zoveel dat een heel boek nog niet genoeg zou zijn om ze allemaal op te schrijven.

“Wacht, wacht!” zei de Wolf. “Als ik jullie een verhaal vertel, willen jullie me dan vrijlaten?”

Iedereen was ineens stil, zelfs de bijen die tussen de bloemen op de top van de heuvel zoemden.

“Wat voor verhaal?” vroeg Freek de Eekhoorn.

Natuurlijk was de Wolf erg slim en wist hij hoe hij situaties en verhalen kon manipuleren. Hij wist precies hoe hij elk soort verhaal moest vertellen. Hij droeg oude ballades en avontuurlijke verhalen voor. Hij herinnerde zich de avonturen van helden en majestueuze daden, en wist altijd welke verhalen hij moest delen terwijl hij naast een warm vuur zat terwijl er boven aan de hemel een storm zat aan te komen. In de loop van de jaren had hij zijn fabels op bijzondere plaatsen verteld: in schuren en op winderige heuvels, in donkere grotten en zelfs in dorpen van mensen. De Wolf, die er lelijk en beangstigend uitzag, vertelde de verhalen zelfs in een klein ziekenhuis, waar dokters mensen behandelden of mensen hielpen die niet altijd genezen konden worden.

“Vertel ons een fabeltje en we laten je vrij”, kraakte Karel de kraai.

“Oké, afgesproken”, grijnsde hij. “Zal ik beginnen?”

.1 Zacht als pudding, teer als een madeliefje, snel als een haas.

Een fabel voor kinderen met SMA type 1, en voor iedereen die hem wil lezen of horen.

In het Geurige Hol, verborgen aan de rand van het bos, vierde de hazenfamilie de komst van een nieuwe aanwinst. Er was net een baby geboren. Hij was heel klein. Zijn snuit leek op een kastanje en zijn donzige vacht had een eikenbruine kleur. Hij was zo klein dat hij in de palm van een hand paste. Zijn moeder en vader waren erg opgetogen over de geboorte een paar dagen eerder. Moeder Haas stelde zich al de komende zomer voor, wanneer ze haar baby mee zou nemen naar de geweldigste smaragdgroene weide die ze ooit had gezien: de Grote Open Plek. Vader Haas huppelde van links naar rechts. Hij kon zich de hardloopwedstrijdjes met zijn zoon al voorstellen. Hij stelde zich voor dat hij supersnel de heuvel op en af rende; van het Geurige

Hol naar het Bloemenveld, van de Kale Heuvel naar de Steenachtige Oever. Na een paar dagen begon de babyhaas hen toch zorgen te baren. Hoe hard zijn moeder hem ook duwtjes gaf, de baby bleef maar over zijn pootjes struikelen. En zelfs toen zijn vader lichtjes in zijn staart beet, reageerde hij niet. De baby keek zijn ouders aandachtig aan. Zijn ogen waren groot, helder en oplettend, maar de rest van zijn lichaam bewoog vreemd genoeg niet. “Waarom spring je niet, mijn Klein Haasje?” vroeg Moeder Haas. “Waarom ren je niet, mijn Klein Haasje?” vroeg Vader Haas. Eerst dachten ze dat ze het mis hadden, en dat Klein Haasje misschien niet bewoog omdat hij te moe was of niet goed had geslapen. Maar op een gegeven moment besloten ze hem naar Meester Uil te brengen, die al veel had meegemaakt en voor zowat alles een oplossing kon vinden.

“Klein Haasje kan niet lopen of springen omdat hij zwakke spieren heeft,” zei de Uil. “En hoe kunnen we ze sterker maken?” vroeg Vader Haas snel.

“Dat is onmogelijk. Zijn spieren zijn zo speciaal: zacht als pudding, teer als een madeliefje.”

Moeder Haas vroeg toen, “Hoe kunnen we ze dan weerbaarder maken?”

“Dat kan gewoon niet, net zoals wij geen diamant in water of een muis in een mus kunnen veranderen. De natuur heeft besloten dat de spieren van Klein Haasje zwak zijn, en daar kunnen we helaas niets aan veranderen.”

Vader Haas was niet het soort haas die gemakkelijk opgeeft en dus vroeg hij boos: “Dus je bedoelt eigenlijk dat zelfs magie hem niet kan genezen?”

“Zo’n magie bestaat er gewoon niet!” riep de uil, die genoeg had van al die magie.

“En wat als we nu eens naar de mensen gaan om hen om een medicijn te vragen?” Moeder Haas had namelijk gehoord van een kleine jongen op de boerderij die buikpijn had en genezen was nadat een forse dame iets speciaals voor hem had gekookt.

“Je kunt zwakke spieren niet genezen met medicijnen,” zei de Uil. “Als je met zwakke spieren geboren wordt, blijven ze zo, ook als je groot wordt. “Integendeel,” voegde hij eraan toe, “hoe groter hij wordt, hoe zwakker zijn spieren zullen worden. En weet je waarom? Want hoe meer iemand weegt, hoe moeilijker het is

om te bewegen. Snap je het een beetje?”

Maar Moeder en Vader Haas waren niet overtuigd. Hoe kun je nu zulk onverwacht en pijnlijk nieuws aanvaarden? Dus ze maakten een bed van gras en vlierbessentakken en gingen op pad om Klein Haasje naar de boerderij te brengen. Ook al was het lente, het was een lange reis vol kuilen, griezelige momenten en avonturen. Klein Haasje bleef hen aankijken met zijn grote, heldere ogen en was de hele tijd aandachtig. Hij begreep niet waarom mama en papa hun poten konden bewegen en hij niet. Hij merkte ook dat zijn ouders erg droevig waren en daardoor was hij na verloop van tijd ook droevig geworden. Maar het was vooral niet leuk om van de ene heuvel naar de andere te worden gesleept!

Uiteindelijk kwamen ze bij de boerderij aan, maar de forse dame schudde al fronsend haar hoofd: “Het spijt me, maar ik ken geen enkele soep of medicijn dat hem energie zou kunnen geven.”

Moeder en Vader Haas waren wanhopig: als zelfs de forse dame geen oplossing kon vinden, wie zou dan hun kleine baby kunnen helpen om rond te rennen op de groene velden?

Op dat moment bewoog Klein Haasje zijn snorretje en kneep hij zijn ogen dicht. Hij staaarde naar iets wat bij de deur van het huis lag, waar de kinderen van de boerderij hun speelgoed hadden achtergelaten.

“Wat wil je?” vroeg Moeder Haas, die

altijd waakzaam was of Klein Haasje iets nodig had. “Die knikkers daar?” Neeeee, dacht Klein Haasje en knipperde twee keer met zijn ogen. “Wat wil je dan wel?” vroeg Vader Haas, die altijd waakzaam was of Klein Haasje iets wilde. “De voetbal?” Neeeee, dacht Klein Haasje en knipperde twee keer met zijn ogen. Bij de deur stond een mand vol met groene broccoli, rode tomaten en knalgele maïs. Allemaal lekker eten, maar ook dat voedsel was niet wat Klein Haasje op dat moment wilde. In plaats daarvan stond er verderop, en hij had het duidelijk gezien, een afgebrokkeld en

verbleekt houten paard, zo één met wielen in plaats van hoeven, waarop de kinderen heen en weer reden over het erf. “Wil je het houten paard?” vroeg Moeder Haas eindelijk. Klein Haasje knipperde één keer met zijn ogen: ja. “Wil je de wielen van het paard?” vroeg Vader Haas eindelijk. Klein Haasje knipperde één keer met zijn ogen: ja. Ook al kon hij het niet laten merken, van binnen voelde hij zich vol vreugde: ze begrepen het! Hierop vroegen zijn ouders aan de forse dame of ze het houten paard moch-

ten hebben en keerden terug naar het Geurige Hol. Het was een gemakkelijke tocht. Hij verliep veel sneller dan de heenweg, omdat ze Klein Haasje niet hoefden te dragen op zijn bed van grasstengels en vlierbessentakken. Zijn vader had namelijk drie paardenbloemstengels gebruikt om Klein Haasje boven op het houten paard te houden. Bij elke afdaling vloog hij als een raket, terwijl Vader Haas hem steeds achterna rende, hijgend en buiten adem, want Klein Haasje op wielen was inderdaad

nog sneller dan een volwassen haas. Hij ging bergafwaarts en liet een klein spoor achter op het smaragdgroene gras. Moeder en Vader Haas begrepen het nog steeds niet. Toch was het zo eenvoudig: Klein Haasje hoefde zijn potjes niet te bewegen zoals andere hazen. In plaats daarvan wilde hij dartelend alles verkennen en de grond onder zich voelen suizen. Hij wilde de wind in zijn oren horen waaien en hij wilde dansen tussen de cyclamen. Hij wilde gewoon zo snel zijn als een haas. Nu was hij echt gelukkig. ■

Milena de Slang stak haar gespleten tong uit naar de Wolf en siste: “Je denkt toch niet dat je wekomt met slechts één fabel, of wel?”

“Is dat zo?” zei de Wolf terwijl hij uit de takken probeerde te glippen waarmee hij gevangen was genomen. Verdorie, hij paste er niet door! En toch had hij zijn uiterste best gedaan om te ontsnappen door poëtisch en gevoelig te zijn!

“Eén is niet genoeg!” kraakte Karel de Kraai.

“Eén is te weinig!” herhaalde Freek de Eekhoorn.

De Wolf fronste. Misschien was er een manier om van deze onaangename situatie te profiteren. “Ik vertel jullie elke dag een verhaal, verspreid over twaalf dagen,” stelde hij voor. “In dit geval is het dus één voor twaalf min één, plus vier min zevenentwintig... wat dus betekent dat het totaal vijf extra fabels is!”

“Oh nee, liefje, we hebben nog elf fabels te gaan! En ze moeten mooi zijn, of we houden je voor altijd gevangen!”

“Oké, prima. Het worden er elf, maar... je moet me ondertussen wel iets te eten brengen, want ik kan geen fabels vertellen met een lege maag”.

“Oké. We zorgen voor fruit en groenten, maar verwacht geen vlees!” beloofde Erika de Ekster.

De Wolf zuchtte. “Oké dan. Als je me meer jam brengt, hebben we een deal.” Twaalf dagen van gelukzaligheid, gediend en vereerd door de dieren van het bos. En daarna, als hij braaf genoeg was, zouden ze hem zelfs vrijlaten. De Wolf prees zich gelukkig.

.2 De belangrijkste magie die er bestaat.

Een fabel voor kinderen met SMA type 1, en voor iedereen die hem wil lezen of horen.

Jonge Kraai heeft drie nachten rond de verwoeste toren gecirkeld. Hij kon niet meer kraaien of krassen en dus was zijn vlucht stil. Zijn zwarte veren waren één met het donker. De toren waar hij rond vloog was scheef, de dakpannen waren gebarsten en brokkelden af. Hij rees op uit het sparrenbos, op het punt waar het Bos het dichtst begroeid was. Geen enkele

vogel had het ooit aangedurfd om daar een nest te bouwen, een plek die zelfs door de vleermuizen werd vermeden. Ze vonden dat er veel minder gevaarlijke plaatsen waren waar ze ondersteboven konden rusten. Geruchten deden de ronde dat er een menselijke tovenaars in de toren had gewoond. Ook werd er verteld dat hij in de hoogste kamer van de toren verschillende brouwsels en toverdrankjes maakte, en zelfs eens een eierdooier in een goudklomp veranderde. Ook deed het gerucht de ronde dat uit een vers gelegd ei een

feniks werd geboren en dat de tovenaar de afgedankte eierschalen veranderde in vleugels voor hagedissen. Hij had naar het schijnt ook heteluchtballonnen gemaakt met veel grotere struisvogeleieren, waarin de vossen konden rondvliegen.

Het klinkt misschien vreemd, maar niemand wist precies waarom hij zo geobsedeerd was door eieren.

De bosdieren herinnerden zich ook zijn liederen. Vandaag de dag is het misschien minder bekend dat alle tovenaars kunnen zingen, en dat alle zangers tovenaars zijn, op hun eigen manier. Deze tovenaars' muzikale stem steeg op uit de top van de toren en ging, gedragen door de wind, van boom tot boom. Zijn stem verspreidde zich zelfs tot aan de slootjes die de verstgelegen velden omringden. Natuurlijk klonk diezelfde stem minder mooi als er iets misging of als de tovenaar uitgleed over een gebroken kwartelei en van de trap viel.

De reden waarom Jonge Kraai rond de verwoeste toren vloog, was omdat hij zelf een tovenaar wilde worden. De allereerste tovenaarskraai van het Bos. Op die derde avond raapte hij dus al zijn moed bij elkaar, sloeg snel met zijn vleugels en vloog door een kleine, donkere spleet de toren binnen. Glazen flessen en reageerbuisjes schitterden in het maanlicht. In een hoek was een grote boekenkast gevallen, waardoor er een hele hoop boeken en documenten op de grond lag. Toen hij de boeken wat beter bekeek, zag Jonge Kraai mysterieuze symbolen en tekeningen op de bladzijden staan. Het waren magische woorden!

Sluw klom hij op stapels boeken om de symbolen te zoeken die nodig waren om zijn stem terug te krijgen. Oh, hij wou zo graag eens zingen! Hoe geweldig zou het zijn om te tsjirpen zoals de andere vogels in het Bos. Zelfs krassen zoals zijn soortgenoten zou al genoeg geweest zijn, maar nee. Hij had niet eens de kracht om het kleinste geluidje te maken. Het was alsof er een worm in zijn keel zat.

Er waren zoveel verschillende symbolen: elk symbool was zorgvuldig getekend en stelde een Woord van Macht voor. Jonge Kraai probeerde het de hele nacht. Twee rennende kinderen betekende "spelen", een vinger over een mond betekende "stilte" en noten betekenden "muziek". Maar hoe kan iemand nu een spreuk uitspreken zonder een stem? Was het al genoeg om naar een getekende ster te kijken om de zon vroeger te laten ondergaan? Was het al genoeg om naar de schets van een viool te staren om muziek te kunnen spelen? Blijkbaar niet.

Na een lange nacht kwam de zon op en Jonge Kraai fladderde teleurgesteld en ontmoedigd naar zijn nest. Het was tenslotte toch niet genoeg gebleken om naar de Woorden van Macht te kijken om magie te kunnen uitoefenen. Wat kon hij nu verder nog doen? De volgende avond keerde hij met nieuw hervonden moed terug naar de toren van de tovenaar. Hij vroeg zich af of er een boek was dat hij kon gebruiken om de Woorden van Macht te leren opzeggen, net als een echte tovenaar. Hij vond het een goed idee en zocht er wanhopig naar in de ka-

mer. Uiteindelijk vond hij een boekje dat eruit zag alsof het door de tovenaar zelf was geschreven. Het was een wonder: er stond in dat je alleen maar naar een symbool hoefde te staren, en het boek zou dan de woorden hardop zeggen. "Mama!" zei het boek hardop, waardoor Jonge Kraai schrok. Hij vloog snel omhoog en bonkte met zijn hoofd tegen het plafond. In paniek wurmde hij zich door de gebarsten dakpannen de toren uit en vloog terug naar zijn nest. Met die vreselijke schrik zou hij het vanaf nu erg moeilijk vinden om naar de toren terug te keren, daar was hij zeker van. Wat moest hij nu doen?

De volgende avond vond hij ondanks alles nog meer moed en keerde opnieuw naar de toren van de tovenaar terug. Hij wilde nog een keer in dat wonderbaarlijke boek kijken. Hij vond het precies waar hij het had achtergelaten, onder het heldere, volle maanlicht. Toen hij opnieuw naar een vreemd symbool in het boek staarde, las het boek het hardop voor in zijn plaats. "Dat zou ik wel willen!" riep het boek op magische wijze. Deze keer was Jonge Kraai beter voorbereid, dus hij schrok nog maar een beetje. Hij wendde zijn blik naar een andere tekening. "Speel!" zei het boek in naam van Jonge Kraai. Het was werkelijk prachtig. Hij voelde de kracht in elk woord toenemen en ondanks het feit dat hij nog steeds geen stem had, kon het boek voor hem spreken.

Jonge Kraai schudde met zijn veren van opwinding. Hij kon zichzelf eindelijk verstaanbaar maken! Door het symbool

"Kom!" te lezen, had hij reeds de aandacht getrokken van een paar uilen die op de dakbalken zaten. Ze begroetten hem van bovenaf, maar Jonge Kraai vond dit niet genoeg. Ook al had hij nu een stem die voor hem sprak en waarmee hij gehoord kon worden, het was absoluut nog niet genoeg voor hem: hij wilde nog steeds een tovenaar worden. De eerste tovenaarskraai van het Bos. Hoe moest hij dat aanpakken? De volgende avond vond hij opnieuw de moed om terug te keren naar de toren van de tovenaar: hij had een geweldig idee. Hij wilde proberen te zingen door niet alleen de symbolen te lezen, maar ook door te proberen om ze in een melodie om te zetten. Vele andere vogels die door de uilen waren opgeroepen, waren naar het dak gekomen om Jonge Kraai te ontmoeten die tovenaar wilde worden.

Jonge Kraai probeerde de symbolen te vermengen. Woord na woord reeg hij het onderwerp, de werkwoorden en nog veel meer aan elkaar: "Ik wil graag met je spelen" componeerde hij. Tijdens die vele uren reeg hij muzikale fragmenten, lange klanken en hele hoofdstukken vol melodieën aan elkaar.

De zingende, pratende Jonge Kraai beseftte dat als hij kon praten, hij ook kon denken. En als hij kon denken, kon hij ook dromen. En als hij kon dromen, was hij niet langer gedwongen om gewoon een kraai te zijn, maar kon hij een kolibrie, een fazant, een uil of zelfs een reiger worden...

...hij kon zelfs een tovenaar worden. Eindelijk had de Jonge Kraai de allerbelangrijkste magie geleerd! ■

.3 Het station op de top van de heuvel.

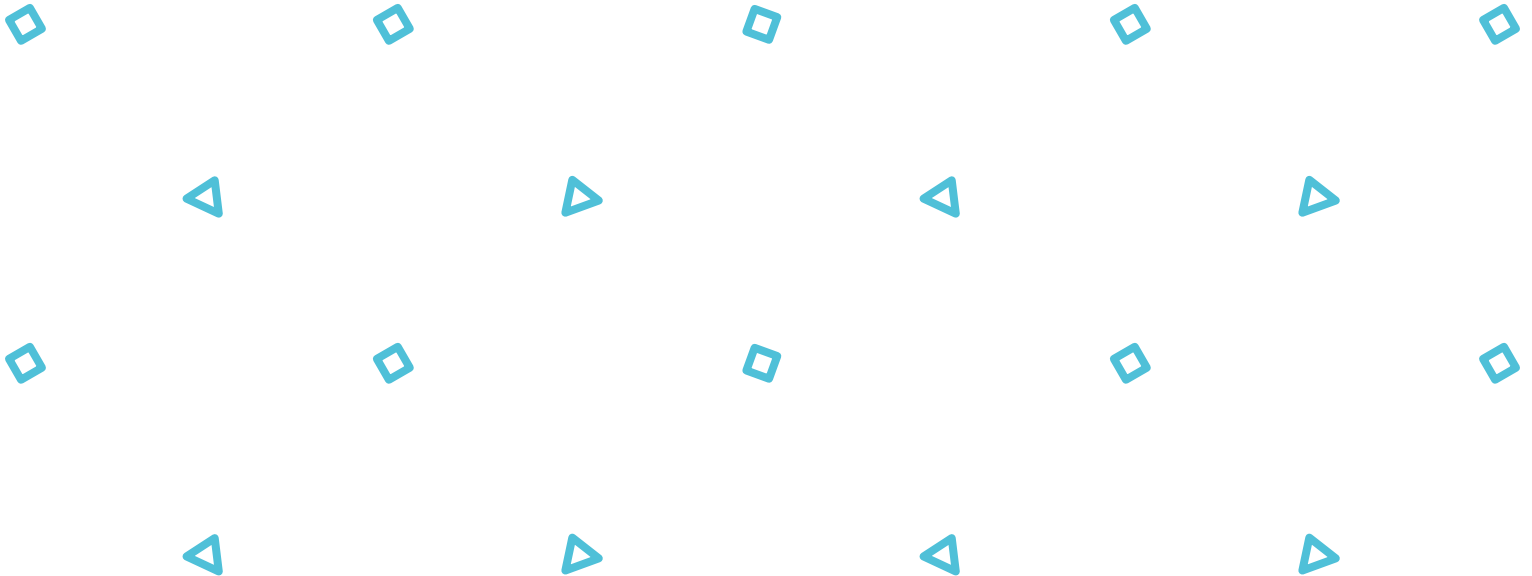
Een fabel voor kinderen, tieners en ouders
in een tijd van verandering.

Het was een houten station, met witte ramen en kersenrode luiken. De klok op het dak werkte niet meer en dus was het veilig voor de gaaien om hun nesten tussen de tandwielen te bouwen. De hagedissen zonnen al jaren lang ongestoord op het perron. En zelfs een familie krekels vond een schuilplaats naast de waterpomp, tus-

sen de irissen en brandnetelplanten. Het station lag midden in het Bos en op de top van een steile heuvel. Hoe mooi het ook was, het was moeilijk te bereiken, ontoegankelijk en ver weg van de meeste paden. Het gerucht ging de ronde dat het onmogelijk was om hier te stoppen omdat het gewicht van de wagons de hele trein naar beneden zou hebben gesleurd. En zo heeft dus geen enkele trein het ooit geprobeerd om er te stoppen. Zelfs het Majestueuze Hert dat langs de verlaten slaapwagons galoppeerde, vroeg zich af waarom de mensen het station eigenlijk in het Hart van het Bos hadden gebouwd als ze toch niet van plan waren het te gebruiken. Wat de reden ook was, hij vond het allemaal prima. De heuvel lag in zijn gebied en iedereen moest zijn hoofd voor hem buigen.

Toen het station werd gebouwd, waren de dieren van het Bos dolenthousiast geweest. Er waren er die familieleden in de stad hadden die ze al jaren niet meer hadden gezien, en er waren er ook die dringende taken hadden te vervullen. Sommige dieren moesten belangrijke inkopen doen, andere dieren wilden gewoon eens naar verre oorden trekken. En voor vele dieren betekende op de trein stappen een kwestie van leven of dood. Het Hert besepte dat maar al te goed. Voor Klein Haasje bijvoorbeeld zou op de trein stappen betekenen dat hij nieuwe krachten zou krijgen en, wie weet, zelfs een vrediger leven zou leiden. Zelfs de inmiddels bejaarde spieren van Bruine Beer zouden baat hebben gehad bij een ritje. Na verloop van tijd, ondanks de vervaagde borden op

het perron, “de volgende trein komt aan om...,” “het station gaat open om...” werd het voor iedereen duidelijk dat het station, hoe mooi het ook was, gedoemd was om voor altijd gesloten te blijven. Daarom zamelden de Oude Padden van het Veldmoeras een aanzienlijke som geld in en werden ze vrienden met de mannen met hoge hoeden en chique pakken die treinen bouwden. Er werd veel voedsel geschonken, maar nog steeds kwamen er geen geluidssignalen uit de koperen luidsprekers. Het leek erg moeilijk om de locomotieven te overtuigen.

Daarom was het op een warme zomermiddag voor iedereen een verrassing toen het gefluit van een aankomende trein weerklonk.

“De trein! De trein komt eraan!” riep Freek de Eekhoorn.

“Ik zie de rook van de trein achter de heuvels!” riep Bruine Beer opgewonden. Hij was gek op locomotieven.

Al snel stond het perron vol met uitgelaten dieren. Na zoveel seizoenen komt er dan toch een trein aan!

“Het zou fijn zijn als hij zou stoppen,” zei Freek de Eekhoorn. Hij wist dat veel bange dieren die zich in de struiken schuilhielden, graag op de trein zouden springen. Maar veel dieren wisten niet dat je eerst moest reserve-

ren om aan boord te kunnen gaan.

“Maar wat gebeurt er nu als hij stopt en het een trein is met maar één wagon? Wie mag er dan mee? Er is geen plaats voor iedereen!” zei de Bruine Beer. Hij was dik en zijn benen deden pijn. Hij wachtte al zolang hij zich kon herinneren op de trein. “De helling is ook te steil. Als hij stopt, kan hij misschien niet eens meer verder rijden. En als de trein vol zit met dieren, zou het wel eens snel mis kunnen gaan!”

Hoe meer hij erover nadacht, hoe ongeruster Bruine Beer werd. Hoe zou hij op de trein geraken?

Intussen werd het steeds drukker op het perron van het station: wilde katten, spechten, hagedissen, geiten en nertsen verdrongen elkaar, snauwden elkaar af en trappelden over hun poten en staarten om een plekje vooraan te bemachtigen. Een rat en een marter raakten zelfs bijna in gevecht.

“Een ogenblik, een ogenblik,” kwaakte een van de Padden van het Veldmoeras, “laten we een ordelijke rij vormen, zodat iedereen genoeg ruimte heeft. Als de trein ons op de sporen ziet vechten en in elkaars staart ziet bijten, wat moet hij dan wel niet van ons denken? Zou hij dan überhaupt willen stoppen? We kunnen niet aan boord gaan met al die chaos!”

Vanuit de menigte klonk wat gegrom en gesis. Een van de wolven gromde zachtjes. "Ik ben hier al jaren op aan het wachten!" riep Bruine Beer uit. "Ik wil op die trein! En ik *zal* op die trein geraken!" Daarna ging hij uitdagend voor iedereen staan, waardoor de kleinste dieren meteen uitzicht hadden op zijn grote bruine achterwerk.

"Vriend, alsjeblieft," kwaakte de Pad met krachtige stem. Seizoen na seizoen waren al zijn kikkervisjes vertrokken en geen van hen had ooit de kans gekregen om de trein te zien. "Denk er maar eens over na. De trein komt van verre oorden, hij heeft Amerika en Europa al doorkruist. Er was veel moeite voor nodig om hem te overtuigen om door het Hart van het Bos te rijden. Een deel van de kolen kochten ze zelfs dankzij ons winterrantsoen. We weten allemaal dat we het verdienen, dus laten we eerlijk zijn: er zijn er die meer recht hebben op een zitplaats in de trein dan wij."

Bruine Beer brulde boos.

Maar toen zag hij Klein Haasje en Klein Musje met wielen, samen met vele andere kleine bewoners van het bos. Er waren er die hulp nodig hadden om zich te verplaatsen en er waren er die zich met slechts één been konden be-

helpen. Sommigen werd opgetild met de hulp van de vlinders van het Diepe Hol, die over de hoofden van de menigte dieren vlogen. Dus Bruine Beer stapte opzij, ondanks de constante pijn in zijn poten. Hij deed zelfs iets wat de dieren nog meer verraste: hij gaf één van de nieuwelingen een liefkozend klopje en zei: "Zorg ervoor dat je je hoofd uit het raam hangt voor mij."

Nadat ze geïnspireerd waren door wat Bruine Beer net had gedaan, gingen langzamerhand alle dieren in de rij staan en stopten ze met duwen.

Kort daarna kwam de trein aan op het station. Een logge locomotief van koper en gebrand metaal ratelde voort en sleepte vijf kleine, rammelende houten wagonnetjes met kanten gordijnen voort. Ze waren mooi om naar te kijken, maar leken niet erg comfortabel, laat staan ruim. En wat een inspanning had die locomotief geleverd! De weg naar boven was ongelooflijk steil en ondanks het feit dat de wagons helemaal leeg waren, ging hij maar traag vooruit. Hij bleef ratelen en kwam langzaam vooruit.

"Hij is bijna volledig gestopt!" riep Freek de Eekhoorn. "Welkom Meneer de Trein," zei hij respectvol. "We hebben lang gewacht op u." Zijn ogen vulden zich met

tranen en hij keek vol ongeloof toe. De deuren gingen open, hoewel de trein nog niet volledig was gestopt. "We kunnen allemaal instappen!" riep de eekhoorn opgewonden. "Hij wil dat we erin springen, maar hij kan niet stoppen." "Kom op, spring in de trein, voordat ik me bedenk," zei Bruine Beer tegen de kleine dieren van het Bos, "of voordat hij voorbij het eind van het perron is," voegde hij er haastig aan toe, toen hij de eerste wagon aan zich voorbij zag rijden. Velen begonnen naar boven te rennen en werden geholpen om naar binnen te klimmen. Ze werden naar boven geduwd om door de ramen te kruipen. Degenen die er al in zaten, hielpen anderen mee naar binnen. Het hele tafereel zag eruit als een grote warboel met overal staarten, snuiten, schubben en vleugels. Velen slaagden erin aan boord te komen, maar sommigen moesten achterblijven. Zij hadden ofwel geen zitplaats gevonden, waren te laat of hadden te veel pijn in hun rug om zich in de trein te hijsen. Velen van hen die op het station bleven, barstten in tranen uit, anderen knarsten met hun tanden en sommigen voelden zich zelfs tot in het diepst van hun ziel ellendig, ook al hadden ze

misschien geen haast gehad. Maar toch keek iedereen met verwondering en grote, fonkelende ogen naar de trein die na de eerste klim weer snelheid begon te maken. De locomotief nam afscheid van hen met een fluitsignaal dat zo luid was, dat het stationnetje door elkaar werd geschud, samen met alle achtergebleven bewoners van het bos. "Dat was het dan," mompelde Bruine Beer. Somber keerden de dieren van het Bos terug naar hun holen. Vijftien dagen lang wachtten ze op nieuws van vrienden en familieleden die waren vertrokken en vroegen zich af of ze die mooie trein ooit nog zouden terugzien. Toen, op de vijftiende dag, kraste een van de kraaien van de Kale Heuvel luid: "Ik zie rook, ik zie rook!" Iedereen haastte zich terug naar het station. De kleine locomotief kwam eindelijk weer terug, al puffend van achter de heuvel. Maar deze keer trok hij zes wagons! Veel van hun vrienden staken hun kop uit het raam, zwaaiden met hun poten en lieten hun oren wapperen in de wind. Daarna begon de trein vaart te minderen en opende hij, zodra hij het perron begon te naderen, opnieuw zijn deuren. "Allemaal aan boooord!" donderde

Bruine Beer. Hoe voelde zich wel in zijn element als treinconductor.

Degenen die de eerste keer geen plaats konden vinden, klommen aan boord. Sommigen moesten helaas, zoals eerder, op het station blijven. Zodra de trein vaart begon te maken, vloeiden er minder tranen. Dit kwam omdat er voor de bewoners van het Bos een nieuw tijdperk aangebroken leek te zijn.

Vanaf die dag stopte de locomotief regelmatig bij het station. Dankzij de trein konden de kleintjes naar school, en sommige van de dieren die zich in een inspirerende en vrolijke wereld hadden gewaagd, kwamen met nog meer moed en vastberadenheid terug naar huis. Al snel ontdekten zelfs degenen die doodsbang waren om de "trein te missen" dat het nieuws zich had verspreid en dat ook andere treinen nieuwsgierig waren om het station in het bos te bezoeken. Langzamerhand kwamen er steeds meer wagons bij; naar schatting konden honderdvierendertig kleine Bosbewoners gedurende één jaar met de trein reizen. Maar helaas hadden veel van de grote-

re en oudere dieren, of degenen met de ergste rugpijnen, niet de kans gekregen om aan boord van de trein te gaan. En ondanks de arrogantie van het Majestueuze Hert, dat bij elke komst van de trein "het Bos is Heilig" mompelde, werd één ding duidelijk: dat er grotere, en modernere treinen zaten aan te komen. De dieren moesten wel geduld hebben en één of meer jaren wachten. Maar om dit te doen, was het belangrijk dat de dieren van het Bos er klaar voor waren. Zelfs Bruine Beer herhaalde, "Ik zag het, ik ben er zeker van. Om op een rijdende trein te stappen, moet je voorbereid zijn: je moet ademhalingsoefeningen doen en bewegen, en je mag niet te zwaar worden en ook niet te veel afvallen." Ironisch, als je bedenkt dat hij één van de dieren was die na verloop van tijd snel moe werd van sporten. "Je moet geduld hebben, want niet alle ruggen, poten of wielen laten je toe om aan boord van de eerste trein te springen. Maar de tijden zijn veranderd, en dat voel ik..." Toen richtte hij zijn natte, vierkante snuit naar de lucht. "Als de treinen komen, moeten we klaar staan!" ■

.4 Het Hart van het Bos.

Een fabel voor dappere ouders.

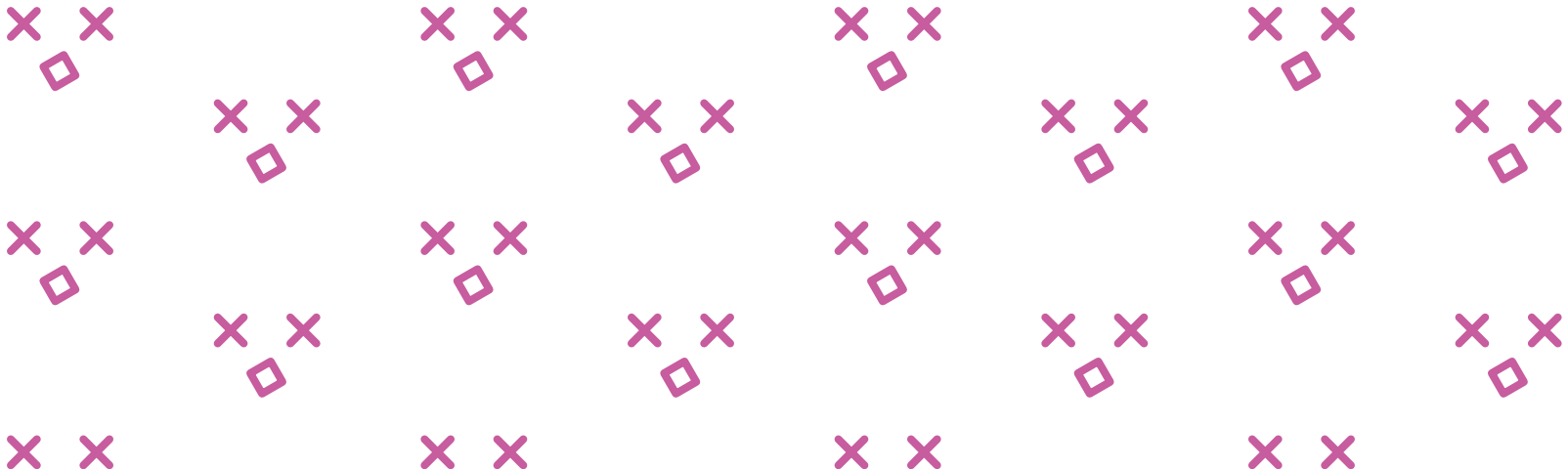

Het Majestueuze Hert liep alleen door het Hart van het Bos. Er groeide mos op zijn hoorns en een paar roodborstjes hadden er zelfs hun nest in gebouwd. Het rijk van Majestueuze

Hert besloeg hele hectaren van dichtbegroeide bossen en diepe ravijnen. Kilometers lang konden we alleen maar stromende beekjes horen en de wortels van oude bomen horen kraken. Om het Hart van het Bos te bereiken, moest je over stekelige struiken springen en over lange, stille paden lopen. Als er eens

een enkele bezoeker langskwam, loerde het Majestueuze Hert boos naar hem of haar terwijl hij zich verborg in de schaduw van de groene bladeren.

Vele kilometers verder, in het lieflijke en ordelijke lagere deel van het bos, had Moeder Zwijn haar echtgenoot verloren. Hij was vertrokken en had haar alleen achtergelaten met haar dikke buik, slechts een paar dagen voor de bevalling. Dat waren dagen van tranen en blijdschap, want het hart wordt altijd verscheurd tussen tegengestelde gevoelens. Dit geldt zelfs voor dieren waarvan iedereen denkt dat ze taai en veerkrachtig zijn, zoals wilde zwijnen. Moeder Zwijn was ongelooflijk sterk

geweest. Ze beviel van Klein Zwijntje in een kuil in de grond aan de voet van een grote eik met veel bladeren. Het was een gemakkelijke bevalling geweest en ze was opgetogen; ze hield ervan hem teder te omhelzen. De ogen van Klein Zwijntje waren zo groot als kastanjes, en zo donker als braambessen. Je zou erin kunnen verdwalen, terwijl je naar je eigen spiegelbeeld kijkt. Het was het mooiste Klein Zwijntje ter wereld.

Maar toen Moeder Zwijn op de derde dag probeerde om Klein Zwijntje te leren lopen, besepte ze dat er iets niet klopte. Zijn pootjes beefden en hij viel steeds in de zachte grond. Toen ze hem melk probeerde te geven, kon hij nauwelijks zuigen, ook al was hij uitgehongerd.

Wat was er aan de hand?

Moeder Zwijn besloot om hulp te vragen. Ze droeg de kleine jongen op haar schouder, maar omdat hij geen kracht had om zichzelf vast te houden, gleed hij bijna bij elke stap van haar af. Dus bond ze hem stevig vast met takken van braambesstruiken waarvan ze de doornen een voor een had verwijderd alvorens haar hol te verlaten. Daarna ging ze op zoek naar een vogel om raad te vragen. Vogels waren soms lastig, maar ze hadden kennis van zaken. Ze hadden al vaak genoeg wat mieren van haar schouderbladen gepikt en nu konden ze haar misschien ook helpen met haar Klein Zwijntje.

Aan de Steenachtige Oever vond ze veel spotlijsters die in de lindebomen genesteld waren. Ze legde Klein Zwijntje voorzichtig aan haar voeten en gromde: "Hé jij, daar bovenin! Heb je enig idee waar ik een dokter kan vinden?"

De spotlijsters tsjilpten vrolijk en één met een wit gevlekte borst vloog naar haar toe. "Dan ben ik uw vogel. Wat heeft u nodig? Kruidenthee voor de maag? Wat jeneverbessen?" vroeg hij, terwijl hij opzij keek naar het imposante silhouet van Moeder Zwijn, "Maar misschien is een enkele portie niet genoeg voor u, nietwaar?" tjilpte hij.

Ze bloosde: in feite was ze niet dik maar had ze gewoon zware botten, net als alle andere leden van haar familie. "Klein Zwijntje loopt niet goed en kan nauwelijks eten. Ik maak me zorgen." Dokter Spotlijster lachte hardop. "Mevrouw, maakt u zich geen zorgen. Uw baby is net geboren, hij is nog heel jong. Daarom kan hij nog niet lopen. U moet gewoon even geduld hebben." Moeder Zwijn was toch niet overtuigd. "Maar het is moeilijk voor hem om zelfs melk te zuigen, en zijn knieën trillen, en..."

"Maar nee, maar nee, u hoeft zich geen zorgen te maken!" Dokter Spotlijster stelde haar gerust. "Zo'n dingen gebeuren gewoon. Wacht een paar nachten en u zult zien dat alles in orde komt. Een goede-

middag nog." De spotlijster sloeg met zijn vleugels en vloog terug de boom in. Moeder Zwijn aarzelde. Misschien had Dokter Spotlijster wel gelijk en maakte ze zich zorgen om niets. Maar... maar... Intussen keek haar kleintje haar aan met die diepe, mooie ogen. Ze kon die blik niet weerstaan en gaf hem een liefdevolle kus. "Ga nu maar naar huis!" riepen de spotlijsters vanuit de boomtoppen. Ze waren het beu om altijd maar van die bezorgde moeders te moeten zien. Moeder Zwijn bloosde van schaamte onder haar dikke vacht. Ze droeg Klein Zwijntje weer op haar schouders en mompelde tegen zichzelf: "Kom op, het komt wel weer goed." Toen ze hem optilde, was hij zo... licht... net als een bosje paardenbloemen. Ze deed een paar stappen in de richting van het pad dat ze eerst had genomen. Toen schudde ze haar hoofd. Het is algemeen bekend dat everzwijnen nogal koppig kunnen zijn. Wat als Dokter Spotlijster het mis had? Het was haar baby en ze moest absoluut zeker zijn. Ze kon niet riskeren dat ze zou missen dat er iets ernstigs aan de hand was! Dus ging ze terug en begon weer te grommen om hulp. Veel spotlijsters raakten geërgerd en vlogen snel weg, waardoor ze onder pluizige veren bedolven werd. Moeder Zwijn was een taaie dame, maar ze voelde zich eenzamer dan ooit. Bittere tranen begonnen langs haar snuit te druppelen: niemand leek haar te willen of kunnen helpen.

Op dat moment fladderde een andere spotlijster uit een struik en ging precies op haar slagstanden zitten. Hij had een crèmekleurig verenkleed en een kuif van slordige veren op zijn kop. "Wat is er aan de hand?" tsjirpte hij, "Zit er een doorn in je poot?" "Het gaat niet over mij. Het gaat prima met me. Het is Klein Zwijntje: hij heeft de kracht niet om te lopen of om zelfs maar melk te zuigen," antwoordde Moeder Zwijn. De spotvogel kroop toen over het hoofd van Moeder Zwijn tot hij Klein Zwijntje beter kon bestuderen. "Oh, wat een mooie baby!" juichte hij uitbundig. "Hij is niet gezond, hè? Zeker? Natuurlijk ben je zeker. Je bent een zorgzame moeder, niet? Ik wil je helpen. Ik ken een Oude Vos die veel dingen weet. Ze is een echte expert op het gebied van zwakke dieren. Volg me maar, het is een lange tocht!" Klein Zwijntje vond de spotlijster erg aardig, dus hij knorde blij. Moeder Zwijn volgde dus ondanks haar vermoeidheid en pijnlijke schouders het lukrake pad van de spotlijster. Ze liepen langs een schuimende beek en beklommen een steile, koude bergkam. Ten slotte baanden ze zich een weg tussen de varens van de Halvemaanskust. Ze kwamen uit bij een kastanjeboom die in het licht van de ondergaande zon stond. Moeder Zwijn had zich nog nooit zo ver van huis gewaagd.

“Hallo daar, Vos!” riep Spotlijster, maar niemand antwoordde. “Waar is die vervelende oude dame heen?” zei hij. “Waarom zeg je dat ze vervelend is?” vroeg Moeder Zwijn, terwijl ze ontmoedigd om zich heen keek. Ze zouden ver weg van hun warm en veilig hol moeten slapen. Elke minuut die voorbijging maakte haar nerveuzer en nerveuzer. “Oh, maak je maar geen zorgen hoor, ze is gewoon een gekke oude vos. In het begin lijkt ze heel serieus, maar... ze is echt gek!”

“Wie noem jij serieus?” gromde een stem van achter één van de bomen. Een snuffelende snuit met grijze en rode haren verscheen opeens. De oude vos was blind en haar witte ogen schitterden in de stralen van de ondergaande zon. Moeder Zwijn sprong achteruit. “Het is ze echt.”

“Je bent iets van plan, niet?” zei Oude Vos tegen Spotlijster. “De laatste keer dat je die kleine kwartel in het bos verloor... was je nogal gemeen.”

“Kijk eens wie het zegt!” zei Spotlijster tegen haar, “Jij bent degene die hem heeft opgegeten.”

Oude Vos liet haar tong over haar witte snor glijden zonder een berouwvolle blik. “Maar deze keer heb je me niets te eten gebracht.”

Moeder Zwijn gromde.

“In plaats daarvan heb je me veel problemen bezorgd!” zei Oude Vos, die gehurkt zat. “En daarom hoopte ik op

een smakelijke lekkernij.”

“Vos, we hebben je hulp nodig!” riep Spotlijster terug, “Ik kan je jammer genoeg niets aanbieden, het spijt me.”

Oude Vos schudde haar hoofd. “Ik heb kastanjes in overvloed. En ik heb echt geen zin om je te helpen, Spotlijster. Het is niets anders dan problemen met jou. Zeg je mollige vriendin dat ze zich geen zorgen moet maken en dat ze haar baby op de grond moet leggen. Wat is er aan de hand? Ik ruik tranen en wanhoop.”

“Haar baby is niet oké.”

“Heb je geen tong, liefje?” vroeg de Oude Vos.

Moeder Zwijn snoof en gromde diep. Ze ging koppig naar binnen en legde haar baby voorzichtig neer. “Klein Zwijntje loopt niet goed en eet nauwelijks. Ik maak me zorgen.”

“Hmm!” antwoordde Oude Vos. “Ik heb al veel bezorgde moeders ontmoet.”

Maar toen ze aan Klein Zwijntje begon te snuffelen, begon de geschrokken baby te huilen. Oude Vos beet toen lichtjes in de gewrichten van Klein Zwijntje om reactie te krijgen. De baby liet een zwak en flauw kreuntje horen. “Eet hem niet op!” riep Spotlijster bezorgd. “Zwijg nu toch, irritante spotlijster. Zie je dan niet dat hij te groot voor me is? En dan ben ik degene die blind is!” zei ze. Toen richtte ze zich tot Moeder Zwijn: “Je hebt gelijk, je baby is zwak. Het gaat echt niet goed met hem en ik weet helaas

niet hoe ik hem gezonder kan maken.”
Moeder Zwijn voelde zich zwak worden, “Ik wist het!” mompelde ze.
“Nu moet je eens goed luisteren,” zei Oude Vos, die er in het licht van de schemering nog onheilspellender uitzag.
Moeder Zwijn voelde haar hart bonzen in haar oren, en met angst en verwarring keek ze naar haar kleintje. Haar tranen vermengden zich met speeksel terwijl ze hem met grote likken over zijn hele vacht kuste, waarbij ze tevergeefs probeerde zijn kracht met elk gebaar te herstellen. Wanhopig dacht ze dat ze misschien niet genoeg van hem hield en dat hij daarom niet kon worden genezen.
“Luister je wel naar me?” herhaalde Oude Vos. “Klein Zwijntje heeft zwakke spieren en kan niet alleen eten. En, weet je wat? Spieren worden ook gebruikt om te ademen... merk je niet dat hij soms heel zachtjes knort? Luister goed naar me, jij dwaas evenhoevig varken. Geen gejack meer! Je kleintje heeft ook te weinig lucht. Voel je dat niet? Je moet je kind leren kennen en weten wanneer hij je hulp nodig heeft. Aah! Luister je nu wel naar me of niet?” Oude Vos werd ongeduldig.
Moeder Zwijn voelde zich verloren in een zee van pijn. Haar zoon kon sterven en zij wilde ook sterven.
Uiteindelijk beet Oude Vos haar hard in haar oor.
“Aauw!!!” riep Moeder Zwijn.
“Je moet naar het Hart van het Bos gaan” zei de Oude Vos ernstig.

“Maar dat is echt ver!” floot Spotlijster, die tot dan toe nog geen woord had gezegd.
“Hou je mond, vlieg nu maar weg!” siste Oude Vos. “Maar Moeder Zwijn en Klein Zwijntje hebben samen nog een lange weg te gaan. Ze moeten beslissingen nemen...”
“Wat voor beslissingen?” vroeg Spotlijster.
“Stil! Eén ding tegelijk,” Oude Vos had honger gekregen en dacht dat ze misschien de spotlijster kon vangen... Beter een beetje eten dan niets... “Luister naar me, beste moeder! Je moet naar het Hart van het Bos gaan en daar het Majestueuze Hert zoeken. Hij zal je helpen beslissen.”
“Maar wat moet ik dan beslissen?” snikte ze.
“Onthoud dat er in het Hart van het Bos geen eenvoudige paden zijn. Ze zijn allemaal lastig. Maar uiteindelijk zal je toch de moed moeten vinden en één pad moeten kiezen. Begrijp je?”
“Nee, niet echt,” zei Spotlijster. De Oude Vos sloeg toe en probeerde met een beet zijn kop eraf te bijten. Maar Spotlijster was snel en met een slimme vlucht wist hij aan de dodelijke greep te ontsnappen.
“Gekke oude dame!” riep hij terug. “Ik dacht dat we vrienden waren!”
“Ik heb geen vrienden!” zei Oude Vos spottend. Toen verdween ze, even stil als ze gekomen was, in de duisternis van de nacht.
Ze rustten uit op het mos terwijl Moeder Zwijn nadacht over wat ze ging doen. De reis naar het Hart van het Bos zou dagen

duren. Nu ze wist wat die tocht zou inhouden, had ze schrik om Klein Zwijntje zo'n intense inspanning te laten ondergaan.

"Ondertussen moeten we beslissen of we de Vos vertrouwen," zei Spotlijster met een droevige stem. "De oude dame laat het allemaal gemakkelijk klinken met haar wijze raad... maar ze is blind en is al jaren niet meer uit haar hol gekomen." Zijn hart klopte nog steeds heftig van het voorval. "Ze wilde me zelfs opeten, kan je dat nou geloven?!" "Maar ik weet de weg niet eens," zei Moeder Zwijn. "Het is allemaal nieuw

voor me en ik... Ik ben nooit echt dapper geweest." Klein Zwijntje staaarde haar aan. In zijn ogen was zijn moeder enorm sterk en niet te stoppen. Hij wreef zijn klein roze neusje tegen haar enorme borst. Haar geur stelde hem gerust, en hij viel snel daarna in slaap. Spotlijster pikte in zijn staartveren. "Goed, ik breng je wel," zei hij. "Ik breng je naar het Hart van het Bos," herhaalde hij. Voor hem was het ook een spannende reis, omdat er in het Bos uilen woonden. En ook al trokken de spotlijsters er elk jaar met de komst van de

winter heen, toch was dat veilig, want ze waren dan in het gezelschap van veel vrienden. Ze vlogen dan hoog in de lucht in formaties, dik van wormen en slakken te eten tijdens het jagen. Maar deze tocht was anders. Ze waren alleen: een spotlijster en twee wilde zwijnen, verdwaald in het donkere Bos.

“Wil je echt met me meekomen?” vroeg Moeder Zwijn. “Wat levert dat jou op? Je kent me niet eens! En we zijn zo verschillend.” Ze doelde ongetwijfeld op haar snuit met kromme slagstanden, kromme staart en robuuste hoeven.

“Een tocht als deze kan niet alleen gemaakt worden,” zei Spotlijster. “Niemand, hoe groot en stoer en... vooral Klein Zwijntje, zou dit in zijn eentje moeten doen.”

Moeder Zwijn sloot haar ogen: Spotlijster leek voor één keer eens oprecht te zijn. Als zelfs een klein vogeltje als hij besloot haar te vergezellen, hoe kon ze dan opgeven nog voor ze begonnen was? Ze wou dat ze haar man nog naast zich had, maar zei tegen zichzelf dat ze het toch zou doen. Voor Klein Zwijntje. Voor zichzelf. En voor Spotlijster.

Ondertussen was de vogel in slaap gevallen op de rug van haar zoon. Wie weet vond hij wel een mier of twee, vroeg hij zich af voor hij in slaap viel. De volgende ochtend, onder een dikke mist, voelde Moeder Zwijn zich voor eventjes gelukkig. Ze werd wakker uit een trieste nachtmerrie terwijl haar baby naast haar sliep. Ze waren één, met

hun buiken strak tegen elkaar gedrukt. Toen, verscheurd alsof er met een jagerswaard in haar flank werd gestoken, herinnerde ze zich de vorige dag, de barre tocht en de woorden van Oude Vos. Ze voelde die magische vreugde snel verdwijnen. Het leek een ondraaglijke onrechtvaardigheid. Ze sprong woedend op en gromde diep, waarna ze bruusk begon te rennen. Tijdens haar woede raakte ze een paar struiken. Ze viel geen specifieke vijand aan, maar galoppeerde snel langs willekeurige paden. Als er nog een ander dier op het pad zou hebben gelopen, zou ze zeker zijn gebotst. Maar dat kon haar niet schelen, net zomin als dat het haar kon schelen tegen een boom te botsen en haar hoofd te bezeren. Misschien was dat nog beter geweest, dan had ze niet met die enorme last naar huis hoeven te gaan. In de woede gooide ze kleine boomstammen en zelfs een stapel hout aan de kant, waarbij ze haar voorhoofd bezeerde. Maar die pijn was niets vergeleken met wat ze diep in haar hart voelde.

“Wat ben jij aan het doen, ben je gek geworden?!” schreeuwde een boos stekelvarken. “Je hebt mijn huis en spullen vernield. Hoe durf je?!”

Maar Moeder Zwijn was al lang weg, en rende snel terug naar haar zoon. Er is geen rechtvaardigheid, geen rechtvaardigheid in deze wereld, dacht ze. Het stekelvarken dacht waarschijnlijk precies hetzelfde.

“Waarom wij?” vroeg Moeder Zwijn.

“Wat?” piepte Spotlijster. Al zijn veren stonden rechtop omdat hij opeens wakker schoot. Klein Zwijntje daarentegen snurkte heel zachtjes.

“Waarom moet Klein Zwijntje toch zo zwak zijn?” vroeg Moeder Zwijn.

Hij kantelde zijn hoofd opzij. “Er is gewoon geen reden.”

“Maar wat heb ik dan verkeerd gedaan?”

Denk je nu echt dat het jouw fout is? Als we allemaal gestraft zouden worden voor wat we doen, nou, dan zou ik al bijna dood zijn.”

Moeder Zwijn glimlachte bitter. “Maar jij hebt geen kind dat niet loopt. Je kunt het onmogelijk begrijpen,” schreeuwde ze terug naar hem.

Spotlijster was beledigd, en dat was duidelijk te merken. Hij lag zonet nog te slapen en te genieten van een levendige droom waarin hij met zijn vrienden de hemel doorkruiste, met een volle buik. Maar de kreten van Moeder Zwijn hadden hem wakker gemaakt. Hij was begonnen aan een avontuur dat groter was dan hemzelf. En Oude Vos had hem bijna opgegeten! Dus dacht hij dat het misschien beter was om de moeder alleen te laten met haar problemen. Maar toen merkte hij dat Klein Zwijntje wakker was en dat hij alles begreep en aanvoelde, ook al was hij zwak.

“Ik zal jouw vleugels zijn,” fluisterde hij in zijn oor. En Klein Zwijntje was dolblij dat hij een vriend had gevonden.

Spotlijster landde op de slagstanden

van Moeder Zwijn. “Het is waar: Ik weet niet waarom, maar ik blijf bij je zolang je maar wilt.”

Moeder Zwijn wist niet wat te antwoorden en voelde zich beschaamd dat ze het hol van het stekelvarken had stukgemaakt en dat ze zo'n scène had gemaakt. Omdat ze haar gevoelens niet zo goed kon uiten in woorden, maakte ze maar een lekker ontbijt voor hen. Ze groef in de zachte grond en vond paddenstoelen, truffels en zelfs een paar dikke slakken. Spotlijster at er snel één op. Wat hem betreft, hadden ze al vrede gesloten na de eerste slak. Zelfs Klein Zwijntje probeerde wat melk te drinken, maar helaas had hij de kracht niet om te zuigen. Gelukkig waren de borstklieren van Moeder Zwijn opgezwollen en begonnen ze te druppelen. Druppel voor druppel voedde hij zich. Voor anderen zou deze melk niet genoeg zijn geweest, maar voor hem was het een grote voldoening: die druppeltjes melk waren de beste nectar die hij ooit had geproefd.

Uiteindelijk legde Moeder Zwijn hem op haar rug. “Zullen we vertrekken?” vroeg ze. De Spotlijster ging op zijn twee poten staan. “Die kant op!”

Ze reisden drie volledige dagen en kwamen onderweg verschillende dieren tegen. Al snel verspreidden de geruchten zich. Een moeder was onderweg met haar Klein Zwijntje op haar rug en een eigenzinnige spotlijster op haar neus. Het

was een vreemd trio. De knaagdieren van de Kromme Kuil piepten nieuwsgierig toen ze voorbij kwamen gewandeld. Spotlijster ergerde zich steeds meer: "Hebben ze nu echt niets beters te doen dan naar ons te staren?" Moeder Zwijn gaf er niets om. "Laat ze denken wat ze willen. Ik moet naar het Hart van het Bos." "Ik weet het, ik weet het, maar luister naar hoe ze piepen. Ik ga in hun neus pikken!" Maar dat zou zinloos zijn geweest. En dus klapperde Spotlijster met zijn vleugels alsof hij ruzie had met iemand, en snauwde de knaagdieren afwijzend toe. Klein Zwijntje lachte. Hij voelde zich heel comfortabel en warm op de rug van zijn moeder en genoot ervan Spotlijster ruzie te zien maken met voorbijgangers. Uiteindelijk bereikte de groep een uitgestrekte weide, omringd met hulst en muiskroonplanten. Precies in het midden stond een slungelige grijze reiger op één poot. Toen hij het trio zag, nam hij een grote stap en sprong in de lucht. "Welkom!" zei hij hartelijk. "Sgrufffffff," gromde Klein Zwijntje, dat hem vanaf de rug van zijn moeder aankeek. "Sorry voor mijn nieuwsgierigheid, maar ik zag net dat u nogal een speciaal harnas op uw rug heeft," zei hij terwijl hij naar Moeder Zwijn keek. Ze keek hem bezorgd aan. "Ja," zei de reiger, "een stel koolmezen heeft me verteld dat u op zoek bent naar het Hart van het Bos."

"Jeetje, de koolmezen tjirpen altijd veel te veel," sneerde Spotlijster.

"Zeer waar, mijn beste vliegende collega, maar in dit geval komt uw bezoek op het juiste moment. Want, weet u, ik ben een expert op het gebied van lichaamstaal," zei hij terwijl hij drie snelle, tippelende balletpassen (pas-de-bourrée) deed.

"Een lichaamstaal-expert?" riep Moeder Zwijn.

"*Liirggghhhh!*" jammerde Klein Zwijntje. "Jazeker, beste mevrouw." De reiger sloeg zijn brede zwart-witte vleugels open in een perfecte beweging. "Ziet u, een enkele en vloeiende beweging. En zelfs terwijl ik op één poot sta."

Spotlijster reageerde cynisch: "Als we het advies van een balletdanser nodig hadden gehad, hadden we er al wel één gevonden."

"Aha. Daar ben ik het niet mee eens: Ik heb de pauw geleerd hoe hij zijn staart moet openen, en het paard hoe te draven met een perfecte choreografie."

"En hoe kan je dit Klein Zwijntje helpen? Hij kan niet bewegen!" vroeg Moeder Zwijn.

"Het is eenvoudig: Ik wil u graag helpen om een comfortabelere houding voor uw kleintje te vinden. Zijn snuit is begraven in de haren van zijn nek en zijn poten bungelen als de vinnen van een snoekvis. Hij kan niets zien vanuit die houding. Oh, trouwens, kan uw baby zien?"

"Natuurlijk kan hij dat!" zei ze trots, "Beter dan een valk."

"Nou, aangezien uw oren zijn ogen

blokkeren, vraag ik hem deze houding te aanschouwen.” De reiger sloeg vervolgens elegant met zijn vleugels.

Dus, Klein Zwijntje moet iets gezien hebben, want hij gromde blij. Als hij het had gekund, dat wil zeggen: als hij de kracht had gehad en niet was vastgebonden aan de rug van zijn moeder, en vooral als hij geen log zwijn was geweest, zou hij graag met hem hebben gedanst.

Uiteindelijk aanvaardden ze de hulp van de reiger. Ze plaatsten Klein Zwijntje op het hoofd van zijn moeder, maar nu kon zij niets meer zien. Ze probeerden hem onder haar buik vast te binden, maar zijn voorhoofd schuurde over de grond. Ze probeerden hem aan haar staart vast te binden, zodanig dat hij werd verder getrokken. Ze dachten eraan een draagberrie te bouwen, maar gaven het meteen op: Moeder Zwijn wou dicht bij hem blijven en hem tegen zich aan voelen, als dat kon. “We hebben wielen nodig, zoals die boerenkarren hebben,” bedacht de reiger.

“Een wild zwijn op wielen is absoluut een primeur!” riep Spotlijster.

Uiteindelijk was het Klein Zwijntje die besliste. Met een knoop en een duw tilden de vrienden hem weer op de schouders van zijn moeder, dit keer rug tegen rug.

Het leek vreemd, maar met zijn pootjes in de lucht gromde Klein Zwijntje van vreugde.

“Ik begrijp het niet, ik vind het een belachelijke houding,” gaf Spotlijster toe. “Ik vind het nog erger dan de eerste

houding,” bevestigde de reiger.

“Ik voel me ongemakkelijk,” snoof Moeder Zwijn.

“Sgrruffffff,” gromde Klein Zwijntje vrolijk, in tegenstelling tot de rest van het groepje.

Nadat ze hem zo blij hadden gezien, wilden ze hem niet meer verplaatsen. Ze lieten hem liggen zoals hij lag, de reigerdanser vertrok, en het trio ging verder met hun reis. Klein Zwijntje was opgewonden, maar zijn moeder kon het niet vatten. Die houding was heel bijzonder: stap na stap kon hij de takkenbladeren zien, de hele stukken hemel en de wolken die de horizon vulden. Normaal gezien bewegen zwijnen zich met hun rug gebogen en met hun gezicht, hun snuit en hun ogen naar de grond gericht. Maar hij had geluk en was uniek: hij zag de wereld vanuit een heel ander perspectief.

Na nog drie dagen op en neer te reizen over de beboste heuvels, werd Klein Zwijntje zwakker en zwakker. Moeder Zwijn wist niet wat ze moest doen. Ze wilde zelfs een paar keer terugkeren, maar ze leek alle gevoel voor richting kwijt te zijn. Ze zou nooit meer naar huis terugkeren, dat was zeker. Wat er ook gebeurde, de reis veranderde haar. Het leek haar absurd, maar de dingen die vroeger belangrijk voor haar waren, betekenden nu weinig of helemaal niets meer. Ze beseftte dat ze enorm genoot van de kleine glimlachjes van Klein Zwijntje, terwijl ze vroeger altijd van

streek was. In het verleden probeerde ze altijd de zin van het leven te achterhalen. Nu vond ze die bij elke stap die ze zette. “Weet je, ik denk dat ik nu begrijp wat echt belangrijk is in mijn leven. Naast Klein Zwijntje lopen, zijn zwakke adem voelen, zijn kleine pootjes horen tikken op mijn slag tanden. Ik ben zo gelukkig, maar tegelijkertijd heb ik een enorme droefheid die me verteert. Kunnen we gelukkig zijn en ons tegelijkertijd gekweld voelen?”

Spotlijster had er geen antwoord op. In het verleden zou hij hebben gereageerd met één van zijn typische sarcastische uitspraken. Maar deze keer bleef hij stil. Het begon lichtjes te regenen, daarna werd de regen steeds heviger.

Bij zonsondergang, onder een zwaar onweer, maakte de duisternis het onmogelijk om het pad te zien. Spotlijster vloog vooruit en kwam een paar minuten later terug. “We moeten een schuilplaats vinden. Verderop is er een verlaten dassenhol. Klein Zwijntje kan daar slapen.”

“Maar het gaat steeds slechter met Klein Zwijntje. Als we het Hart van het Bos niet zo snel mogelijk bereiken, ben ik bang dat hij zal sterven.”

Spotlijster schudde met zijn veren: “Ja, maar ‘s nachts verdergaan in de regen is net zo gevaarlijk.”

De ogen van Klein Zwijntje zaten vol water en hij had een druipneus. Hij ademde zwaar en dacht bij zichzelf dat hij de wolken toch niet meer zo mooi vond. Het was veel te donker nu.

Moeder Zwijn wist niet wat te beslissen. Het regende zo hard dat het pad een modderstroom was geworden. Blijven of doorgaan? Als een zwijn niet kan beslissen tussen twee opties, is het net alsof hij gevangen zit. Oude Vos had haar gewaarschuwd dat ze uiteindelijk toch een pad zou moeten kiezen, maar Moeder Zwijn voelde zich daar nog niet klaar voor. De regen was plotseling komen opzetten. Aangezien alles tot dan toe goed was verlopen, had ze geen tijd of zin gehad om eerder een plan te bedenken.

“Eerlijk gezegd is het zinloos om zo je hersens te zitten kraken,” zei Spotlijster. “Je zult geen betere oplossing vinden dan diegene waar je uiteindelijk voor kiest. Als je te veel nadenkt, klinken alle keuzes als de beste.”

“Maar ik ben bang dat ik spijt ga krijgen van mijn keuze. Eigenlijk zou ik aan Klein Zwijntje moeten vragen wat hij het liefste heeft,” zei Moeder Zwijn. Dus ze maakte Klein Zwijntje los en legde hem op de grond.

“Sgruffoortt!” piepte hij naar haar terwijl hij het modderige pad afgleed.

“Hé, waar ga jij heen?!” Geschrokken hield Spotlijster zich met zijn snavel vast aan Klein Zwijntje en duwde zijn poten in de modder, terwijl het water tot aan zijn vleugels stroomde.

“Sgruffoortt!” herhaalde Klein Zwijntje. Dat betekent dat wat zijn moeder zou kiezen, prima was.

Moeder Zwijn begreep dus dat de keu-

ze niet draaide om wat ze zou kiezen, of ze zich in het hol zouden verstoppen of door zouden blijven lopen, maar eerder om het feit dat ze een standpunt innam. Ze koos ervoor dat ze gewoon een moeder voor haar zoon moest zijn. Niets meer en niets minder.

De volgende morgen verwarmde de zon de nog vochtige bossen. Van de ene dag op de andere gebeurde er van alles, en het feit dat Klein Zwijntje weer op de rug van zijn moeder lag, was een wonder. Ze waren in het Hart van het Bos, ook al duurde het even voor ze het doorhadden. Heel vaak gebeuren dingen zonder dat we het beseffen, en dat was bij hen het geval. Ze zochten het Hart van het Bos en vonden het, maar nu konden ze niet onderscheiden waar de grenzen ervan begonnen of eindigden. Het hart van Spotlijster bonsde snel: die plek was heilig en hij voelde zich een indringer. Zelfs Moeder Zwijn besepte in de intense stilte dat haar ademhaling ontregeld was.

“We zijn er,” zei ze.

Verderop konden ze vaag in het Hart van het Bos het gewei van het Majestueuze Hert herkennen, dat baadde in de zonnestralen.

Moeder Zwijn hielp Klein Zwijntje voor de zoveelste keer van haar rug. Hij was gelukkig. Wat had hij toch veel mooie avonturen beleefd. Hij had zich teder tussen de poten van zijn moeder gehurkt en had praatgrage vogels ont-

moet, had vrienden gemaakt met een spotlijster en had geleerd wat angst was onder de blinde blik van een oude vos. Hij had het lichte gekwetter van de knaagdieren gehoord en had zich voorgesteld dat hij met een reiger danste. Hij had melk gedronken en was in een onweersbui terechtgekomen. Hij had de wolken ontdekt en keek naar de hemel. Wat zou hij nog meer willen?

“Meer tijd,” zei zijn moeder.

Het Majestueuze Hert liep lichtjes vooruit, met zijn grote horens die bedekt waren met mos en vogelnesten. “Het is tijd om te gaan,” zei hij met een diepe stem. Hij was zo betoverend en maakte sommigen zelfs boos, aan het huilen of aan het schreeuwen door alleen maar naar hem te kijken. Het was oneerlijk en het was verschrikkelijk, maar het moment was aangebroken. Klein Zwijntje wist dit het beste van allemaal. Toen sloot hij zijn ogen en liet zich optillen door de horens van het Majestueuze Hert. Toen verdween Klein Zwijntje, zonder zelfs maar gedag te zeggen, want hij had de kracht niet meer om ook maar het kleinste grommetje uit te brengen. Toen hij op die hoorns werd omhoog getild, was hij weer in de lucht en opende eindelijk opnieuw zijn mooie zwarte ogen. Hij keek naar zijn moeder, naar zijn vriend, en toen keek hij in vervoering terug naar de verre hemel en de wolken. De anderen zagen het niet, maar daarboven wemelde het van de kleurige, prachtige vlinders. ■

.5 Gebruik wat je nodig hebt om je dromen te verwezenlijken.

Een fabel voor kinderen met SMA type 1, en voor iedereen die hem wil lezen of horen.

Buiten het Bos, waar de esdoorns minder dicht groeien, lag een klein dorpje. Onder de dakpannen van vier vervallen huizen hadden mussen hun nesten gebouwd. Deze waren gevuld met veren en stro en hadden die zomer veel vrouwtjes aangetrokken. Inderdaad, een zwerm mussen had er zijn intrek genomen, vrolijk kwetterend en rondvliegend in tuinen en heggen. Zelfs in de broedperiode was het een zeer sociale groep, die jaagde op larven en samen lange baden nam. Onder de pasgeborenen was er een musje met een stukje eierschaal dat nog vastzat aan zijn kopje. Het was een magisch teken, dat beschouwd werd als het teken van een speciale bestemming. Iedereen noemde hem Klein Musje. Terwijl zijn broers tussen de dakpannen door huppelden, keek hij hen alleen

maar aan, met een gevoel dat tussen droefheid en een klein beetje afgunst in zat. Hij had namelijk geen kracht in zijn pootjes en dus moest hij in het nest blijven. Toch was Klein Musje erg nieuwsgierig. Hij keek graag naar de mensen die op het dorpsplein rondliepen, maar hij luisterde ook heel graag naar de verhalen van de gaaien en kraaien die vertelden over hun avonturen op de top van de klokkentoren. Vanuit zijn nest gaf Klein Musje zijn broers af en toe raad of maakte een praatje met de oudere mussen. Aangezien hij zo weinig bewoog, had hij alle tijd om na te denken. Op een morgen steeg er een kolom zwarte rook op uit de dorpsoven. "Brand! Brand!" piepten de woelmuizen. Klein Musje wilde gaan kijken, dus maakte hij zich vast aan het nest. Toen verzamelden zijn broers zich als een team. Ze hadden namelijk net leren vliegen. Ze hielden de stokjes van het nest met hun sterke snavels vast, tilden het op en droegen het naar het plein. Uiteindelijk

bleken de knaagdieren te dramatisch te zijn geweest. Er was namelijk geen echte brand. De bakker was gewoon wat afgeleid geraakt en had de koekjes die hij aan het bakken was, laten aanbranden. Al dat drama was dus om een mandje met koekjes die gewoon een beetje ge-roosterd en rokerig waren. Klein Musje en zijn broers wilden ook wel eens proeven. De bakker gaf hen soms broodkrumels en na verloop van tijd durfden ze dichterbij te komen. Toen ze er eindelijk in slaagden om in één van de ronde koekjes te pikken, beseften ze al snel tot hun spijt dat de lekkernijen zo hard als steen waren. Toen kreeg Klein Musje een idee. "Waarom doe je niet een paar koekjes aan mijn poten, zodat ik zonder al te veel moeite van de ene kant van het veld naar de andere kan worden getrokken?" vroeg hij aan zijn broers.

"Maar ze zullen je allemaal uitlachen," zeiden ze, "ze zullen je waarschijnlijk *Wielmus* noemen!"

"Het is beter om een *Wielmus* te zijn dan de hele dag naar dakpannen te staren. En zo kan ik een plaatsje vinden om met jullie in de velden te spelen en samen avonturen te beleven. Het is het waard," zei hij. En zo kreeg Klein Musje koekjes in de vorm van een wiel en kon hij zich eindelijk over het erf heen en weer bewegen. "Kijk daar! Dat is een *Wielmus*!" piepten de woelmuizen.

Klein Musje schonk er geen aandacht aan. "Ik doe wat gedaan moet worden om te krijgen wat ik nodig heb. De wielen zijn gewoon een manier voor mij om dat te bereiken!" herhaalde hij. Na verloop van tijd werd het lot van Klein Musje bekend bij alle vogels in de streek. Hoewel zijn broers graag vette wormen aten, kon hij er niet eens een beetje van proeven; zijn snavel was gewoon te zwak! Hij bewonderde zijn broers met zowel enthousiasme als droefheid. Als hij er niet in slaagde om te eten, zou hij niet eens genoeg energie hebben om op verkenning te gaan, te praten of zelfs maar te weten hoe de wereld er achter de rijstvelden uitzag.

Op een morgen kwam er een donderend geluid uit de dorpskerk. "Een aardbeving! Een aardbeving!" piepten de woelmuizen. Klein Musje wilde het tafereel eens bekijken en, opnieuw met de hulp van zijn broers, ging hij naar de straat. Net als de vorige keer waren de woelmuizen weer paranoïde. Er was helemaal geen aardbeving. De verklaring voor het geluid was eenvoudig: een grote glazen kruik met helderrode wijn was gevallen in de dorpskerk. Uiteindelijk leidde het incident alleen maar tot wat gebroken glas op de vloer, dat schitterde in de weerkaatsing van de zon. Aan de bovenkant van de gebroken kruik zat nog een klein buisje

van zacht plastic vast, dat de herbergier had gebruikt om wijn te schenken. Klein Musje had een geniaal idee. "Kunnen we, aangezien mijn snavel te zwak is om te eten, niet zo'n buisje gebruiken om me te helpen eten? Willen jullie me helpen?" "Maar ze zullen je allemaal uitlachen," zeiden zijn broers, "ze zullen zeggen dat je een *Wielmus* bent die een buis in zijn buik nodig heeft om te kunnen eten!"

"Het is beter een *Wielmus* te zijn die een buis in zijn buik nodig heeft om te kunnen eten, dan honger te lijden en pijnlijke krampen te krijgen. En denk eens na! Zo zou ik zelfs de energie kunnen opdoen om met jullie in de velden te spelen en samen magische avonturen te beleven. Het is het helemaal waard!" En op die manier kreeg Klein Musje een voedingssonde. Hiermee kon hij versnipperde wormen eten. En snel genoeg zag iedereen hem heen en weer huppelen rond de boerderij. "Kijk daar! Kijk! Dat is een *Wielmus* met een buis in zijn buik!" piepten de woelmuizen. Klein Musje schonk er geen aandacht aan. "Ik doe wat gedaan moet worden om te krijgen wat ik nodig heb. De buis in mijn buik is alleen maar een hulpmiddel!" riep hij terug. De winter ging voorbij, en zelfs de reigers en ooievaars die ver weg woonden, hadden al over Klein Musje gehoord. Zijn broers waren nu groot genoeg om in grote

zwermen door het dorp te vliegen, maar hij had moeite om te volgen: hij was altijd buiten adem en had het gevoel dat de wind hem wegblijs. Hij bewonderde zijn broers met zowel enthousiasme als droefheid. Als hij niet genoeg zuurstof kreeg, had hij geen energie om op verkenning te gaan, te praten, te studeren en zo groot te worden als hij wilde.

Op een ochtend kwam er luid geschreeuw uit de molen van het dorp. "Een tornado! Een tornado!" piepten de woelmuizen. Klein Musje en zijn broers gingen poolshoogte nemen en, zoals altijd, bleken de kleine knaagdieren gewoon weer te veel schrik te hebben. Er was natuurlijk geen tornado, maar een windvlaag had de kleren weggeblazen die aan de wieken van de molen hingen te drogen. De hemden zagen eruit als de zeilen van een galjoen. Toen kreeg Klein Musje een idee: "Waarom maak je geen windmolentje aan mijn snavel vast, zodat ik maar met heel weinig inspanning kan ademen? Zo zou ik gebruik kunnen maken van de wind en meer zuurstof krijgen." Zijn broers antwoordden: "Maar ze zullen je allemaal uitlachen. Ze zullen zeggen dat je een *Wielmus* bent die een buis in zijn buik nodig heeft om te kunnen eten en een windmolentje nodig heeft om te ademen!"

"Het is beter om een *Wielmus* te zijn die een buis in zijn buik nodig heeft om te kunnen eten en een windmolentje nodig heeft om te ademen, dan de dingen op te geven waar ik een passie

voor heb. En dan kan ik diep genoeg ademen om met jullie in de velden te spelen en samen op avontuur te gaan. Het is het waard!" riep hij.

En op die manier kreeg Klein Musje een windmolentje in zijn snavel. Vanaf toen had hij het windmolentje altijd bij en dankzij de wind kon hij nu krachtig ademen. En snel genoeg kon iedereen hem heen en weer zien huppelen rond de boerderij.

"Een *Wielmus* met een buis in zijn buik en een windmolentje om te ademen!" piepten de woelmuizen.

Klein Musje schonk er geen aandacht aan. "Ik doe wat gedaan moet worden om te krijgen wat ik wil. Het windmolentje in mijn snavel is gewoon een hulpmiddel," herhaalde hij.

"Maar je gebruikt wielen, een buis en een windmolentje," merkten zijn broers op.

"Nou en?" zei Klein Musje, "Ik zal gebruiken wat nodig is om mijn dromen waar te maken. Wat voor jou misschien vreemd is, is voor mij heel normaal. Wie heeft er nu gelijk? Het maakt niet uit. Het enige dat telt is dat je de mogelijkheid hebt om te dromen."

Buiten het Bos, waar de esdoorns minder dicht groeien, lag een klein dorpje. Onder de dakpannen van vier vervalen huizen hadden mussen hun nesten gebouwd. En op het plein speelde een heel bijzondere mus met zijn broertjes. Zelfs in de broedperiode was het een zeer sociale groep, die jaagde op larven, droomde en samen lange baden nam. ■

.6 De huid van de Wolf.

Een fabel voor kinderen
met SMA, hun vaders en voor iedereen
die hem wil lezen of horen.

Vader Wolf duwde zijn pup door de sneeuw terwijl zijn neus langzaam bevroor. Je had hem moeten zien: hij was uitgeput en verkleumd, maar hij gaf voor geen goud op. Het was een koude herfst geweest dat jaar en het hele Bos was al bedekt met een witte deken van sneeuw. De rijmen van het liedje dat hij had verzonnen weerklonken in zijn hoofd, woord na woord, lettergreep na lettergreep: “En ik weet niet eens hoe het gaat eindigen,” mompelde hij droevig. Zijn zoon was vorige lente geboren. Vader Wolf besepte onmiddellijk dat er iets niet in orde was: in plaats van te lopen en te rennen zoals de anderen, wankelde en worstelde zijn zoon om overeind te komen. Op een bepaald moment, in het eerste begin, dacht hij zelfs dat hij hem zou verliezen, maar toen overtrof de kleine wolf alle verwachtingen en verbijsterde

de hele roedel: ook al had hij kale plekken en was hij erg mager, hij was wilskrachtig, volhardend en wilde heel graag leven. “Hij is net zo koppig als ik!” riep Vader Wolf bewonderend.

Elke avond speelde hij met zijn zoon: hij rollebolde met hem, vrolijkte hem op en beet hem zachtjes. Het kleine wolfje dag na dag te zien worstelen, bezorgde hem veel hartenpijn, zoals je je wel kunt inbeelden. Verdriet, liefde, bezorgdheid en trots woelden in zijn borstkas. “Als jonge man was ik een stoere Wolf, maar nu barst ik in tranen uit. Allemaal door dit schattige snuitje,” mompelde hij.

En het was tijdens één van die spelletjes, terwijl hij teder in de nek van zijn zoon beet, dat een refrein in zijn oren begon te klinken. Eerst waren het maar een paar losse woorden, maar ze pasten allemaal perfect bij basisschoolrijmpjes: “Klein Wolfje en kleine snuit, borst en neus,” mompelde hij. Weet je, Vader Wolf is nooit naar school geweest, en je hoeft hem niet te veroordelen omdat hij naïef probeerde

te begrijpen wat hij voelde door mee te zingen met willekeurige rijmpjes. Op een dag bij zonsopgang voelde hij zich geïnspireerd en noteerde hij:

*Toen Klein Wolfje werd geboren,
beefde hij zonder kracht.
En toen hij probeerde te lopen,
viel zijn klein snuitje in het jonge gras,
helemaal onverwacht.*

Wel, kort samengevat: het ritme klopte niet en de rijmpjes waren veel te eenvoudig, maar hij hield ervan zich zijn zoon voor te stellen als de hoofdrolspeler van een liedje of een gedicht. Ja, zelfs Vader Wolf, die, laten we eerlijk zijn, niet bepaald een dichter was geweest! Maar zijn verzen kwamen spontaan bij hem op en hielden hem gezelschap tijdens die eerste dagen vol verrassingen en spanningen.

*Papa moedigde hem aan
en hij zou hem altijd steunen,
terwijl hij zachtjes zijn pootjes likte.
Waarom kon hij niet gewoon stappen,
zonder kreunen?*

Eén ding heeft hem nog het meest van streek gemaakt: “Waarom kan ik hem niet genezen?” herhaalde hij tegen zichzelf. “Kunnen we nu echt niets doen, is er nu geen enkele remedie? Misschien een lekkere soep met konijn en krui-

den? Of een soort drankje?” Vader Wolf likte de pootjes van zijn zoon, maar het leek allemaal tevergeefs: zijn zoon kon niet lopen, en zelfs niet op zijn vier pooten staan. Maar de wolvenpup had geen pijn, was niet verkouden en had geen koorts. Hij is gewoon zo geboren door de grillen van de natuur, misschien door een hogere macht die Vader Wolf niet helemaal begreep. En zo las hij:

*Klein Wolfje had geen pijn
toen hij op het gras lag te slapen.
Het was alsof hij een stukje miste om te
kunnen lopen,
zelfs al was het maar achter de schapen.*

Hij was in trance. Wat hij het meest miste, was zijn dromen te zien uitkomen. Eigenlijk had hij gehoopt dat hij op een dag met zijn zoon op jacht zou kunnen gaan. Hij wilde hem leren hoe hij sporen moest volgen, hoe hij een hinderlaag moest opzetten in het midden van het Bos en hoe hij op prooien moest jagen. Deze dromen beschaamden Vader Wolf tegelijkertijd: “Mijn zoon is perfect zoals hij is, zonder dat hij ook maar één spier kan bewegen!” zei hij tegen de andere mannetjes in de roedel. En toen ging hij verder met het schrijven van zijn liedje. Hij schaamde zich er een beetje voor en zong het alleen als hij er zeker van was dat niemand hem kon horen:

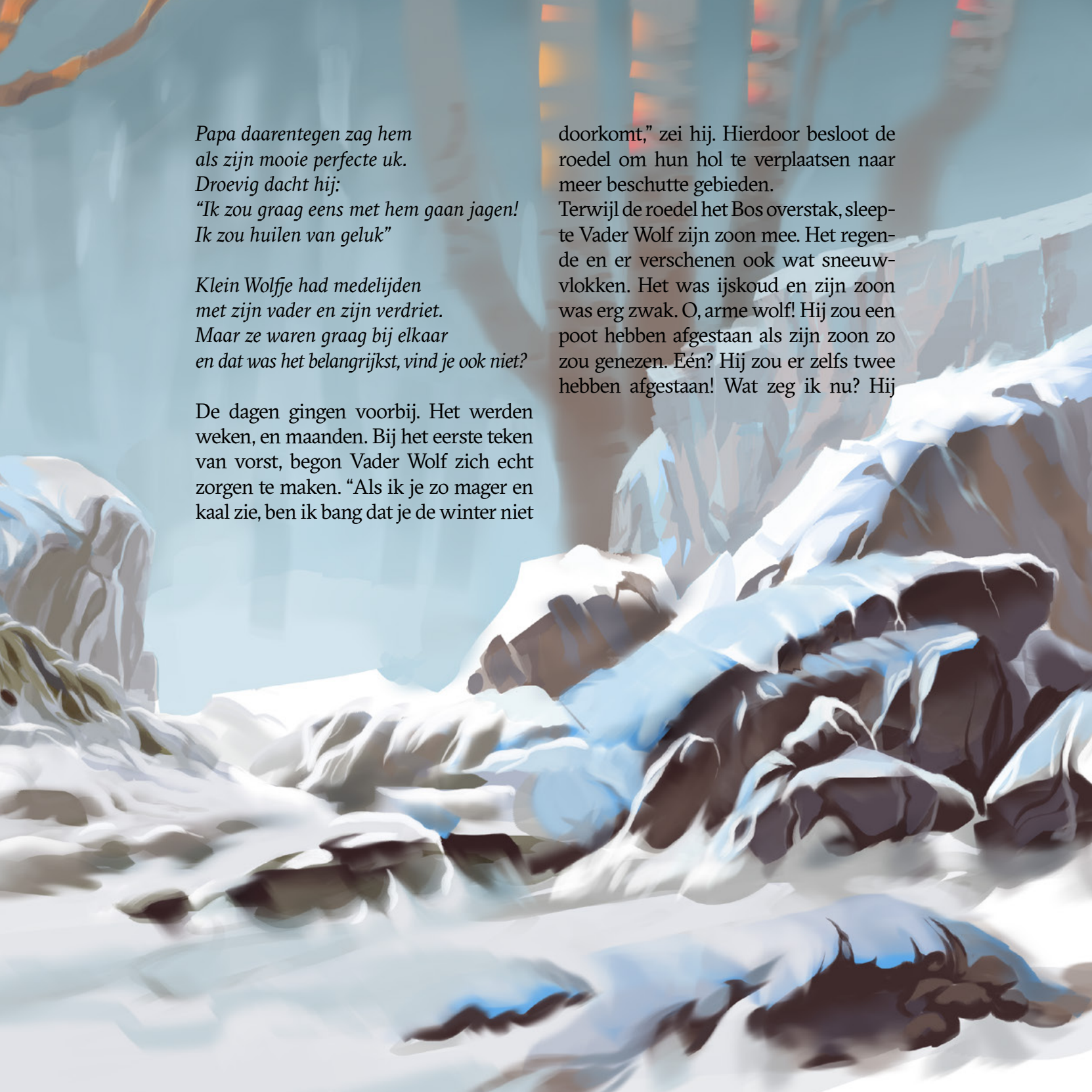
*Papa daarentegen zag hem
als zijn mooie perfecte uk.
Droevig dacht hij:
"Ik zou graag eens met hem gaan jagen!
Ik zou huilen van geluk"*

*Klein Wolfje had medelijden
met zijn vader en zijn verdriet.
Maar ze waren graag bij elkaar
en dat was het belangrijkste, vind je ook niet?*

De dagen gingen voorbij. Het werden weken, en maanden. Bij het eerste teken van vorst, begon Vader Wolf zich echt zorgen te maken. "Als ik je zo mager en kaal zie, ben ik bang dat je de winter niet

doorkomt," zei hij. Hierdoor besloot de roedel om hun hol te verplaatsen naar meer beschutte gebieden.

Terwijl de roedel het Bos overstak, sleepte Vader Wolf zijn zoon mee. Het regende en er verschenen ook wat sneeuwvlokken. Het was ijskoud en zijn zoon was erg zwak. O, arme wolf! Hij zou een poot hebben afgestaan als zijn zoon zo zou genezen. Eén? Hij zou er zelfs twee hebben afgestaan! Wat zeg ik nu? Hij

zou werkelijk alles hebben gegeven wat hij had! Het werd al snel duidelijk dat hij maar één ding kon doen. Zijn eigen vel losscheuren om hem te helpen. En zo scheurde Vader Wolf zijn eigen vacht af door hem er af te bijten en te scheuren met zijn hoektanden en zijn klauwen. Hij trok zijn vel langzaam uit, zoals je je lange ondergoed zou uittrekken, te beginnen bij je tenen. Daarbij huilde hij:

*Toen de sneeuw viel,
scheurde Vader Wolf zijn eigen bontjas uit.
Om zijn zoon te laten leven en gelukkig
te maken,
zou hij alles hebben gegeven, zelfs de
grootste buit.*

*Kleine Wolf voelde zich ingepakt
in verblindende liefde van Vader Wolf.
Dat geschenk vol genegenheid
smaakte naar een bittere tranengolf.*

*Zonder vacht bevroor Vader Wolf
na zijn openhartige geschenk.
Met zijn mantel hoopte hij het kind
kracht en warmte te geven, in een oogwenk.*

Dankzij zijn huid leek zijn zoon beter te worden: hij trilde niet meer van de vorst. De anderen keken verbaasd toe hoe Vader Wolf, die zich in het winterhol ophield, lichte afdrukken in de sneeuw achterliet. Zonder vacht kon je zijn spieren zien. Ze deden pijn, maar hij deed gewoon zijn werk terwijl hij het liedje van Klein Wolfje zong:

*Maar, helaas, Klein Wolfje
kon nog steeds niet lopen.
Maar met zijn nieuwe mantel werd hij
beschermd
en hoorde hij Morpheus komen, hij kon
alleen maar hopen.*

De nacht ging voorbij en de volgende dag keek zijn zoon hem aan met een uitdrukking van grenzeloze vreugde. “Wat is er gebeurd?” vroeg Vader Wolf. “Heeft mijn vacht je eindelijk genezen? Gaf hij je de kracht om te kunnen lopen?” In die tijd lette hij niet op het feit dat zijn zoon hem de hele tijd had horen zingen. Zelfs een jonge Wolf kan wel een paar rijmpjes leren, denk je niet? Dus Klein Wolfje schudde met zijn hoofdje en zong:

*In de sneeuw sporen van paars bloed,
wat een oneerlijk gevecht.
Zijn offer, dacht hij
had geen enkel nut gehad. Hij wist niet
meer wat doen, echt!*

Vader Wolf voelde zich overweldigd door wanhoop. “Ik kan het echt niet,” schreeuwde hij. “Als ik een goede vader was, zou ik je meer kunnen helpen!” zei hij met spijt in het hart. “Maar je gaf me warmte,” zei Klein Wolfje. “Nu ben ik niet meer bang voor de sneeuw of de nacht.” “Maar ik kon je niet laten lopen, en dat is het enige wat telt!” antwoordde hij verdrietig. “Wat bedoel je daarmee? Ik denk dat

sommige andere dingen veel meer waard zijn. Papa, je was dicht bij me, je gaf me het gevoel dat ik speciaal ben... je schreef zelfs poëtische liedjes voor me.” “Juist ja, lelijke en onoriginele gedichten.” “Het zijn *onze* gedichten,” drong Klein Wolfje aan, “Het kan me niet schelen of ze lelijk zijn! En ik vind het ook niet erg dat ik niet kan lopen. Dat heb ik nooit gedaan, en zal ik ook nooit doen. Hoe kan ik me nu slecht voelen over iets dat ik nooit heb gedaan?”

Vader Wolf was koppig. Waarom probeerde zijn zoon hem te overtuigen? Besefte hij dan niet dat zijn leven helemaal anders zou zijn dan dat van anderen? Dat hij nooit overal zal kunnen gaan waar de roedel is geweest, dat de anderen hem misschien zouden pesten, en dat hij misschien alleen achter zou blijven? Maar hij was niet moedig genoeg om al die angsten met zijn zoon te delen, en dus beet hij op zijn tong en staarde hem alleen maar recht aan, terwijl hij langzaam met zijn hoofd schudde.

“Luister papa, ik weet dat je bang voor me bent. Geloof me maar! Dankzij jouw vacht heb ik de hele nacht geslapen... en weet je wat? Ik heb gedroomd! Ik had een droom, papa, het is zo iets prachtigs...” riep Klein Wolfje:

*En dankzij de mantel
sliep hij heerlijk en had een droom,
tussen de heldere vallende sterren
en met een vreugdevol hart.*

“Snap je het nu?”

“Dat weet ik niet zeker,” gaf zijn vader toe. Hij had al een paar dagen gespijbeld, en dat maakte Vader Wolf niet bepaald een populair bosdier.

“Ik droomde van vliegen, in plaats van lopen!” zei Klein Wolfje. “Iedereen weet hoe hij moet lopen. Maar ik ben bijzonder! Ik vloog opeens in een hemel vol sterren dankzij jouw vacht op mijn schouders, papa! Je deelde vers na vers, lied na lied met mij!”

De ogen van Vader Wolf sperden open: hij had nooit van gedichten met verborgen betekenissen gehouden, en over het algemeen hield hij niet van gedichten. Maar deze keer kwamen de woorden van de gedichten er zonder problemen uit, zoals parels die langs een kettingdraad schoven. Hij dacht:

Niet kunnen lopen hoeft mijn leven niet te bepalen.

Kunnen dromen van vliegen is toch ook een mooie start?

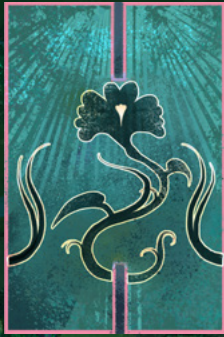
Hij zong samen met zijn zoon. Ze keken elkaar verbaasd aan en barstten toen samen in lachen uit. De ene zonder vacht en bebloed, de andere onbeweeglijk onder de vacht van zijn vader. Als iemand hen had gezien zonder hun verhaal echt te kennen, zouden ze twee gebroken zielen hebben geleken. Maar het waren Vader Wolf en zijn zoon, Klein Wolfje. En ze hielden enorm veel van elkaar. ■

.7 Steeltje.

Een fabel voor jongens
en meisjes met SMA.

Met bijzondere dank aan Ives.

De schuldige in dit verhaal is een wilskrachtige lentewind die graag over de wereld reist om onheil te veroorzaken. De wind maakte een vreemd geluid, maar dat was begrijpelijk.

Wat daarentegen onvergeeflijk was, was zijn wispelturigheid: 's morgens was hij hard, 's middags zwoel. 's Avonds werd hij wild en was hij overal. Deze krachtige wind bewoog over de takken van kastanjbomen, gleeed daarna door de daken van de huizen en rammelde zelfs aan een broeikas. Hij was zelfs helemaal tot in het dorp gekomen, had op slinkse

wijze een vaas omver geblazen en een bosje zaadjes gestolen dat iemand opzij had gezet. Dit zou er uiteindelijk voor zorgen dat er bloemen zouden groeien. De wind zette zijn onheil voort door een paar hoeden te laten wegvliegen (en op zijn beurt één van de zaadjes te verliezen die hij had gestolen), door een rok te laten opwaaien (en nog een zaadje te verliezen), door een vlieger uit de handen van een klein kindje te rukken (en nog een hoop zaadjes te verliezen). Hierna ging hij terug naar het bos. Hij zaaide tijdens zijn reis overal zaadjes, zucht na zucht. Ze vielen op de straten, op de kasseien, op de velden en zelfs op de rotten. Ze belandden zelfs in de neus van de burgemeester (maar dat is natuurlijk een

heel ander verhaal). Van al deze zaadjes kon er geen één groeien. In het Bos, viel een zaadje in het ravijn en haalde het helemaal tot aan de zee. Een ander zaadje werd opgegeten door een kraai en een derde belandde genesteld en knus tussen de kluwen wortels van een oude eik! En opnieuw, geen enkel zaadje kon groeien. Maar één laatste zaadje dat zwart en verbrokken was, was zo klein dat het er niet eens als een zaadje uitzag, maar eerder als een stofje. Het viel op een lapje grond in het Bos. De wind liet dat laatste graantje met een diepe zucht achter zich; hij hield ervan om rond bloemblaadjes te hangen en de eikenboomtakken zachtjes te laten ritselen. Hij zou uiteindelijk terugkomen om het zaadje te controleren, omdat hij wist dat het heel speciaal was.

Op dat lapje grond zouden al snel tulpen, sleutelbloemen, krokussen, madeliefjes, driekleurige viooltjes en zelfs een paar sneeuwkllokjes groeien. Ze hadden afgesproken om, zoals elk jaar, op dat kleine stukje land samen te komen om te bloeien, te pronken en hun kleurrijke bloemblaadjes te bewonderen. Deze groep bloemen was zeer bekend bij vlin- ders en bijen die in de buurt woonden. “Goedemorgen iedereen,” zeiden de sleutelbloemen die hun hoofdjes op- tilden in de koele lentemorgen. “Goedemorgen, schoonheid,” antwoordden de krokussen.

“Hallo knapperds,” zeiden de gekke madeliefjes, allemaal in koor.

“Goedendag allemaal, charmante dames,” riepen de tulpen.

Tegen alle verwachtingen in, ontkiemde zelfs het kleine zaadje. Na verloop van tijd zwol het op, werd het rond als een linze, een beetje pluizig en al gauw kwam er een groene scheut uit.

“Goedemorgen,” fluisterde ze, verle- gen. Ze was net geboren en kende nie- mand. Ondertussen besloot ze zich- zelf Steeltje te noemen. “Mijn naam is Steeltje,” zei ze, al was het maar om te horen hoe haar naam klonk.

“Wat voor soort naam is Steeltje?” vroegen de madeliefjes in koor.

“De mijne,” antwoordde Steeltje, “en hoe heten jullie?”

“Kleine Madeliefjes,” kwetterden ze.

Steeltje keek enthousiast om zich heen om nieuwe vrienden te maken, maar wat ze zag verwarde haar. Sleutelbloe- men, tulpen en madeliefjes zo ver het oog reikte. Allemaal mooie bloemen, kleurrijk, en zijdezacht. Er was echter geen enkele bloem die op haar leek.

“Je bent een beetje *vreemd*, Steeltje,” merkten de Madeliefjes op.

Steeltje had een korte, gedrongen steel, omhuld met leerachtige, hangende bladeren. Als de wind waaide, vlogen de wilde bloemen alle kanten op, maar Steeltje daarentegen bleef kaarsrecht staan, onbeweeglijk en zwaar. Ze kon

niet met de wind mee bewegen. Overleven was niet makkelijk voor Steeltje. Wanneer de andere bloemen bloeiden, had zij het moeilijk. De rijke grond die genoeg voedingsstoffen leverde voor de anderen was gewoon altijd te droog voor haar. De kraaien bedekten de bodem altijd met paddestoelen en kunstmest die ze stalen van de boerderijen van de mensen. De grote kraaienleider voelde zich schuldig dat hij zoveel zaadjes had gegeten, en beloofde daarom Steeltje te helpen. De andere wilde bloemen hadden de stralen van de ochtendzon nodig om te groeien. Maar Steeltje had het altijd warm. Als ze oksels had gehad, dan zou ze de hele tijd zweten! De eekhoorns die in de oude eik woonden, waren zo aardig om een paar takken te verplaatsen, zodat Steeltje genoeg schaduw kreeg. Dezelfde oude boom wiegde nog steeds het zaadbroertje van Steeltje dat niet kon groeien. De boom beloofde, net als de kraai, om Steeltje te helpen. Als voor de andere bloemen maar een paar druppeltjes water genoeg waren om te leven, moest Steeltje droog blijven of juist in stromend water worden ondergedompeld om te kunnen overleven. Om die reden verlegde het ravijn zijn stroom ongeveer om de twee weken, om zo de wortels van Steeltje te helpen. Het beloofde Steeltje te helpen omdat het zich schuldig voelde

dat het zaadje dat de wind hem had gegeven, verloren was gegaan. Steeltje laten groeien was een echte uitdaging, maar al die moeite leek niets op te leveren: Steeltje was een stijve en onhandige groene stengel. "Het maakt niet uit of je mooi bent," zei een fluweelzachte, mooie sleutelbloem. "Het is de binnenkant die telt," zei ze. Dit soort opmerkingen werkte Steeltje op de zenuwen. "Alsof het niet zou lukken om zowel van binnen als van buiten mooi te zijn..." fluisterde ze droevig. Hoe meer ze groeide, hoe meer ze de verschillen opmerkte. Ze waren er altijd geweest, en dat wist ze wel, maar toen ze klein was kon het haar allemaal niet schelen. Nu was ze geboeid door de prachtige bloemblaadjes en de sprankelende kleuren van haar metgezellen. De anderen hoefden niet eens iets te doen om zo mooi te zijn. "Ik voel me zo anders," zuchtte ze voor ze ging slapen. De wind kwam, zoals beloofd, terug om haar nek te strelen. Van alle zaadjes die hij had gestolen, was alleen Steeltje tot bloei gekomen. "Je bent bijzonder, Steeltje," fluisterde hij tegen haar. "Ik herinner me nog hoe je, nadat ik je vasthield, graag over het platteland vloog. De andere zaadjes schreeuwden van angst, maar ook al begrijp ik niet waarom, jij zong van vreugde." "Maar ik wil niet speciaal zijn! Ik wil gewoon zoals de anderen zijn." Ze was ja-

loers op wat ze om zich heen zag, en de woede die ze voelde was bijna ondraaglijk. “Waarom kan ik ook niet van die mooie zachte bloemblaadjes hebben, of zo groot worden als al mijn vrienden?” Af en toe ging ze naar Virgo voor advies. Virgo was een bijenkoningin die weggestuurd was uit de bijenkorf waarin ze geboren was. Ze kwam uit de koninklijke vertrekken en was beginnen te zingen met een donderende stem, zo hoog dat haar zussen er wakker van werden. Tijdens een groot gevecht in de honingraat was Virgo erin geslaagd te overleven en te ontsnappen, maar geen enkele werkbij volgde haar. Ze was alleen gebleven, afgewezen. Ze had daarom geleerd precies te zeggen wat ze dacht zonder er twee keer over na te denken. Alleen wanneer ze met Steeltje sprak, leek ze zachtaardiger te zijn. Ze landde op het hoofd van Steeltje, zoemend als een trompet. “Je moet geduld hebben, volgens mij zijn deze kleine bultjes bloemknoppen. Ik ben er zeker van, dat moet wel! Waar zouden ze anders voor dienen?” “Oh, dus nu sta ik vol met bulten?” vroeg Steeltje. “Op dit moment lijken ze op wratten, maar ik ben er zeker van dat ze snel in bloemblaadjes zullen veranderen.” “Ik zou tevreden zijn geweest met een paar normale bloemblaadjes.” “Steeltje, niemand krijgt altijd alles wat hij wil. Gewoon al iets hebben is al heel goed.”

Steeltje wist dat Virgo niets van haar erfenis had gekregen, dus kon ze het niet opbrengen om tegen haar te zeggen dat ze moest oprotten. Uiteindelijk kreeg zelfs Steeltje bloemen. Er was grote vreugde en opwinding bij alle bloemen op het lapje grond. Na zoveel wachten, geloofde iemand zelfs dat het lot eerlijk kon zijn. “Je zal zien,” bromden de madeliefjes, “na al dit wachten zal je veranderen in een mooie bloem, met sappige en heldere bladeren...” En na een paar dagen gingen ze nog verder om haar gerust te stellen: “Je krijgt zachte, fijne witte bloemblaadjes, net als die van ons!” “Voor mij lijken ze op dikke bloemblaadjes,” zei Virgo tegen haar. “Maar zijn ze mooi?” vroeg Steeltje. “Laten we eerst eens kijken welke vorm ze hebben voordat we beslissen,” antwoordde ze. Al snel werden zelfs de madeliefjes stil. Ze keken vol medelijden naar Steeltje toen drie scheve bloemblaadjes op haar hoofd verschenen. “Het bloemblaadje in het midden lijkt een beetje op een tong,” zei Virgo, “een dikke.” “Wat is een tong?” vroeg Steeltje bezorgd. Voor haar waren die belachelijke bloemblaadjes eng. Virgo had veel tijd doorgebracht rond de huizen van mensen, dus ze wist heel goed wat een tong was. Even was ze

bang dat Steeltje zich nog meer zorgen zou maken en dus probeerde ze de aandacht af te leiden: "Vergeet de tong. Zie je wat een mooie kleur de bloemblaadjes hebben? Ze zijn helder roze, ik wed dat veel insecten ze mooi zullen vinden."

Maar de bijen, lieveheersbeestjes, hommels, vlinders en alle zoemende bewoners van het bloemrijke veld schenen daar anders over te denken. Steeltje werd volledig genegeerd en vermeden. "Het is niet eerlijk," klaagde ze, "ook al heb ik gebloed, ik ben nog steeds totaal verschillend!"

"Genoeg, mijn kind!" schreeuwde Virgo op een middag. Ze kon het niet verdragen haar zo depressief te zien. "Je verdoet je tijd aan klagen over wat je niet hebt. Hoe lang blijft dit nog duren?"

Steeltje riep, "Tot ik eruit zie als de anderen!" "Hou op! We zijn niet gemaakt om zoals iedereen te zijn. Ik bedoel, kijk ons nou: Ik ben een koningin zonder koninkrijk en jij bent een dikke, scheve bloem die eruit ziet alsof ze van de maan komt. Als je niet kunt zijn wie je wilt zijn, zoek dan de moed om je dromen te veranderen!" en sloeg haar op het hoofd.

Steeltje begon hard te huilen. "Maar ik weet niet wie ik ben," kermde ze.

Virgo raakte zachtjes het hoofd van Steeltje aan. "Je bent mijn dochter," bromde ze. "Hierdoor ben je officieel een prinses. Je bent mijn prinses."

Met deze woorden voelde Stem een

vlaag van genegenheid die ze nog nooit eerder had gevoeld.

"Je bent *mijn* enige erfgenaam," riep de wind, "ik heb je sluw meegenomen als een zaadje uit het dorp en je bent geboren vanuit de warmte van het Bos."

"Jij bent absoluut onze vreemdste vriend," riepen de madeliefjes. Ook al waren ze niet bij het gesprek betrokken, ze vonden het altijd leuk om zich er ongevraagd mee te bemoeien.

"Je bent onze mooie beloning," riepen de kraaien, eekhoorns en het ravijn, "Moeilijk om groot te brengen, maar je hebt ons een enorme voldoening gegeven."

Vanaf die dag veranderde er langzaam iets in het hart van Steeltje. Het was alsof ze haar eigenwaarde had gevonden. Ze zei tegen zichzelf: "Ik ben eigenlijk stiekem een prinses," en danste met haar drie scheve bloemblaadjes met de nachtwind mee. Nu had ze het besloten: ze zou anders worden dan ze zich altijd had voorgesteld. Ze besepte het nog niet, maar nieuwe dromen vinden was een moedige daad die kleur gaf aan haar leven. Dus trilde ze en herhaalde: "Ik ben *anders anders*." De geadopteerde bijenprinses van een niet-bestaande bijenkorf, het resultaat van beloftes van de elementen. Naarmate de zomer verstreek, gaf een nieuwe look haar kracht. Toen ze naar haar eigen spiegelbeeld in het ravijn keek, zag ze dezelfde gebochelde en stijve plant, maar ze was

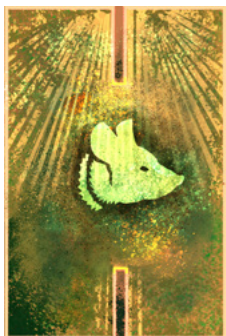
tenminste opgehouden met klagen en huilen. Nou, ze huilde nog steeds van tijd tot tijd, maar alleen als ze zich *echt* slecht voelde. En ondertussen ging ze het lot van haar leven tegemoet door te proberen het zo goed mogelijk te leven. Ze werd zelfs verliefd op de eindeloze verhalen die haar vader de wind haar vertelde. Men vertelde over een avondbriesje dat naar sneeuw rook, omdat het briesje de ijsvlokken op de toppen van de bergen had weggejaagd. Diezelfde wind rook op een morgen naar versgebakken brood, omdat hij de bakker had geholpen een ovenvuur aan te steken. En er waren nog veel meer verhalen: er was de roeiwedstrijd die de muizen uit de Kromme Kuil langs de rivier hadden georganiseerd, en dan was er dat verhaal van de vuurvliegjes die werden gebruikt om reclameborden voor de musical van de insekten cicaden te verlichten. Kortom, Steeltje luisterde naar de wind en verbaasde zich over hoe groot de wereld was en hoe anders die was ver buiten haar geliefde lapje grond. Zij verwonderde zich erover dat op sommige plaatsen zelfs geen bloemen bestonden en dat schoonheid kon worden gevonden in uitgestrekte stukken mos en zelfs in de mufte geur ervan. Zij werd steeds nieuwsgieriger, hoewel ze zich niet kon bewegen. Haar wortels waren nu dik en zaten sterk in de grond. Steeltje leerde te luisteren en haar verbeelding te gebruiken.

Uiteindelijk vulden haar nieuwe zelfvertrouwen en haar manier om de wereld te zien de avondlucht als een sterke geur, of een kruidig aroma dat velen negeerden. Slechts een paar enkelingen die er gevoelig voor waren, konden deze geur ruiken. Er kwam al gauw een vlinder naar haar toe en zij danste een paar seconden met Steeltje in de schemering. Vele dagen later zoemde Virgo, geholpen door de spraakzame wind, rond de huizen van de mensen op zoek naar een broeikas. "Is dat er één?" zei de wind. "Absoluut, ik herken het. Is het raam gesloten? Oh nee, hoe durven ze onze ingang te blokkeren! Het zal veel kracht kosten om het te openen, maar niets kan me tegenhouden," pochte hij, terwijl hij met al zijn kracht blies. Hierdoor blies hij de heggen uit elkaar, deed hij een achtergelaten krant de lucht in vliegen en blies hij de ramen open. "Het is gelukt! Ik ben zo sterk en slim!" Virgo begon haar favoriete deuntje te zoenen. Tussen de vazen vol prachtige bloemen met vreemde en ongewone vormen, vielen sommige planten op door hun levendige dikke roze bloemblaadjes en hun tongvormige stengels. "Hé, dit zijn de zusjes van Steeltje," riep Virgo. Ze merkte dat er op sommige vazen het volgende stond geschreven met een sierlijk schrift: "Aphrodite. *Aphrodite Phalaenopsis*." ■

.8 Raften voor muizen.

Een fabel voor kinderen,
tieners en ouders in een
tijd van verandering.

Uil was de kenmerken van het nieuwe medicijn aan het uitleggen, terwijl de staart van een hagedis die ze net had opgeslokt, uit haar snavel stak. Een overeenkomst getekend in de Kromme Kuil verplichtte Uil niet te jagen op de muizen die daar leefden. Toch hadden de muisjes, die van raften hielden, voor de zekerheid roeispanten en lijnen meegenomen. Ze dienden gewoon als voorzorgsmaatregel en waren bedoeld om de anderen en het bijzonder de familie Witpluis te beschermen, die om een audiëntie met Uil had gevraagd. Vader Witpluis, een verlegen platte-landsmuisje met een trillende snor vroeg, “dus het is een nieuw medicijn?” “Ja, gloednieuw,” antwoordde Uil, net toen de staart van de hagedis met een klakbeweging in haar snavel verdween. “Stelt u zich voor dat zoiets tot voor kort niet bestond. Maar het is

lang geleden dat de Dassen ermee bezig zijn geweest. En voordat u het kon krijgen, moest het eerst goedgekeurd worden door de Raad van het Bos.”

“En hebben andere kinderen het al ingenomen?” vroeg Moeder Witpluis. In haar armen hield ze met veel moeite haar zevende kind, een albinomuis met waakzame, puberale ogen.

Uil schudde met haar nekveren, “Daar kunt u op rekenen, beste mevrouw. Het is een veilig medicijn. Maar onthoud wel dat het correct moet worden ingenomen. Ik zal u hiermee moeten helpen.” Toen wreef ze met haar snavel over het hoofdje van de albinomuis, waardoor de hele familie Witpluis in paniek raakte en dacht dat ze misschien hun zoon zou opeten. Onmiddellijk richtten de raftmuizen hun roeispanten op Uil. Maar Uil merkte het nauwelijks op. Ze beseftte niet welke onrust haar beweging had veroorzaakt. “Medicijnen zijn belangrijk,” ging ze verder. “Nummer Zeven heeft geen kracht om te lopen en na verloop

van tijd, jaar na jaar, zal hij zwakker en zwakker worden.”

De muizen hielden hun adem in. Niemand in de Kromme Kuil durfde daar ooit openlijk over te spreken. Niet kunnen lopen was al moeilijk, maar de gedachte dat de muis later in de loop der jaren nog zwakker zou worden, was ondraaglijk en maakte de muizen echt van streek.

“Oké, dus waarvoor dient dit nieuwe medicijn?” vroeg Moeder Witpluis.

“Het zal uw kind meer energie geven,” antwoordde Uil, terwijl ze even met haar veren schudde. “Maar misschien is het Nummer Zeven die mij die vragen moet stellen.”

En weer huiverde de hele groep muizen. Het was niet normaal dat muizen het woord voerden. Laat staan met een roofvogel!

“Ik zou u eigenlijk graag een paar vragen willen stellen,” fluisterde Nummer Zeven. “Wilt u me helpen beter te worden?” Uil keek hem aan met haar grote gouden ogen. “Nee,” zei ze.

Verdriet overviel de groep, maar Nummer Zeven deinsde niet eens terug.

“Ik wil je wel helpen, maar dit nieuwe medicijn zal je niet genezen,” zei de grote vogel, “maar het zal de aan-doening vertragen en je meer tijd geven. Tijd is kostbaar, weet je? Je denkt er waarschijnlijk op dit moment niet over na omdat je een jongeman bent,

maar als je ouder wordt, zal je het wel begrijpen. Tijd is werkelijk kostbaar: er is nooit genoeg tijd.”

“Kan het medicijn hem laten lopen?” vroeg de zus van Nummer Zeven gedurfd.

“Dat denk ik niet. Sommige van de kleintjes die dit medicijn kregen toen ze pasgeboren waren, konden lopen, maar Nummer Zeven is al redelijk groot.” De uil keek aandachtig naar de muis. “Zoals ik al zei, zal dit medicijn je steeds meer kracht geven. En als we geluk hebben, zou het je wel eens kunnen helpen om je benen beter te kunnen bewegen. Meer dan dat kan ik niet garanderen. Wat denken jullie?”

“Misschien moet je het maar gewoon opgeven,” fluisterde de burgemeester van de Kromme Kuil in het oor van Moeder Witpluis.

“Ik wil sterker worden!” riep Nummer Zeven. “En als ik niet sterker kan worden, wil ik minder zwak zijn. Vooruit, we doen het!”

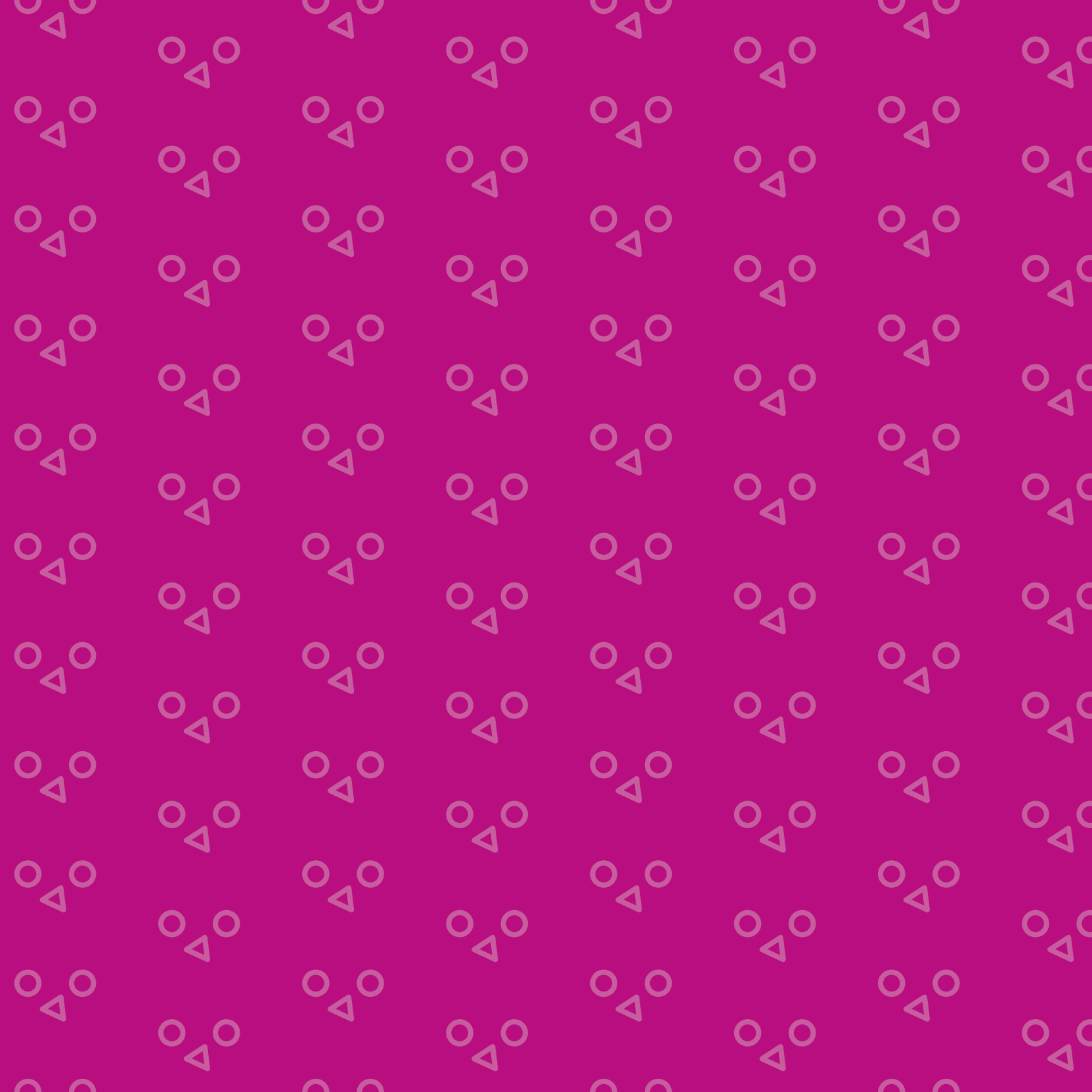
Iedereen weet dat de zevende geborene van een zevende geborene magisch is, zelfs al is het een muis. En zo gebeurde het ook voor de albino Nummer Zeven. Hij kon niet lopen, maar voelde zich speciaal. Hij was geestiger, gevoeliger, en zelfs oplettender dan andere muizen. Hij legde het altijd uit door te zeggen dat als je niet goed kon lopen, je in

plaats daarvan goed moest nadenken. Maar Nummer Zeven voelde zich niet magisch, ook al wilde hij toch stiekem magie uitoefenen en voorwerpen met zijn geest doen bewegen, of door de sterrenhemel vliegen. Voorlopig wilde hij moediger worden, en dit nieuwe medicijn was de perfecte kans. “Als je geen tovenaars kunt zijn, dan kan je op zijn minst proberen moedig te zijn!” “Maar het medicijn geneest je niet!” herhaalden zijn vrienden tegen hem. Hij haalde zijn schouders op. Hij werd gedragen op de rug van Bombo, de mollige muis van de muizenkolonie. Het was in feite Bombo die hem altijd heen en weer droeg door de nauwe gangen van het Diepe Hol. “En hoe regelen we de toediening van het medicijn?” vroeg Sleutelbloem. Ze was zijn nicht en Nummer Zeven had een oogje op haar. Nooit eerder had hij zo’n vriendelijk en nieuwsgierig muisje ontmoet. Op een keer zat Sleutelbloem met haar hoofd vast in een eikel. Zo vond ze per ongeluk een helm uit die het raftteam later bij elke wedstrijd zou gebruiken. Zie je! Zelfs de raftmuizen gebruikten de eikelhelm van Sleutelbloem! Nummer Zeven dacht dat het lot was. “Ik zal jullie eens vertellen hoe we die toediening gaan regelen,” onderbrak Stengel. Hij was een jonge racemuis en ondanks zijn naam had hij sterke spie-

ren onder zijn bruinige vacht. “Yep, ik zal het jullie eens vertellen! Hij gaat piepen als een babymuisje zodra hij het medicijn ziet!”

Nummer Zeven was jaloers op Stengel. Niet alleen op het feit dat hij kon lopen, maar ook dat hij slim en dapper was en deel uitmaakte van een raftteam. Hij wilde ook graag leren roeien, net als Stengel. De groep raftmuizen was net op weg naar de haven en probeerden allemaal Nummer Zeven op andere gedachten te brengen over de medicijnen. “Ik ga jullie het tegendeel bewijzen,” zei Nummer Zeven met een grijns die hij na verloop van tijd had leren vervolmaken. “Bijensteken maken me bijvoorbeeld niet eens bang,” zei hij. Ondertussen dacht hij dat hoe meer hij dit herhaalde, hoe meer hij het zou geloven. “Ik zou doodsbang zijn,” zei Bombo, terwijl hij probeerde de trap af te lopen zonder in de rivier te vallen met zijn maatje op zijn rug. “Ook omdat het niet zomaar een medicijn is.”

Toen bereikten ze de boot die gemaakt was van een groot blad dat (toevallig toch?) bekleed was met bijenwas; de boot dreef licht en de rivier zelf was kalm. Maar in werkelijkheid leek de rivier alleen maar rustig, net zoals Nummer Zeven al dagen leek te zijn. Hij probeerde inderdaad kalm te blijven, maar hij voelde een diepe onrust die zijn haren rechttop deed staan.

Verder stroomafwaarts werd de rivier heviger en mondde al snel uit in een stroomversnelling. Ze mondde uit in de beroemde Sprinkhaanwatervallen die op hun beurt weer uitmondde in het einde van de stroom waar het water rustig was en samenvloede in een diep, maar kristalhelder meer.

Bombo maakte de riemen los en plaatste Nummer Zeven voorzichtig op de steiger waar de boot aangemeerd lag.

“Voor de duidelijkheid, zodat ik me niet schuldig voel als je verdrinkt,” zei Stengel met een ironische toon, maar toch een ernstige blik, “Weet je zeker dat je dit wilt doen?” Het was te laat, Nummer Zeven had zijn oren al bedekt met de eikelhelm.

Nummer Zeven had het gevoel dat zijn familie en vrienden al dagenlang alleen maar vroegen: “Maar is het veilig?” Hoe kan iemand nu 100% zeker zijn van iets in het leven? Dat vroeg hij zichzelf steeds af. Hij glimlachte stevig om zijn angst te verbergen. Zo hoopte hij dat Sleutelbloem zijn moed zou opmerken. “Oké, we doen het!” riep hij.

Het nieuwe medicijn werd toegediend op een tak van een esdoorn, een boom die met zijn wortels de ingang van het Diepe Fort verborg. Daarboven had Uil een speciaal, blinkend schoon nest klaargemaakt, zonder schimmel of meeldauw. Het nest was gemaakt van de beste luzernescheuten, zodat de procedure

veilig en comfortabel was. En met de procedure worden de vele handelingen bedoeld die nodig waren om Nummer Zeven het nieuwe medicijn te geven.

“Voor de toediening van het medicijn gebruiken we een speciaal opgeleide bij.”

“Zal het pijn doen?” vroeg Moeder Witpluis. Ze hield de arm van Vader Witpluis vast en wist nog niet zeker of ze wel toestemming moest geven om verder te gaan.

Uil krabde liefkozend op het hoofd van Nummer Zeven met een klauw die een slang in tweeën kon hakken.

Nummer Zeven slikte luid. Hij probeerde zijn trillende pootjes te verbergen. “Doet het pijn?” vroeg ook hij.

“Baby’s merken het niet eens,” zei Uil. “Maar sommige grotere muizen voelen soms een beetje ongemak. In dat geval laat ik ze dromen met hun ogen open om te voorkomen dat ze pijn voelen.”

“En hoe doet u dat dan?” vroeg Sleutelbloem. Ze was er ook bij gekomen om steun te betuigen aan haar vriend.

“Ik ken een geheim recept dat gemaakt is van bessen en kruiden.”

Niemand zei een woord.

“Het recept maakt hem een beetje slaperig,” legde Uil uit.

“Aha, dan denk ik dat het goed is,” zei Bombo, die ook aanwezig was.

Nummer Zeven knikte met zijn hoofd. “Ik ben er klaar voor.”

“Wacht even,” zei zijn vriend Stengel. “Nummer Zeven is heel dapper en zou zelfs op de bij kauwen als het nodig was, daar ben ik zeker van. Maar even voor de duidelijkheid... Wat gebeurt er na de toediening van het medicijn?” Uil keek gefrustreerd naar de gespierde muis. Ze werd niet graag onderbroken. “Later, als je kunt, zal je moeten rusten. Dit geldt vooral voor jou, Brumbo...” “Bombo.”

“Juist! Bombo, je mag hem een paar dagen niet meer ronddragen.” Terwijl ze dit vertelde, bevrijdde Uil haar bijenvriend. “Maar, in uw geval hoef ik je niet eens te waarschuwen... want muizen met zwakke spieren worden toch niet veel rondgeslingerd, nietwaar?” lachte Uil. “Natuurlijk niet!” bevestigde Vader Witpluis.

Nummer Zeven en zijn vrienden zagen er schuldig uit.

Stengel maakte Nummer Zeven vast aan de boeg van de bladerboot. “Ziet deze plaats er goed uit voor jou?” mopperde hij, “Zo wordt je hele gezicht onder gespetterd.”

“Maak je geen zorgen, ik kan mijn adem heel lang inhouden.” En dat klopte: Nummer Zeven was uitstekend in het water en kon vele seconden zonder adem.

Sleutelbloem kneep in zijn poot. “Mag ik naast je komen zitten?” vroeg ze. “Ik wil ook een paar spatten opvangen!”

Bombo zat achterin, waardoor de boot ineens sterk naar beneden kwam.

“Blijf stilzitten of we liggen al in het water voor we vertrokken zijn,” zei Stengel. Hij wist niet waarom hij zich had laten overtuigen. Toen keek hij naar zijn vriend die aan de boeg vastzat. “We gaan zinken en dan is het allemaal mijn schuld!” klaagde hij. Maar toen zag hij de vastberaden blik van Nummer Zeven. “Oké jongens, omdat jullie toch niet van gedachten veranderen, neem dan maar de roeispanten. Bombo, niet bewegen! Hebben jullie allemaal jullie eikelhelmen op?”

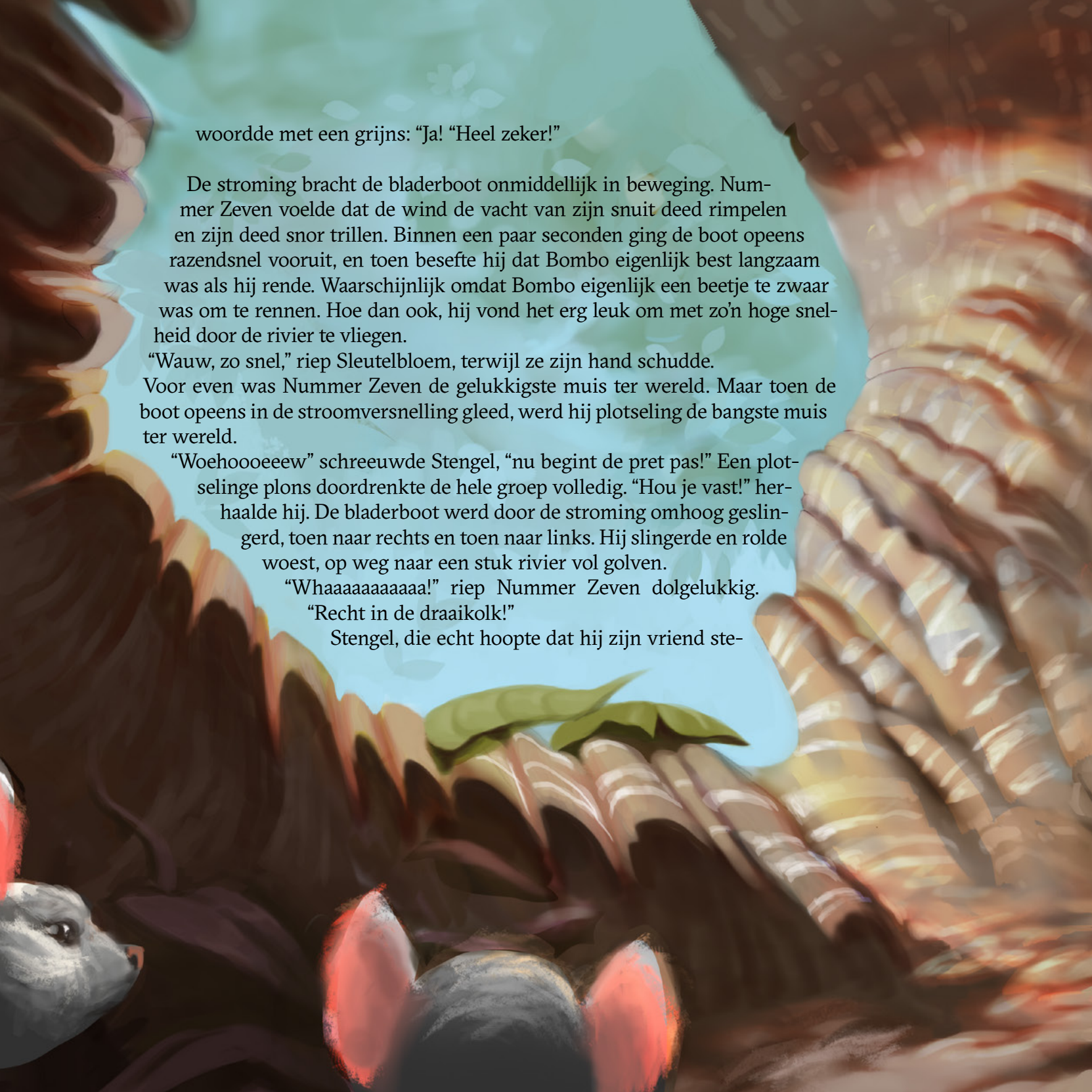
De vrienden knikten allemaal tegelijk. “Nummer Zeven, ben je klaar? Het is je eerste afdaling van de stroomversnelling.”

“De eerste maar niet de laatste!” zei Nummer Zeven, terwijl hij zijn ogen sloot en diep ademhaalde. Niet de laatste als ze onderweg niet sterven, natuurlijk! “Zullen we dan maar vertrekken?” vroeg hij.

“Klaar?” vroeg Nummer Zeven terwijl de bijenverpleger om hem heen zoemde. Zijn mond was droog, en het geheime recept leek hem helemaal niet in een trance te hebben gebracht.

Uil vroeg nog een laatste keer: “Weet u zeker dat u dit medicijn wilt proberen?”

Nummer Zeven sloot zijn ogen en ant-

The background is a vibrant illustration of a river scene. The water is a bright, shimmering blue-green. On the right, a large, brown, textured rock formation or tree trunk rises from the water. In the foreground, there are large, dark green leaves and a mouse with grey fur and large, pinkish-red ears. The mouse is looking towards the right. The overall style is whimsical and colorful.

woordde met een grijns: “Ja! “Heel zeker!”

De stroming bracht de bladerboot onmiddellijk in beweging. Nummer Zeven voelde dat de wind de vacht van zijn snuit deed rimpelen en zijn deed snor trillen. Binnen een paar seconden ging de boot opeens razendsnel vooruit, en toen besepte hij dat Bombo eigenlijk best langzaam was als hij rende. Waarschijnlijk omdat Bombo eigenlijk een beetje te zwaar was om te rennen. Hoe dan ook, hij vond het erg leuk om met zo'n hoge snelheid door de rivier te vliegen.

“Wauw, zo snel,” riep Sleutelbloem, terwijl ze zijn hand schudde. Voor even was Nummer Zeven de gelukkigste muis ter wereld. Maar toen de boot opeens in de stroomversnelling gleed, werd hij plotseling de bangste muis ter wereld.

“Woehooooeeew” schreeuwde Stengel, “nu begint de pret pas!” Een plotselinge plons doordrenkte de hele groep volledig. “Hou je vast!” herhaalde hij. De bladerboot werd door de stroming omhoog geslingerd, toen naar rechts en toen naar links. Hij slingerde en rolde woest, op weg naar een stuk rivier vol golven.

“Whaaaaaaaaaaaaa!” riep Nummer Zeven dolgelukkig.

“Recht in de draaikolk!”

Stengel, die echt hoopte dat hij zijn vriend ste-

vig genoeg had vastgemaakt, vroeg zich af wat er zou gebeuren als Nummer Zeven in het water terecht was gekomen. Hij zou zich waarschijnlijk kostelijk vermaakt hebben. En daarna zou hij waarschijnlijk verdronken zijn. "Ik hoefde mezelf niet te overtuigen!" schreeuwde hij luid, zodat hij boven het geluid van de stroomversnelling uitkwam.

De boot draaide heftig, ze werden nogmaals met water bespat, en hij maakte weer vaart. "Whaaaaaaa!"

"Woehooooooooeeew".

De enige die niet schreeuwde, was Bombo. Omdat niemand hem kon zien, zat hij opgekruld en hield hij zijn ogen gesloten, biddend tot de Muizen-god in de hoop dat alles spoedig zou eindigen.

En dat gebeurde ook, tenminste het stuk met de stroomversnellingen. Maar toen, nog voor ze het zagen, hoorden ze het enorme gebrul van de waterval.

"Oké, roeien!" beval Stengel. "We moeten rechts onder die wortels door, zodat we precies in het midden over de Sprinkhaanwatervallen kunnen, waar de snelheid het hoogst is."

Sprinkhaanwatervallen. Nummer Zeven was bezorgd. "Kan een muis die niet kan lopen wel springen?" vroeg hij. Sleutelbloem zat langs hem, vacht tegen vacht, en spartelde alle kanten op. Stengel hief zijn schouders op. Bom-

bo roeide en bad: POEF! "Alstublieft." BAM! "Red mij!"

"Een muis kan zeker springen," bevestigde Nummer Zeven.

En zo voer de bladerboot naar de rechteroever, glipte onder de wortels door en kwam in positie om de laatste aanloop naar de waterval te maken.

"Een muis kan vliegen!" schreeuwde zijn beste vriend in zijn oor. "Gooi de roeispanten!"

En toen zweefde de bladerboot even in de lucht toen hij over de Sprinkhaan-watervallen vloog.

Uiteraard is alles wat vliegt en geen vleugels heeft gedoemd weer naar beneden te komen. Dat gold ook voor de vier muizen en hun bootje, die in een duikvlucht naar beneden de waterval in stormden. De boot gleed in het water en Nummer Zeven voelde zich meegesleurd worden door het schuimende water van het meer. Ze daalden een paar meter tussen de bubbels door en kwamen vervolgens als een kurk weer naar boven, om uiteindelijk uit het water te komen.

"Ik leef, ik leef!" dacht Nummer Zeven. De val was zo heftig geweest dat hij zelfs zijn eikelhelm had verloren.

De boot voer een paar meter verder in water dat weer rustig was, totdat hij, verdwaald en uitgeput, koers zette naar een nabijgelegen strand.

Ze waren volledig doorweekt. En Nummer Zeven begon te giechelen. Hij was

eerst stilletjes beginnen lachen, terwijl hij nog steeds aan zijn zitje vastzat. Hij begon harder en harder te lachen, en hij spatte het water in het rond. En dan lachte hij op zijn eigen manier, altijd precies een beetje kortademig, alsof er een krekkel in zijn keel vastzat.

“Oh nee, lach nu toch niet zo,” zei Sleutelbloem tegen hem. Maar toen begon ze al snel zelf hardop te lachen. Ze was blij dat ze het overleefd had en werd aangemoedigd door het aanstekelijke gelach van haar vriend.

“Adem, adem!” lachte Stengel, ook hij kon zijn gelach niet inhouden. “Je moeder zou me levend villen als je stikt, zeker nadat je de Sprinkhaanwatervallen overleefd hebt.”

Toen begon de boot hevig te schommelen. “Gaan we nu nog steeds door de stroomversnelling?” vroeg Nummer Zeven. Nee, het was Bombo die eindelijk beseftte dat hij veilig was. Hij voegde zich bij zijn vrienden om het te vieren. Uil leidde de procedure vakkundig en de bij voldeed aan zijn plicht. “Het is ons gelukt,” zei Uil zacht, terwijl ze haar vleugels openklapte waarmee ze de albinomuis tijdens de procedure had afgeschermd.

Moeder en vader Witpluis renden naar hem toe. “Hoe gaat het met je?” vroegen ze.

Nummer Zeven had nog steeds zijn ogen dicht.

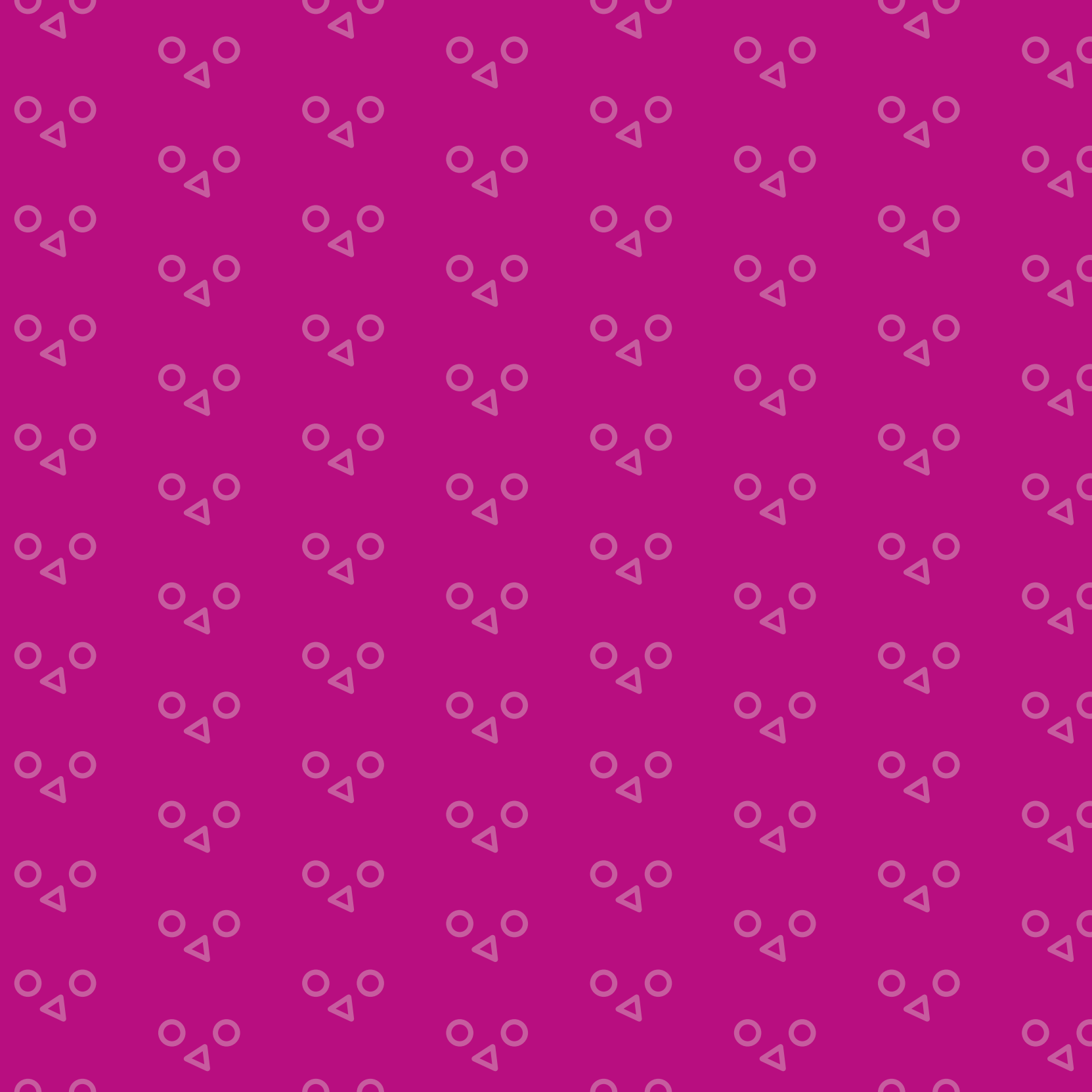
“Is hij dood?!” riep Moeder Witpluis.

De uitdrukking was zo overdreven dat Nummer Zeven niet anders kon dan lachen. Vergeleken met de sprong in de Sprinkhaanwatervallen was de toediening van het nieuwe medicijn een fluitje van een cent geweest, en de schrik van zijn moeder was totaal onnodig. Hij wilde haar niet voor gek zetten, maar hoe meer ze zich zorgen maakte, hoe meer hij lachte. Zelfs zijn vrienden konden hun lach nauwelijks inhouden, vooral door de grappige uitdrukkingen van Nummer Zeven, die probeerde te lachen zonder al te hard te schudden. Ze kwamen naar hem toe en Stengel omhelsde hem.

“Dit is te gek voor woorden,” zei Moeder Witpluis, die er nog steeds geschokt uitzag.

“Helemaal niet,” merkte Uil op, die plotseling honger had gekregen nadat ze een hagedis had gezien die in de zon lag te bakken. “Ik heb nog nooit een nuchterdere jongen ontmoet dan Nummer Zeven.”

En onder het gelach vroeg Nummer Zeven zich af of Uil het echt wel juist had, want hij en zijn vrienden waren al een parachutesprong aan het voorbereiden met bladeren van de grote esdoorn... ■

.9 Een wedstrijd met kersen.

Een fabel voor kinderen en tieners met SMA, en voor iedereen die hem wil lezen of horen.

Een speciaal bedankje aan Aurora voor het bedenken van het “bladerstoel”-idee.

Tijdens de pauze speelden de slakken met kersen. Het waren immers vruchten die, zonder het steeltje natuurlijk, perfect rond waren. Er waren slakken die ermee jongleerden op hun voelsprietten en er waren er die ze

doorgaven aan hun vrienden. Er waren er die ze wegtraptten en er waren er die er tevreden over buitelden. Er waren er zelfs die ze opaten, omdat de rijpe kersen sappig en smakelijk waren. Voor de kleinere slakken waren de kersen te groot. Ermee spelen werd dus onmogelijk, dus raakten ze ze aan, onderzochten ze ze en snuffelden ze eraan. Als je als slak de wereld aanraakt met je voelsprietten, geeft je dat grote voldoening. Dat kan ik je verzekeren. Stel je voor: bladeren, sponzige paddenstoelen, ruwe dennenappels... je zou wel alles willen verkennen. In het begin wat aarzelend, maar daarna toch wat avontuurlijker.

Romina had echter zwakke voelsprietten en moest de hele tijd op een stoel zitten van bladeren en twijgen. Voor haar was spelen of zelfs maar de kersen aanraken onmogelijk, ondanks het feit dat ze de oudste van haar klas was. Ze kon er wel naar kijken, maar dat was niet hetzelfde, zoals je je wel kunt voorstellen.

In die week bedachten de slakken op school een nieuw spel: ze verdeelden zich in teams, waarbij ze de kersen naar elkaar gooiden en ze doorgaven. De bedoeling was een doelpunt te maken door de kers in een net te gooien. Ze hadden een spinnenweb gevonden dat ze lukraak aan het eind van het veld ergens aan hadden vastgemaakt. Als dit spel je ergens aan doet denken, dan heb je geen ongelijk: het was ongeveer hetzelfde als voetbal en de slakken waren er dol op, net als de mensen met voetbal.

Romina keek toe hoe de anderen aan het spelen waren. Een paar keer hadden ze zelfs geprobeerd haar erbij te betrekken. Een ruzie over het veranderen van de regels had tot problemen geleid. De nieuwe regels hielden in dat wanneer de andere slakken weggingen, zij moest blijven en in haar eentje naar de wedstrijden moest kijken wat een beetje verdrietig was. Dat was die middag het geval en Romina klaagde niet. Ze raakte eraan gewend om alleen te zijn, en dat is naar mijn bescheiden mening nog erger dan jezelf buitengesloten voelen.

Daarom sprong ze verschrikt op toen Jeneverbes, een gele slak, haar vroeg: "Kom je niet met ons spelen?"

"Uhhmmm!" antwoordde Romina verbaasd.

"Wat scheelt er met jou?" vroeg Jeneverbes haar met zijn voelspriet.

"Ik schrok me dood!" gaf Romina toe. "Waarom zit je niet achter kersen aan te rennen?" vroeg ze.

"En waarom zit jij niet achter kersen aan te rennen?" vroeg Jeneverbes nieuwsgierig. Romina zat in een andere klas en ze waren enkel

samen tijdens de pauzes.

"Ik heb zwakke voelspriet en in plaats van te spelen, kijk ik naar de maan. Zie je?" Ze keek onhandig omhoog naar de hemel om naar de maan zoeken, ook al was het dag.

"Oh," zei hij alsof het de normaalste zaak van de wereld was. "Dat was me niet opgevallen."

"De maan of mijn zwakke voelspriet?"

"Allebei!"

Romina glimlachte vermaakt. Hoe het mogelijk was dat Jeneverbes haar zwakke spieren nog nooit had opgemerkt, was een raadsel. De bladerstoel was beslist niet onzichtbaar! "Wil je met me voetballen?" vroeg ze.

"Maar zei je niet dat je zwakke voelspriet had?"

"Eeuuhm, en dan? Ik speel voetbal op een speciale manier."

"Hoe dan?"

Romina haalde diep adem en begon razendsnel te brabbelen: "De kers wordt met een krachtige pass over het veld geslingerd. Jeneverbes springt op een paddenstoel en dankzij de stuiter schiet hij hoog de lucht in. Hij stopt de kers met zijn borst. Hij draait zich om en gooit de kers dan nog eens in het veld van de tegenpartij. Ongelofelijk! Hij landt op zijn slakkenhuisje en draait rond, en wenkt naar Paardenbloem, zijn teamgenoot: lopen, zeggen hun voelspriet!"

"Speel je door de wedstrijd te vertellen?" vroeg Jeneverbes.

Romina was te geconcentreerd, dus ging ze verder, "Paardenbloem racet langs de slakken van de tegenpartij. De kers stuitert richting het net van de tegenpartij en de verdedigende slak-

ken staan op het punt om hem te onderschepen. Ze gaan het niet halen! Om het toch te proberen, kruipt hij in zijn slakkenhuisje, geeft zichzelf een duw met zijn staart en rolt hij over het hele veld.”

Jeneverbes schudde met zijn voelspriet: “Maar dat is onmogelijk!”

“Als je speelt door wedstrijden te vertellen, is alles mogelijk. Gewoon je verbeelding gebruiken,” beweerde Romina en vervolgde toen: “Paardenbloem grijpt de bal en bereikt de verdedigings-slakken. Aanvallen maar! Hij stuurt zijn tegenstanders als bowlingkegels de lucht in en geeft dan de kers door aan Jeneverbes, die al dichtbij is, klaar om te schieten. Op dat moment gebeurt onverwacht...”

“Wat?”

“Onverwacht...” Romina zocht naar inspiratie. Het was niet gemakkelijk om een wedstrijd “ter plekke” te bedenken, zoals wij mensen zouden zeggen, of zoals de slakken zeggen, “binnen de tijd die een lieveheersbeestje nodig heeft om van de ene paardenbloem naar de andere te vliegen”.

“Onverwacht steelt een smaragdgroene kever de kers van zijn voelspriet!”

“Laat het, jij vervloekt beast!” riep Jeneverbes. Hij was iemand die zich liet meeslepen door mooie verhalen, zoveel was zeker.

“Daarna springt Jeneverbes en landt op de rug van de kever. Hij houdt stand, maar riskeert minstens twee keer te vallen. Het gigantische insect zigzagt over het veld. Hij haalt de ploegen uit elkaar door de slakkenhuisjes van de kleintjes om te gooien. De slak is te zwaar en gaat verongelukken.” Jeneverbes schreeuwt, “Laat ze met rust!” Romina gaat verder, “De

wanhopige kever draait zich om en gaat naar het uiteinde van het veld.”

“Ga weg, jij vervloekt beast!” herhaalde Jeneverbes.

“De kers valt op dat moment precies voor het net van de tegenpartij...”

“Paardenbloem, de kers is van jou!”

“Paardenbloem pakt de kers, ontwijkt een van de laatste verdedigers, zet de kers op één van zijn voelspriet en...”

“Goal!” riep Jeneverbes. “Paardenbloem gooit de kers met een laag schot en deze vliegt in het net van de tegenstander! Goooooooooal!”

“Precies,” zei Romina, een beetje teleurgesteld. Ze had niet gedacht dat de wedstrijd zo snel zou eindigen en in haar gedachten had ze al een hagedis-doelman bedacht. “Een-nul voor de slakken.” Ze was verdrietig, want nu het verhaal voorbij was, zou Jeneverbes waarschijnlijk weggaan om een wedstrijd te gaan spelen. Ondertussen werden andere slakjes, waaronder Paardenbloem, aangetrokken door het geschreeuw van Jeneverbes: “Ik heb nog nooit een doelpunt gemaakt, waar heb je het over?” vroeg hij.

“En je hebt nog niet eens het beste deel gehoord,” voegde Romina er aan toe, terwijl ze weer overeind kwam. “Luister wat er gebeurt als de Smaragdgroene Kevers besluiten de slakken uit te dagen in de tweede ronde.” Al gauw begon een groepje slakken nieuwsgierig naar Romina’s spelverhalen te luisteren. Ze dachten dat deze slak evenveel ideeën in haar hoofd had als er bijen in een bijenkorf zaten. Maar was het mogelijk dat ze het zich niet meer herinnerden? Dit kwam allemaal voort uit een

spel dat was gespeeld tegen de vuurvliegjes van het Bloemenveld tijdens de viering van de musical opgevoerd door de insektengroep cica-den een jaar eerder. Dat was die wedstrijd toen de avondwind zo hard had gewaaid dat ze in de wolken moesten spelen. Wisten ze het echt niet meer? Er was ook een wedstrijd gespeeld tegen de termieten van het Diepe Fort in het grote Bosstadion. Het was een groot succes dat het hele seizoen nadien werd gevierd. En die wedstrijd in Diepe Modder, hoe kunnen ze die vergeten? De kikkervisjes waren erin geslaagd de kersen over de hele lengte van de vijver te doen stuiteren.

Wat zo mooi was aan Romina's verhalen, was dat andere slakken ook gewoon mee konden praten. Ze was helemaal niet jaloers. Ze was niet de enige die aan het woord was. Niet altijd, tenminste. Iedereen kon meedoen en beslissen om een echte en een denkbeeldige wedstrijd samen te voegen, of een nieuwe, buitengewone wedstrijd te vertellen.

Uiteindelijk kwam, zoals bij alle goede dingen, de pauze tot een einde. De leraar gaf het signaal door drie keer op een beukenwortel te blazen. Weldra zouden ze terug naar hun klas gaan.

Alle slakken vertrokken, behalve Jeneverbes. Hij bleef op het gras staan met zijn nieuwe vriendin.

"Het was heel leuk om samen met jou *wedstrijden te vertellen*," zei hij.

Romina bloosde en glimlachte.

"Weet je wat ik nu zou willen doen na al die verhalen?"

Romina wilde zeker en vast geen kus. Slakken kwijlen, dus stel je hun kussen voor! Met gespan-

nen lippen vroeg ze: "Wat?"

"Een echte voetbalwedstrijd met je spelen!" Hij duwde haar snel in de richting van het midden van het veld. De bladerstoel kraakte bij elke draai van het wiel. Jeneverbes plukte toen één van de meest rijpe kersen.

"Hij is veel te zwaar!" waarschuwde Romina.

"Door de verhalen die je vertelde, wil ik graag met je spelen."

"Natuurlijk, maar die kers weegt te veel."

"Klaar voor de rit?"

"Nee, helemaal niet!"

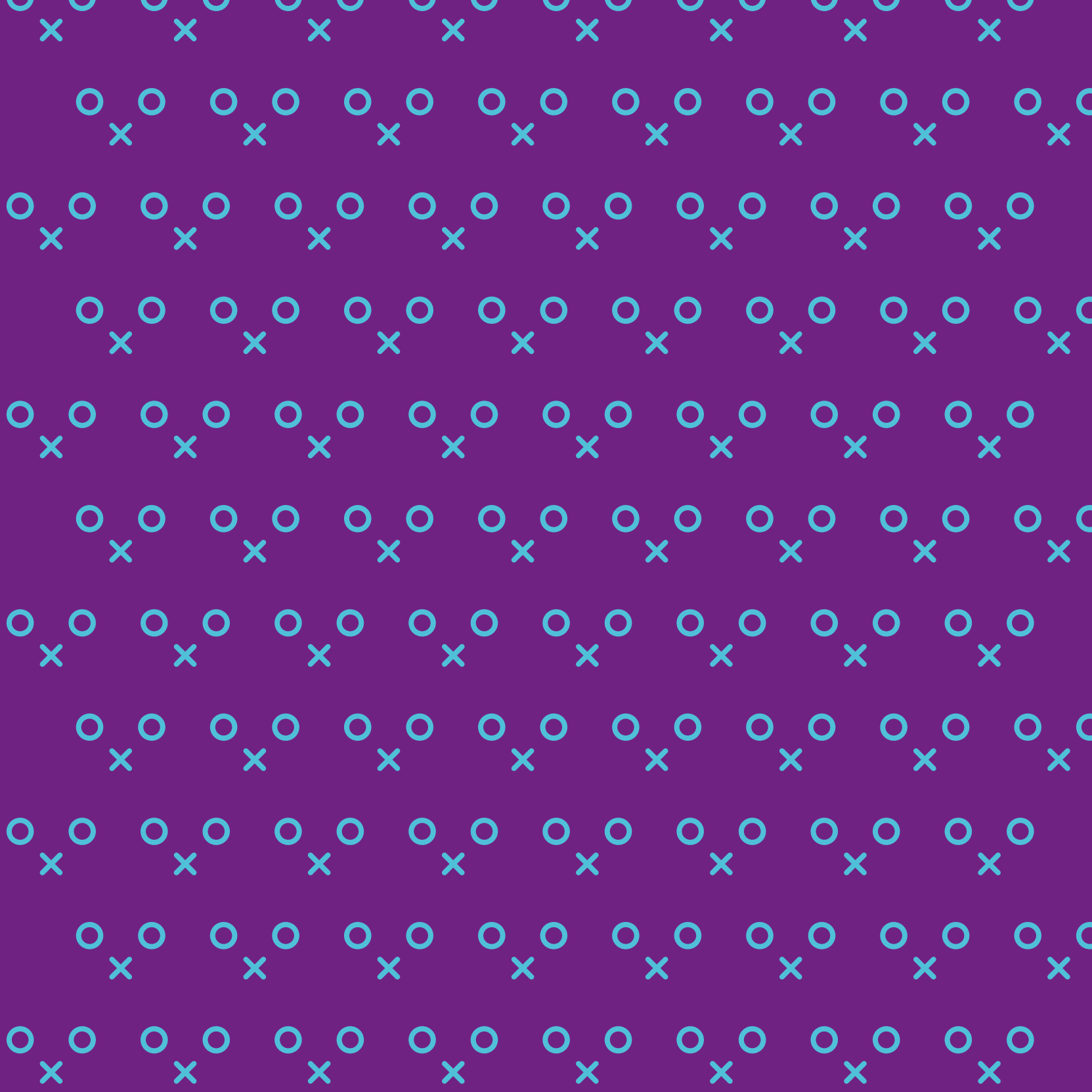
Jeneverbes gooide de kers heel hoog, zo hoog dat Romina de tijd had om zich voor te stellen dat de kers op haar hoofd viel, uit elkaar spatte en zij onder het kersensap kwam te zitten. Daarna stelde ze zich voor dat ze het mee op de vlucht zou nemen, en dat ze de kracht zou vinden om hem op te tillen en hem naar de verstrooide maan te gooien die nog steeds vanuit de hemel naar het bos tuurde. Zo hoog dat er een stuk zou afbreken en in de vijver zou vallen. Ze vond dat een geweldig idee.

Een seconde ging voorbij, toen nog een, maar de kers kwam niet op haar hoofd terecht. Was hij weggevlogen?

Een mus had de kers met zijn vleugels meegenomen.

"Grrr, die gemene dief!" riep Jeneverbes.

Het tweetal moest terug naar hun klas, maar voor Romina was het een ongelofelijk leuke dag geweest. Ze had de kers op geen enkel moment aangeraakt, maar voor de eerste keer in haar leven had ze toch met een vriend gespeeld. Hoewel ze geen doelpunt had gemaakt, voelde ze zich toch een kampioene. ■

.10 De Drie Gebroeders Karper.

Een fabel voor kinderen en tieners met SMA, en voor iedereen die hem wil lezen of horen.

De Veldmoeraspadden vertellen dit verhaal nog steeds. Ze kwaken in de overtuiging dat het waar was, maar als je mijn mening wilt, kun je er best niet in geloven. In Diepe Modder zou geen enkele karper het willen toegeven, en onder alle bewoners van de Grote Vijver (waaronder de kamsalamanders) is er geen enkele ziel die wil bevestigen dat ze hen gekend hebben. Namelijk de Drie Gebroeders Karper. Hoewel ze geboren waren op dezelfde lentedag en uit hetzelfde nest, waren de Drie Gebroeders Karper toch zeer verschillend van karakter. Te verschillend, zouden de padden beweren. Rodrigo de Karper was nergens bang voor en vreesde niets of niemand. Voor hem was elke dag een nieuwe uitdaging. Hij wilde zich altijd voordoen als iemand die bekwaam en geestig was. Hij kwam

eens tegenover een salamander te staan in een wiskundewedstrijd; het is bekend dat salamanders van nature aanleg hebben voor vermenigvuldigen en afgeleiden, maar Rodrigo was de beste en won. Amadeo de Karper was daarentegen een dromer. Hij kon uren en uren luisteren naar de verhalen van de oude schildpadden. Hij blonk nergens in uit, maar kon een beetje van alles. Dat vond hij natuurlijk niet leuk. Het probleem is dat hij zichzelf voortdurend verloor in zijn talrijke projecten, zoals toen hij had besloten waterlelies en groene slangen te kweken of toen hij probeerde een kikkervisjeskwekerij te openen. Hij fantaseerde vele avonden, maar uiteindelijk kwam er nooit iets van. Ulysses de Karper was daarentegen altijd ontevreden. Hij hield van zichzelf, maar hij was bang om waardelozer te zijn dan een paling. Ook al was hij in de loop der jaren een karper geworden met een mooie ronde buik, toch voelde hij zich nog steeds een kleine vis, vol angsten en

zorgen. Hij benijdde al zijn broers en hij was vaak op de bodem van het meer te vinden, zuchtend in eenzaamheid.

Als Veldmoeraspadden dit verhaal vertellen, zullen ze bekennen dat alle drie de broers in één opzicht op elkaar leken. Alle drie waren ze zwakke zwemmers en de rafelige vinnen waarmee ze geboren waren, zorgden ervoor dat ze niet konden gaan waar ze wilden. Voor Ulysses was het prima, maar voor Rodrigo was het ongelooflijk moeilijk. En voor Amadeo had die zwakte net zo goed een gevangenis kunnen zijn: hoe zou hij hier nu mee om kunnen gaan, met zo'n nieuwsgierig karakter?

De Drie Gebroeders Karper woonden in de Grote Vijver bij Diepe Modder en hielpen hun moeder bij de steenslagvelden en het zelfbedieningsstation voor vissen. In die gunstige inham, zonder sterke stroming en met lauw water, hielden vele reizigers die van het verder stroomafwaarts gelegen meer kwamen, halt om te overnachten. Het was bij die gelegenheden dat Amadeo tal van avontuurlijke verhalen verzamelde. Het was tijdens die mooie nachten dat ze bijvoorbeeld hadden gehoord van het muizenteam dat uit de top van een Grote Esdoorn was gesprongen of van de Landslakken die de Smaragdgroene Kevers hadden verslagen bij een wedstrijd met de Kersen. De Drie Gebroeders Karper hadden deze Kersendames wel eens willen ontmoeten: wat voor dieren ze

waren, daar hadden ze geen idee van.

Het was op een bijzonder warme zomeravond, toen het water van de vijver in feite in een bouillonsoep veranderde, toen ze voor het eerst van de Mysterieuze Sluier hadden gehoord. Een oude blinde Piratenbaars, wiens huid getekend werd door de littekens van gevechten, had hun dit verhaal verteld nadat Amadeo hem had gesmeekt dit verhaal te vertellen. Uiteindelijk veranderde wat de Drie Gebroeders Karper gehoord hadden hun leven. Helaas niet op de goede manier.

De padden beweren dat ze de exacte woorden kennen die de Baars zou hebben uitgesproken. Ze imiteren hem met een hese en kwakende stem, maar ik weet niet of de piraat ook echt zo sprak: met padden weet je het nooit: "Na vele uren eenzaam te hebben gezwommen langs de kloof door de troebele vallei, rees van de bodem van het meer plotseling een fonkelende, kortstondige wolk op," zei hij. "Wie te lang in deze wateren blijft, kan worden gegrepen door een koude en genadeloze stroming die uit een nabijgelegen grot komt. Daar vocht ik voor mijn leven. Ik werd volledig betoverd door de Mysterieuze Sluier. Meer kan ik niet zeggen." Het kostte de Drie Gebroeders Karper een hele kilo steenvliegen om de oude man weer verder te laten praten. "De Mysterieuze Sluier trok me aan. Ik voelde dat ik hem niet kon vermijden. Dat het dat was waarvoor ik moest vechten. Het was de smaak van het leven zoals het ge-

leefd zou moeten worden. Aan de andere kant van de Sluier, in de grot, zag ik flikkerende vlokjes en fonkelende belletjes. Ik raakte het aan met mijn vin en heel even dacht ik dat hij me wilde ontvoeren. Ik moest beslissen wat ik ging doen en ik verzeker jullie dat het de belangrijkste keuze in mijn leven was.”

Het vreemde verhaal van de blinde vis loopt ten einde, maar geen enkele pad zal ooit vertellen wat er daarna gebeurd is.

De volgende dagen waren de drie broers nieuwsgierig naar wat de oude Baars hen had verteld.

“Ik vind dat we moeten gaan kijken of het waar is,” zei Amadeo de Karper.

“Ik ken niemand die ooit zo ver weg is gezwommen,” zei hij terwijl hij een lange sliert bellen blies.

“Is dat niet wat riskant? Ik bedoel... met onze vinnen... zouden we wel eens moe kunnen worden. En wat als de stroming sterk is...” voegde Ulysses de Karper er bang aan toe.

Amadeo knipoogde naar Rodrigo: “Als dat stuk van het meer werkelijk een kortstondig veld verbergt, zou het voor ons wel eens een goede gelegenheid kunnen zijn om een heerlijk feestmaal te houden. Bovendien zouden wij de eersten zijn om de grot te verkennen na het bezoek van de oude Baars.” Hij wist waar Amadeo naar toe wilde, dat was zeker.

“Misschien hernoemen ze het wel naar ons: De Karpergrot,” merkte de ijdele

Rodrigo op. Hij had al toegehapt.

“Nou, er schijnt al iemand in de grot te wonen,” bedacht Ulysses. “We zullen niet de eersten zijn, dus vergeet je dromen over roem. Wie weet wat hij toen bedoelde met dat verhaal van de Mysterieuze Sluier. Ik kreeg er rillingen van.”

“Hij heeft waarschijnlijk te veel bedorven voedsel opgegeten en gewoon wat onzin uitgekraamd. Ik ben niet bang voor dromen, zelfs niet als het nachtmerries worden,” zei Rodrigo.

Amadeo was bijzonder gefascineerd door de Mysterieuze Sluier: een niet te stoppen en onbekende kracht die het leven waarde kan geven. Het wekte diepe en dynamische emoties in hem op. Aan de ene kant wilde hij het geheim ontsluiëren, maar aan de andere kant was hij er bang voor omdat hij beseftte dat het zijn leven kon veranderen. Maar praten over het rijke veld van kortstondige dingen was ook heel nuttig geweest om Moeder Karper ervan te overtuigen hen toestemming te geven op expeditie te gaan; je kunt niet op avontuur gaan zonder de goedkeuring van je moeder, beweerde Amadeo. Een paar smakelijke vergankelijke larven naar Diepe Modder brengen zou het familiebedrijf zeker vooruit geholpen hebben.

En op dit punt van het verhaal lijken niet alle padden dezelfde versie te vertellen.

Sommigen zeggen dat de Gebroeders Karper er onmiddellijk op uit trokken en zich met hun korte, vlezige baarddraden

een weg baanden over de bodem van het meer. Dan zijn er padden die het hebben over wat Amadeo allemaal moest verzinnen om de bange Ulysses over te halen om mee te gaan op het avontuur. Hiervoor verzoon hij een verhaal over het verstoppertje van een feeënring in de modder die hij aan zijn vriendin wilde geven. Ulysses zei dat hij pas naar het Kortstondige Veld zou vertrekken als de God van de Walvisachtigen hem de genade had gegeven de ring te vinden en Flora, zijn geliefde, met hem wilde trouwen. Natuurlijk was het Amadeo zelf die hen de ring liet vinden, maar het is een heel ander verhaal met een salamanderkikker, een oude schildpad en een paar meerslangen. Veel padden zeggen dat het Rodrigo was die de expeditie voorbereidde, kaarten kocht van de bodem van het meer en alle kampeerspullen en bevoorradingsregelde.

Maar één van de wrattigste padden die ik ooit gezien heb, beweert daarentegen dat het Ulysses was die de reis wilde organiseren: op die manier zou hij voorkomen hebben dat de broers zich in onnodige details zouden verliezen – de één omdat hij te ijdel was en de ander omdat hij te veel fantasie had. Hebzucht naar de Kortstondige Wolk dreef hem het meest: het idee om de meest serieuze karpers te laten schrikken.

Hoe dan ook, de Drie Gebroeders Karper zwommen tegen de stroming in, over de bodem van het meer, richting hun be-

stemming. Zij volgden de aanwijzingen die de oude Baars hen had gegeven, op zoek naar de opengebroke kloof en de vallei. Het was een ongelofelijke uitdaging om over dat deel van het meer te zwemmen: het water was zo donker en modderig dat het onmogelijk was om iets te kunnen zien, en de territoriale meervallen waren niet blij met de indringers. De drie gebroeders moesten al hun toch al beperkte krachten gebruiken om vooruit te komen. Ze gaven echter niet op en begaven zich in een steeds diepere duisternis. Op een dag, juist toen Rodrigo de uitgeputte Ulysses aan zijn baarddraden meesleepte en de hoop had opgegeven, trok een glinstering hun aandacht. Het leek op lichtgevend stof dat in de duisternis zweefde. Vuurvliegjes op de bodem van een meer?

Amadeo zat vol nieuwe energie: “de Kortstondige Wolk!” riep hij.

De oude Baars had gelijk gehad.

Ze zwommen wat verder om het van dichterbij te bekijken. Ze hadden nog nooit zo’n dikke heldere wolken gezien. Overal larven, die de drie broers konden doorslikken door gewoon hun mond open te doen.

“We nemen ze mee naar moeder!” riep Ulysses, die niet kon wachten om terug naar huis te gaan.

“Laten we eens kijken wie het meeste kan eten. Ik daag je uit!” Rodrigo stelde dat voor, terwijl hij in werkelijkheid al enige tijd geleden was begonnen.

“Broers, voelen jullie de stroming?” Amadeo had het niet alleen gevoeld, maar hij had zich er zojuist in geworpen, zodat hij werd meegesleurd, precies zoals hij had gehoopt. “Oude Baars had gelijk...” schreeuwde hij toen hij verder weg dreef. “Wauw!” zei Rodrigo geschokt. “Ik heb Amadeo nog nooit zo snel zien zwemmen.” En dus ging hij achter hem aan, popelend om ook met de stroming mee te gaan. Ulysses daarentegen zou liever niet meegaan, maar tussen de mogelijkheid om alleen in het Kortstondige Veld te blijven of de broers in de stroom te volgen, koos hij voor het laatste. “Wacht op mij!” zou hij geschreeuwd hebben. Hij werd gegrepen door de stroming en met een reeks tuimelingen en buitelingen ver vooruit gesleurd. De bellen verblindden hem, terwijl de druk en de kou zijn kieuwen bedekten. Uiteindelijk lieten de golven hem los, waardoor hij op een bodem met een rotsachtig oppervlak terecht kwam. Rodrigo en Amadeo omhelsden hem. Ze waren blij dat ze het avontuur hadden overleefd. Zij improviserden een feestelijk dansje, tot ze beseften dat zich vlak onder hun vinnen een indrukwekkende, grillige kloof opende. “De Karpergrot,” zei Rodrigo. Amadeo voelde de spanning in zijn keel steken als een vishaak. Hij kon de Mysterieuze Sluier zien die de ingang van de grot verhulde. Het water van het meer kookte, de stroming werd een draaikolk die de ingang blokkeer-

de. Zelfs vanaf de bodem was de mysterieuze schittering van schubben en zilverachtige, gouden vinnen overal te zien. De grot was inderdaad bewoond, maar verborgen door de Sluier.

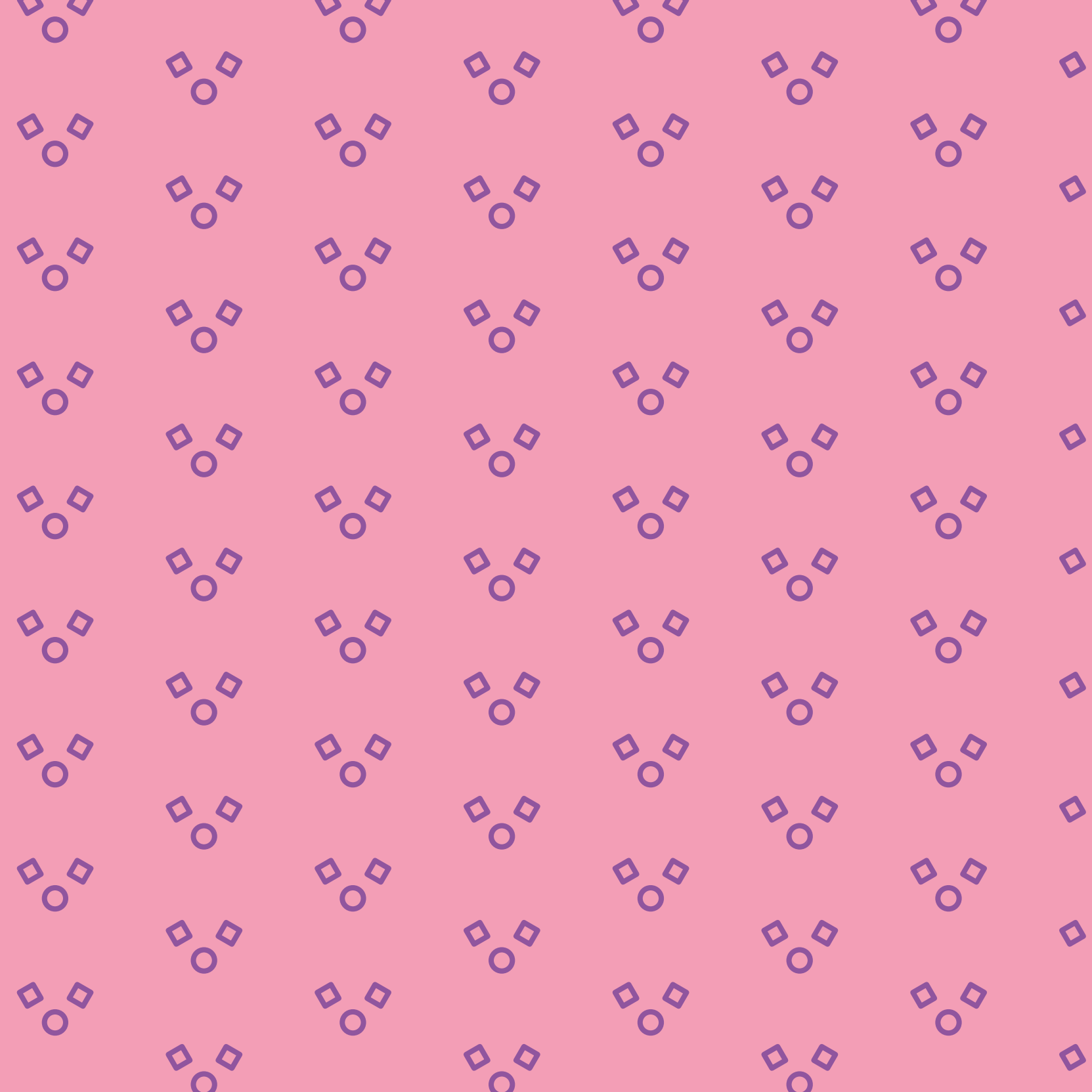
Rodrigo kwam dichterbij en raakte hem aan met een vin. “Brrrr, wat koud”. Het was een niet te stoppen stroming. Als de stroming hen te pakken had gekregen, zou ze hen in de grot hebben gekatapult en zouden ze er nooit meer uit zijn gekomen. De Sluier was in wezen een soort onoverschrijdbare grens, waarachter het mysterie wachtte.

Rodrigo glimlachte naar zijn broers. “We kennen geen grenzen. We moeten moedig zijn en verder gaan,” zei hij.

Maar Ulysses was het daar niet mee eens: “We hebben zwakke spieren en rafelige vinnen. Gewoon tot hier komen is al heel moeilijk geweest. We hebben al te veel gedaan. Kom, we gaan terug, mijn broeders”. Amadeo aarzelde, want hij vond dat er wat zat in allebei zijn broers’ meningen. “Wauw,” mompelde hij besluiteloos, “ik heb ons echt in de problemen gebracht: we zijn hier door mijn nieuwsgierigheid en nu weet ik niet wat ik moet doen.”

“We gaan gewoon verder,” zei Rodrigo. “Nee, we gaan terug,” zei Ulysses.

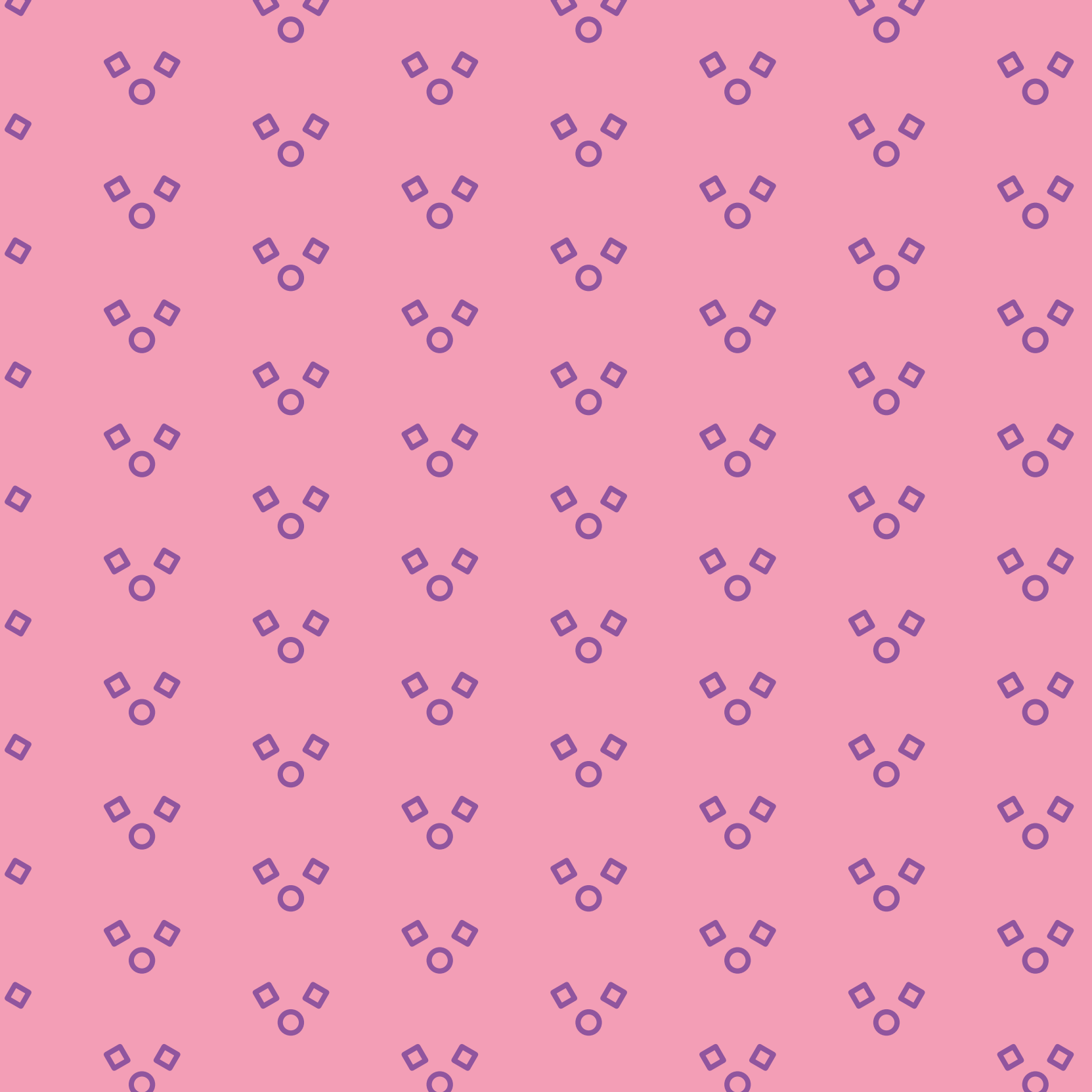
“Kunnen we geen andere oplossing vinden?” stelde Amadeo voor. “Ik heb het gevoel dat jullie beide oplossingen iets missen.” Hij had liever een middelste positie gehad, zoals op de rand van een

spinnenweb lopen. Maar Amadeo, als kampioen van de middelmatigheid, wil zeggen dat hij in het beste geval gewoontjes wil zijn, had geen benen, maar vinnen. Hij kon eigenlijk niet de juiste woorden of beeldspraak vinden om aan de broers uit te leggen wat hij bedoelde. Toen kwam Rodrigo ongeduldig tussenbeide: "Wel, als jullie niet voorbij de Sluiergrens willen gaan en niet terug willen, lijkt het me dat jullie enige keuze is om te blijven." Dat gezegd zijnde, stak hij zijn baarddraden in de Sluier, schudde met zijn zwakke vin en stak zijn bek in de grot. De padden beweren dat hij zijn ogen wijd open deed van de euforie dat hij de grens was overgestoken, maar ik kan niet geloven dat dit waar is. Er was geen pad te bekennen en zelfs Amadeo kon nu alleen de staartvin van zijn broer zien. Toen werd Rodrigo helemaal wild. Ze hoorden hem roepen: "Ik aanvaard geen grenzen!" en uiteindelijk slokte de Mysterieuze Sluier hem op. Waar zijn mooie groenachtige, gekartelde vin was geweest, was er in een flits niets meer van te zien. Rodrigo verdween in de grot achter de Sluier en niemand, zelfs zijn broers niet, kon achterhalen wat er was gebeurd. Sommigen zeggen dat de grot leidt naar de beek die door het Hart van het Bos gaat. Of het Majestueuze Hert hem heeft meegenomen, kan ik niet met zekerheid zeggen. Misschien zwemt hij tussen de regenwolken, op zoek naar de kortstondige wolk waar hij zo dol op was. Hoe dan

ook, Rodrigo wilde zijn grenzen niet erkennen en raakte daardoor de weg kwijt. De gebeurtenis schokte de twee broers die achterbleven. Ze cirkelden een paar uur rond de plek, in de hoop hem terug te zien komen. Maar naarmate de dag vorderde, begon hun optimisme weg te ebben.

"Ik zei toch dat het een onnodig risico was," zei Ulysses uiteindelijk. "De Mysterieuze Sluier is inderdaad een onoverschrijdbare grens, een muur die geen enkele vis met zwakke vinnen ooit kan overwinnen."

Amadeo wist niet wat hij moest zeggen, want hij voelde zich schuldig dat hij zijn broers had meegesleept in dit avontuur. "Ik vertrek," besloot Ulysses uiteindelijk. "Ik ga terug naar huis!" riep hij, gedreven door de angst voor de Sluier die weer begon te koken en te brullen. "Amadeo, ga je mee?"

"We kunnen Rodrigo niet in de steek laten! En dan zijn we zo ver gekomen... voor wat?" antwoordde hij.

"Dus, wat wil je dan doen? Ik ga mijn kop niet in de Sluier steken hoor! Ik ga niet achter die gek Rodrigo aan, ik laat me niet ook net als hij opslokken!" Het kostte Ulysses veel moeite om te zeggen wat hij dacht, maar uiteindelijk, van streek door angst, voegde hij eraan toe: "Grenzen zijn net vastgesteld om niet overschreden te worden. Ik ga terug in mijn eentje. Vaarwel!"

Dezelfde weg terugvinden om alleen naar huis te gaan was dom en Amadeo wist

dat maar al te goed. Maar nee, Ulysses wilde de redenen niet horen. De padden zeggen dat hij Amadeo de schuld gaf van wat er gebeurd was (en misschien had hij zelfs wel een beetje gelijk). Met een zachte, rafelige staart ging hij terug naar huis. Amadeo kwam er pas na lange tijd achter, maar helaas heeft Ulysses de weg nooit meer teruggevonden. Ulysses verdwaalde in het Kortstondige Veld aan deze kant van de Sluier. Niemand, zelfs zijn broer niet, ontdekte wat er ooit met hem gebeurd was. Of het Majestueuze Hert hem heeft meegenomen, kan ik niet met zekerheid zeggen. Misschien zwemt hij tussen de regenwolken, op zoek naar de Kortstondige Wolk waar hij zo dol op was. Hoe dan ook, Ulysses was te bang voor de grens en raakte daardoor de weg kwijt.

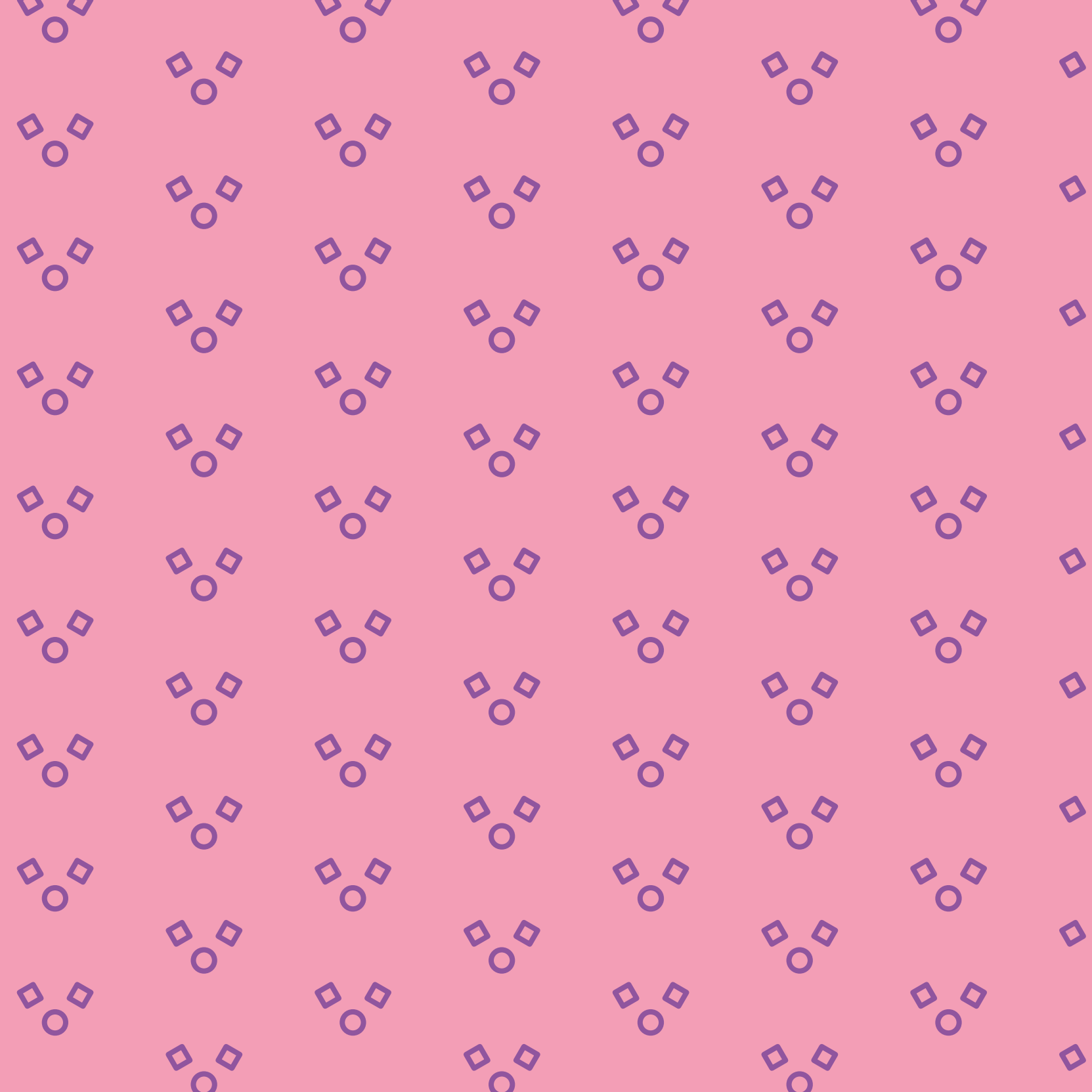
Amadeo, die nu alleen achterbleef, worstelde met het lot dat hij verdiende. Achter Rodrigo aan? Teruggaan met Ulysses? Nu, meer dan ooit, leken het twee verkeerde keuzes.

De Mysterieuze Sluier kookte voor zijn gezicht en leek hem maar één keuze te geven. Zoals je weet, was Amadeo een gemiddelde en gewone karper. Daarom nam hij ook de gulden middenweg. Hij zou de grens aanvaarden, maar ook proberen die te overwinnen. *Allemaal op hetzelfde moment*. Dus stak hij zijn hele rechterkant in de sluier: een baarddraad, een oog en een zijvin. Maar de rest van zijn lichaam hield hij buiten de grens: de tweede baarddraad, het andere oog en

raad eens? De andere zijvin. Terwijl hij aan de rand zwom, kon hij zien wie er in de grot woonde en aan de andere kant kon hij nog steeds het Kortstondige Veld zien. Met de geringste beweging van een vin kon hij naar één kant bewegen of tussen de twee blijven zwemmen... Wat een moeite kostte het!

Het was helemaal geen gulden middenweg, integendeel, vanaf het begin begreep Amadeo dat hij een grote geestkracht nodig had om zo verder te kunnen gaan. Voor één keer in zijn leven besepte hij dat hij hard moest werken om écht succesvol te zijn. Anders zou hij het risico hebben gelopen in tweeën gesplitst te leven, een deel van Amadeo aan deze kant en een ander deel achter de Sluier. Dat zou helemaal niet prettig geweest zijn.

De padden zijn ervan overtuigd dat Amadeo de Karper nog steeds op de grens van de Mysterieuze Sluier zwemt. Met zijn linkeroog houdt hij zich met zijn zaken bezig: het Kortstondige Veld zorgt voor smakelijke larven voor het zelfbedieningsstation van zijn moeder. Zijn rechteroog daarentegen heeft ontdekt dat de grot achter de Sluier naar de oppervlakte leidt. Veel forellen gaan stroomopwaarts en vertellen de ongelooflijkste verhalen aan Amadeo. Zij vertellen hoe achter het Bos de stroom een grote rivier wordt die een verre en bijzondere plaats bereikt. Een plek die Amadeo zich alleen in zijn gedachten kan voorstellen en die "De Zee" wordt genoemd. ■

.11 De kleinste hoop.

Een fabel voor kinderen, tieners en ouders
in een tijd van verandering.

Opgedragen aan Denisa.

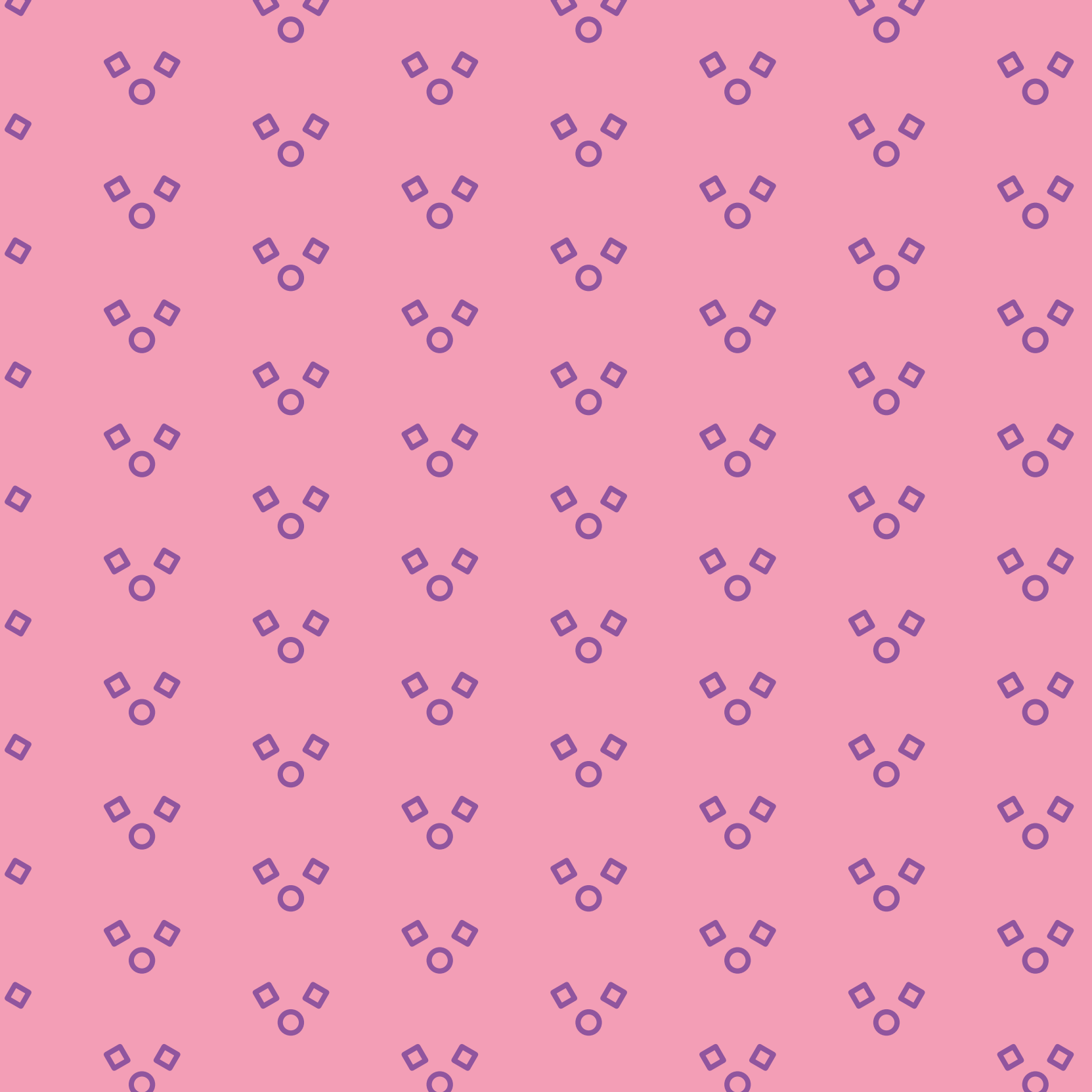

Campa bracht zijn zus Rufa terug naar het nest. Hij droeg haar moeiteloos op zijn buik, want hij was minstens tien keer groter dan zij. Campa was een krijgersmier. Hij wilde zijn zus omhelzen, maar krijgersmieren zijn niet gemaakt om gevoelens op een lichamelijke manier te uiten. Hij liet wel een spoor van bitterzoete geur achter om de andere insecten in de kolonie te laten merken hoe blij hij was om weer samen te zijn en hoe bang hij was voor hun toestand.

Toen ze eindelijk bij het nest aankwamen, wreven ze hun voelsprietten tegen elkaar, deden ze kruiden op het eten dat ze met elkaar deelden en praatten ze over hun dag. Rufa communiceerde door geur. Het was nogal een kruidige geur. Ze deelde haar gevoelens met Campa en legde uit hoe saai het op school was. Het was de derde keer dat ze hetzelfde jaar opnieuw moest doen. Rufa was een

werkmier, maar ze zou nooit kunnen werken omdat haar poten afgestorven waren. Ze werd zo geboren en kon dus niet marcheren zoals de andere mieren. Campa vond dat er maar weinig dingen zo pijnlijk waren als de zwakte van zijn zus. Van de ontelbare kleine mieren die geboren werden, bleef alleen zij over. Zij beheerste alle gedachten van Campa, zelfs wanneer hij zich op zijn carrière als krijger moest concentreren. Hij was geprogrammeerd om alleen te denken aan hoe hij de vijanden van de kolonie kon vernietigen, maar de situatie van Rufa zwakte de nodige krijgerspassie af. Juist daarom was hij twee weken geschorst. Hij vond het een belediging, want mieren zouden in de regel niet eens één vakantiedag mogen krijgen. Die avond vielen ze in slaap met hun hoofden tegen elkaar. De geur die uit hun nest opsteeg was buitengewoon intens en fruitig. Hij symboliseerde een diepe slaap en een liefde die verder ging dan de regels van de Kolonie. Campa droomde dat hij als jongen moest vechten om Rufa in leven te houden. De andere mieren wilden haar aan stukken scheuren en naar de voorraadkamer brengen; hij kon de dreiging van geweld in de lucht voelen. Hij had zijn poten gespreid en zijn krachtige kaken hoog opgetrokken. Deze houding, in combinatie met een overweldigende geur, maakte potentiële aanvallers duidelijk dat hij haar tot de dood zou verdedigen.

Dit is wat mieren doen voor degenen van wie ze houden: ze zijn bereid zichzelf op te offeren.

Vele seizoenen waren verstreken sinds de Kolonie hen eindelijk had aanvaard. Naarmate de tijd verstreek, ging Rufa ook langzaam achteruit. Campa had zich dus niet kunnen voorstellen dat de zaken plotseling zouden kunnen veranderen. Het leven kan, zelfs voor de kleinste diertjes, onverwachte wendingen geven en voor onaangename voorvallen en verrassingen zorgen zonder logica of reden.

Die ochtend, precies die ochtend waarop Rufa voor het eerst moeite had om zelfs maar haar voelsprieten te bewegen, kregen haar broers en zussen het belangrijkste bezoek van hun leven. Een van de termieten van de Kromme Kuil had belangrijk nieuws te melden aan zijn vrienden. Hij werd begroet met nevels van bedekkende geuren, zodat hij langs de verdediging van de Kolonie kon komen. Daarna babbelde hij met zijn vrienden en wreef over Rufa's voelsprieten, terwijl de geur die zich in de lucht verspreidde, aangaf hoe ongeduldig hij was. Blijkbaar had Uil, boven op de Grote Esdoorn, een krachtig medicijn gebruikt voor kleine muisjes zonder kracht. Campa sprong op zijn poten. Hij verstikte hen bijna door de wolk van emoties die hij teweegbracht. Misschien kan dat middel Rufa ook wel genezen?

De termiet legde vervolgens uit dat het iets ingewikkelder lag dan dit: het me-

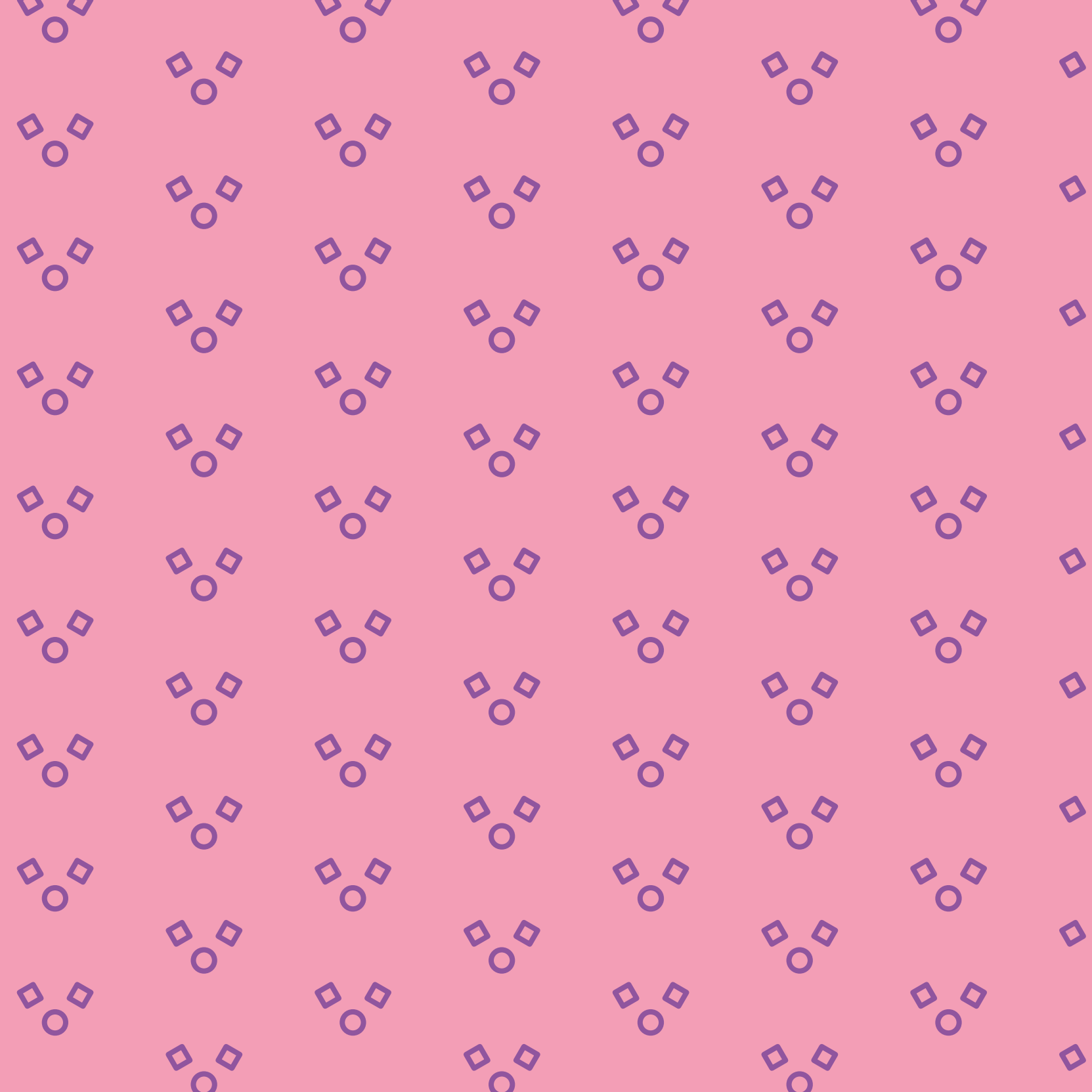
dicijn genas niet echt, maar maakte de zwakte minder erg, waardoor de achteruitgang werd gestopt. Campa was verslagen en teleurgesteld. Rufa, daarentegen, werd plotseling helemaal opgewonden. Diezelfde dag, toen haar voelsprietten zelfs nog zwakker waren dan anders, gaf hoop haar weer kracht. Ze wist niet eens of ze door Uil genezen kon worden. Misschien was ze te klein of misschien was het te laat, maar dat kon Rufa niet schelen. Het idee dat er na zoveel jaren eindelijk een medicijn was, was een bron van vreugde voor haar.

De volgende dagen waren een verrassing voor Campa. Rufa was voor het eerst sinds lange tijd energieker, minder zwak en toonde zelfs meer interesse in wat er gedurende de dag gebeurde. Omdat hij haar zo energiek zag, besloot hij met de school te gaan praten. Hij wilde dat ze naar het volgende leerjaar zou gaan. Als het medicijn zou werken, zou Rufa in de toekomst misschien moeten werken en dus zou ze natuurlijk eerst haar school moeten afmaken. Dit idee was iets nieuws en buitengewoons. Zo'n snelle verandering was ongelooflijk voor een krijgersmier als Campa, die gewend was te gehoorzamen en te vechten.

Na een paar dagen van ongekend optimisme, wilde Rufa haar broer vragen om samen de kolonie te verlaten. Ze wilde op de gerimpelde schors van de Grote Esdoorn klimmen om Uil te ontmoeten. Ze wilde afrekenen met de angsten en de

schaamte die haar altijd in het nest hadden gehouden. De klim zou een echte uitdaging zijn, maar voor Rufa was het de moeite waard. Nu er een medicijn is, moet ze het risico nemen om naar buiten te gaan en zich niet alleen aan andere insecten te tonen, maar aan de hele wereld. Een expeditie naar de Kromme Kuil organiseren was geen eenvoudige zaak. Het zou veel moed vergen en uitdagingen brengen. Campa en Rufa's leven had zich altijd op dezelfde moeizame manier afgespeeld, getekend door depressie en verslagenheid. Maar nu droeg een frisse wind een onbekende, stimulerende geur met zich mee. Er moesten dingen veranderen. Om de Esdoorn te bereiken, zou Campa voor altijd zijn rol als krijger moeten opgeven. Het was niet gemakkelijk om te beslissen, maar uiteindelijk raakte hij er steeds meer van overtuigd: hij kon zijn zus niet omhelzen, maar voor haar eigen bestwil moest hij tegen de regels van de Kolonie ingaan. Hij liet een lang en kruidig geurspoor achter: aan de ene kant waren ze op weg naar het onbekende, weg van alle reeds begane paden, en aan de andere kant besepte hij dat ze veel langer samen zouden zijn dan ze hadden gehoopt. Wat was er veranderd? De toekomst bood nieuwe, zij het beperkte, mogelijkheden. Het was eindelijk mogelijk om aan de toekomst te *denken*.

Er is geen twijfel mogelijk. Zelfs de kleinste hoop kan in de harten van de kleinste diertjes voor grote wonderen zorgen. ■

.12 Blauw.

Een fabel voor kinderen
en tieners met SMA, en voor iedereen
die hem wil lezen of horen.

Met bijzondere dank aan Simona.

Kun je haar zien? Ze zit in de diepe schaduw en beweegt stil, als een klein zuchtje dat uit de wortels van bomen komt.

Zie je haar, zeg ik?

Klein Addertje houdt er niet van om in de

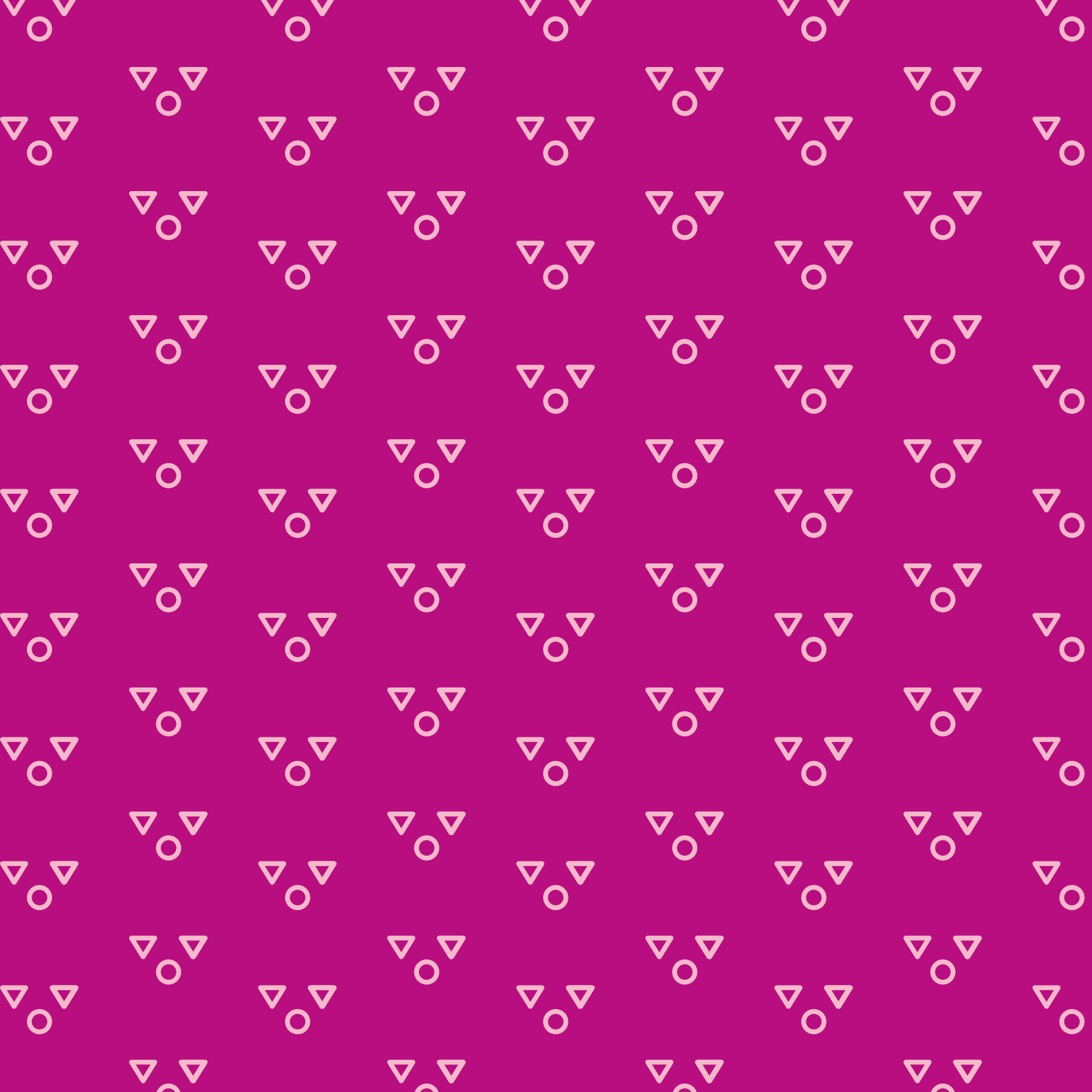
zon te liggen. Langzaam, adem na adem, schub na schub, kronkelt ze langs het kanaal en verdwijnt ze uit de zon, dankzij een steile afdaling.

Klein Addertje is bijzonder. Ze is niet bijzonder omdat ze zwakke spieren heeft en omdat ze het moeilijk heeft om haar staart op te tillen. Nee, daarom is ze niet bijzonder. Klein Addertje is bijzonder omdat ze heel goed kan schilderen. Het is niet echt gebruikelijk om een adderschilder te zijn, dat weet je toch? Haar favoriete kunstenaar is Degas en als ze genoeg kracht had, zou ze

de hele dag en nacht tutu's schilderen. Tenminste, dat zei ze het jaar daarvoor, toen ze nog op de basisschool zat. Ze had net de eerste prijs gewonnen bij de prijsuitreiking van de "Beginnende Schilders". Buizerd de Vogel heeft haar zelfs geïnterviewd voor *De Boskrant*. Klein Addertje was toen heel aardig geweest en had altijd een antwoord en een grote glimlach klaar op zijn belachelijke vragen. *Ik ben te aardig* geweest, zou ze vele maanden later herhalen. "Mama, je weet nooit of ze me nu prijzen geven voor mijn talenten of voor mijn zwakke spieren! We geven je een prijs omdat je een loser bent. Geweldig, vind je niet?"

"Je bent geen loser!" riep haar moeder. "De enige van ons drie die moeilijk kan kruipen? Kom op mama, ik ben een loser, je moet het toegeven."

De moeder, die een grote persoonlijkheid had, siste. "Psssssss... maar je weet tenminste hoe je moet schilderen..."

“Moeder!”

“Psssssss...” zuchtte de arme slang.

“Oké, misschien denken sommigen inderdaad dat je een loser bent vanwege je zwakke spieren, maar als het op al de rest aankomt...”

“Al de rest interesseert me niet!” riep Klein Addertje en ze deinsde zo snel mogelijk achteruit.

Het was niet waar dat al de rest haar niet interesseerde. Klein Addertje schilderde graag en hield ervan de bewoners van het Bos te bestuderen met haar fonkelende, verticale pupillen. Zij kon urenlang ongezien stil blijven zitten, terwijl ze het gekwetter van de eekhoorns of het haastig komen en gaan van de hazen in de gaten hield. Klein Addertje hield er ook van zich te goed te doen aan hagedissen en muizen. Ze slikte ze in het geheel door en genoot elke seconde van de smakelijke, maar zure maaltijd. Ooit hoorde ze een oud verhaal uit het Bos, waarin werd gezegd dat sommige verschrikkelijke mensen anders vingen en zakken vol van hen uit helikopters gooiden. Waarom ze anders lieten vliegen was een raadsel. Maar Klein Addertje wist het zeker: als ze ooit door mensen gevangen genomen zou worden, zou ze dolgraag de kans grijpen om te kunnen vliegen!

Eén van de grootste passies van Klein Addertje waren kleuren. Als kind herinnerde zij zich alleen maar de primaire

kleuren rood, groen en blauw, maar nu kende ze alle kleurnamen, van amber tot auberginepaars, en zelfs de kleuren die voor een slang moeilijker te herkennen zijn, zoals eierschaal en maagdenpalm. Ze wist zelfs hoe ze kleuren moest maken met poedertjes en kruiden en gebruikte ze natuurlijk daarna in haar schilderijen.

Als laatste, maar zeker niet het minst belangrijk, hield Klein Addertje ervan om tijd door te brengen in haar eentje. Ze kon urenlang langs de ronde keien van de beek kruipen, alleen maar in het gezelschap van haar eigen gedachten.

Dit baarde haar moeder veel zorgen, die natuurlijk liever wilde dat Klein Addertje met vrienden omging. Natuurlijk geen jongensaddertjes! Maar liefst meisjesaddertjes die samen met haar op school zaten. Klein Addertje siste van ergernis: “Maar mama, gisteren ben ik toch weggeweest met mijn vriendinnen. Waarom kan ik vandaag niet alleen naar het veld gaan?”

“Alleen, alleen, altijd alleen! Waarom ben je niet meer zoals je broers, die altijd bij elkaar zijn?”

Als er drie dingen waren waar Klein Addertje niet van hield, waren het knuffels, gedoe en schijnvertoningen, niet noodzakelijk in die volgorde. Ze hield ook niet van lieveheersbeestjes, pomelmoezen en paardenbloemen. En, natuurlijk, haatte ze ook dat ze zwakke spieren had. Sinds enkele maanden

haatte ze het afsterven van haar spieren nog meer omdat ze niet meer de kracht had om te schilderen zoals vroeger.

“De Uil was duidelijk geweest: hoe groter je wordt, hoe zwakker je spieren zullen zijn”. Haar moeder had die zin alleen al in de laatste maand zo’n driehonderd keer herhaald. Klein Addertje wist het wel, en het zat altijd in haar achterhoofd, maar lichtere veerpense-len moeten gebruiken om te schilderen was een zware klap voor haar ego. Haar dikke staart, die ooit licht en precies was, was traag en sloom geworden. “Hoe kan iemand nu schilderen met een trage, zwakke staart?” grommelde ze.

Ze probeerde het toch, maar ze vond dat de resultaten tegenvielen.

“Nou, je zou kunnen proberen om met je mond te schilderen,” stelde Astrid, een klasgenoot, voor. Ze was een knaloranje adder die altijd mooie woorden had voor iedereen.

“*Natuurlijk* ben je superaardig, je bent net zo mooi als een Godin. Als iemand mooi is, betekent dat ook onmiddellijk dat hij van nature geneigd is om aardig

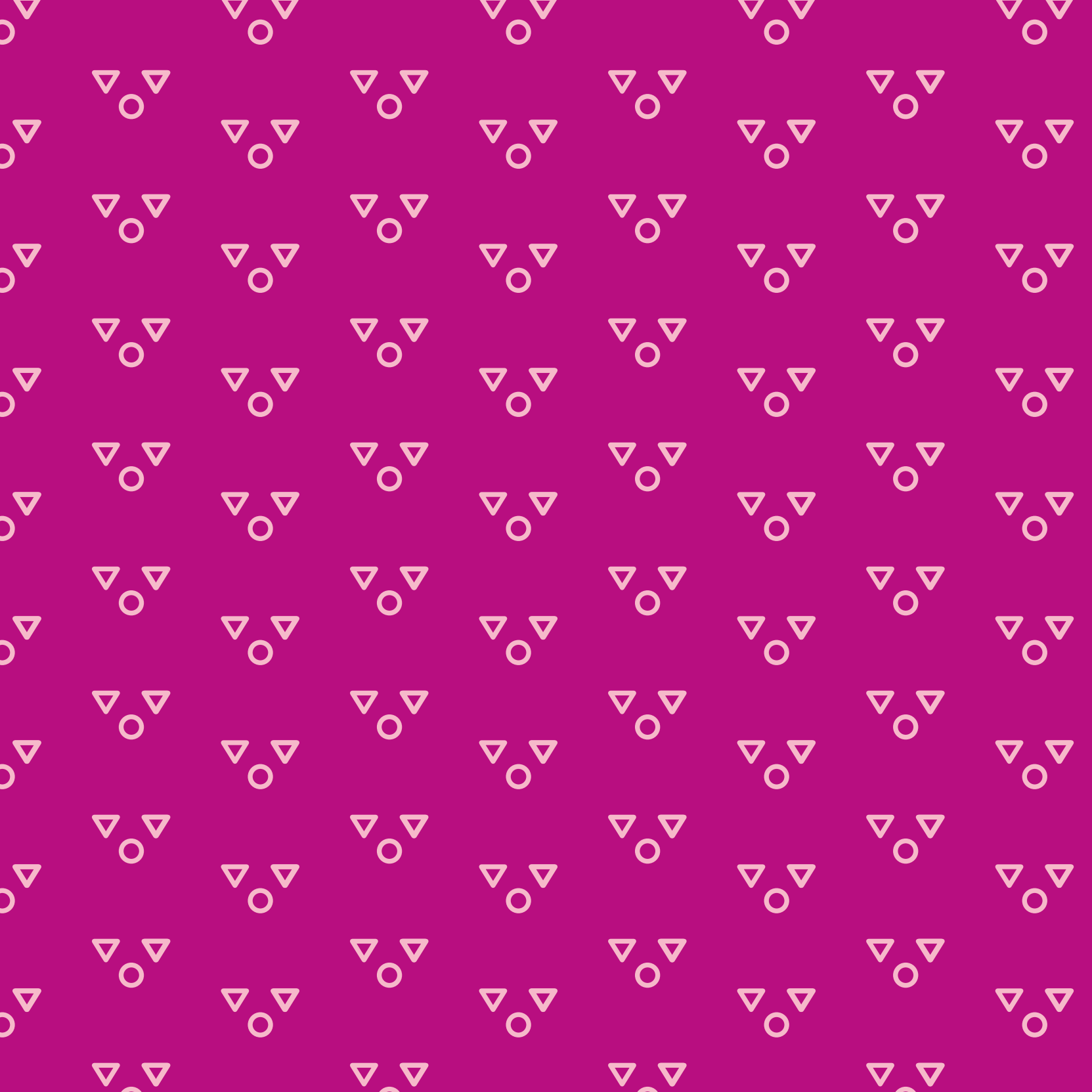
te zijn,” beweerde Klein Addertje.

“Maar wat heeft dat met schilderen te maken?” antwoordde Astrid.

“Ik wil mijn mond niet gebruiken om te schilderen!” Klein Addertje was zo boos. Waarom zou ze iets waar ze zo van hield op een heel andere manier moeten doen dan de meeste anderen? Had Astrid bijvoorbeeld ooit gehoord dat haar kunstleraar, de Pauw, met zijn snavel schilderde? Nee, de maestro schilderde met zijn staart, net zoals de vossen en de paarden! Zelfs de honden die op de boerderij woonden (en die overigens vreselijke kunstenaars waren), zouden met hun staarten hebben geschilderd als ze zouden gedwongen worden om artistiek te zijn. Dus waarom zou zij, Klein Addertje, de enige zijn die met haar mond moet schilderen?

Ze bleef maar doorratelen over hoe ze misschien toch een andere hobby moest kiezen, en toen “BAM!” stootte ze haar kop tegen de kop van een gladde slang. Het was blijkbaar een grasslang, want dat had ze op school geleerd. Een mooi mollig exemplaar.

“Hé jij daar!” riep ze met een luide stem.
“Waar ga je heen met al die woede?”
“Ik ben op zoek naar iemand om *niet* mee te *praten!*” reageerde een nogal mopperig Klein Addertje.
De slang was waarschijnlijk geschrokken, want ze draaide zich plotseling om, verstijfde en deed haar bek wijd open.
“Wat ben jij aan het doen? Wat is dit allemaal?” vroeg Klein Addertje.
“Ik doe alsof ik dood ben”.
Klein Addertje rolde met haar ogen. Die stomme slang nam te veel kostbare tijd in beslag van een middag die vol was gepland met schelden en verdriet. “Waarom doe je alsof je dood bent?” vroeg ze terwijl ze haar woede in bedwang hield.
“Ik dacht dat je me wilde aanvallen.” Blijkbaar was de angst voorbij want ze was “weer tot leven gekomen” en huiverde over haar hele gezwollen, zachte lichaam.
“Maakt niet uit, mijn naam is Dulce. Het is een eer om je eindelijk te ontmoeten.”
“Eindelijk?”
“Yup, ik heb over je gelezen in De Boskrant”.
“Aha, ik moet je waarschuwen,” zei Klein Addertje, terwijl ze bloosde onder haar schubben, “het verhaal van vuurvliegjes op wimpers is helemaal nep. Die domme Buizerd de Vogel heeft het allemaal verzonnen.”
“Oh, dat is jammer. Het was erg lief. Maar jij hebt het kunstwerk geschil-

derd, toch?”
“Ja, dat klopt.”
“En op het schilderij staan er vuurvliegjes?”
Klein Addertje knikte. “Ja, er staan vuurvliegjes op,” gaf ze toe.
“Ooooh, wat geweldig!” riep Dulce.
“Oh ja? Leuk! Ik moet er nu vandoor!” ze profiteerde van een zeer nuttig gat in de grond en begon er naartoe te glijden.
“Prettige dag verder!” zei de slang tegen haar.
“Domme slang,” siste Klein Addertje.
De volgende dag was Klein Addertje van plan een middag in haar eentje door te brengen bij de beek. Het was een warme dag en Klein Addertje hoopte op een diep, afgelegen en donker plekje in het water. Ze bracht een paar *veerpenselen* en haar doos met kleuren mee. Ze wist dat het niet gemakkelijk zou zijn om ze te gebruiken, maar ze moest het proberen; schilderen was altijd haar passie geweest. Ze kon het niet zomaar opgeven. Dus ze ging op weg aan een goed tempo, maar toen ineens “BAM!” botste ze tegen het rubberachtige lichaam van een andere adder aan.
“Hey!” zei de eigenaar van het lichaam.
“Jij weer? Wat doe jij hier?”
“Ik ben aan het zonnebaden!” antwoordde Dulce.
“Is dat zo? En dan?” vroeg Klein Addertje.
“En *dan* wat? Dan niets, ik ben gewoon aan het zonnebaden. Oh nee, wacht! Ik

slaap ook.”

“Is het dat? Heb je geen betere plannen voor jezelf? Zoals een project op korte of lange termijn?”

Dulce staarde slaperig naar de adder. “Nee, geen projecten. Alleen de zon. En om met je te praten wanneer dat kan,” voegde ze eraan toe, een beetje beschaamd.

“Is dat zo? Wel, het is maar dat je het weet, maar ik ga misschien schilderen vandaag.”

“Oh, geweldig!”

“Ja, maar ik schilder graag in stilte en vooral in mijn eentje. En...” voegde ze er brutaal aan toe. “Misschien wil ik niet eens schilderen. Ik zou daar zelfs de hele middag in het water kunnen liggen. Alleen, en in alle rust. Gewoon nadenken. Oké?”

“Aha, dus dit is je kortetermijnproject?”

Klein Addertje kneep haar ogen dicht. Ze meende een licht spoor van sarcasme in Dulce’s toon te bespeuren. Maar door naar haar te kijken, leek ze te oprecht om sarcastisch te zijn, dus hief ze haar kin hoog op en ging langzaam weg. “Nog een prettige morgen.”

“Ook een fijne dag!”

Maar het was helemaal geen fijne dag. Klein Addertje was nieuwe kleuren voor haar schilderijen aan het mengen en nadat ze de doos met haar spullen had geopend, zat ze ineens onder de lakpoeders en glitters. Het probleem was dat haar staart het *veerpenseel* niet stevig genoeg kon vasthouden om te schilderen en zo, in plaats van de Ver-

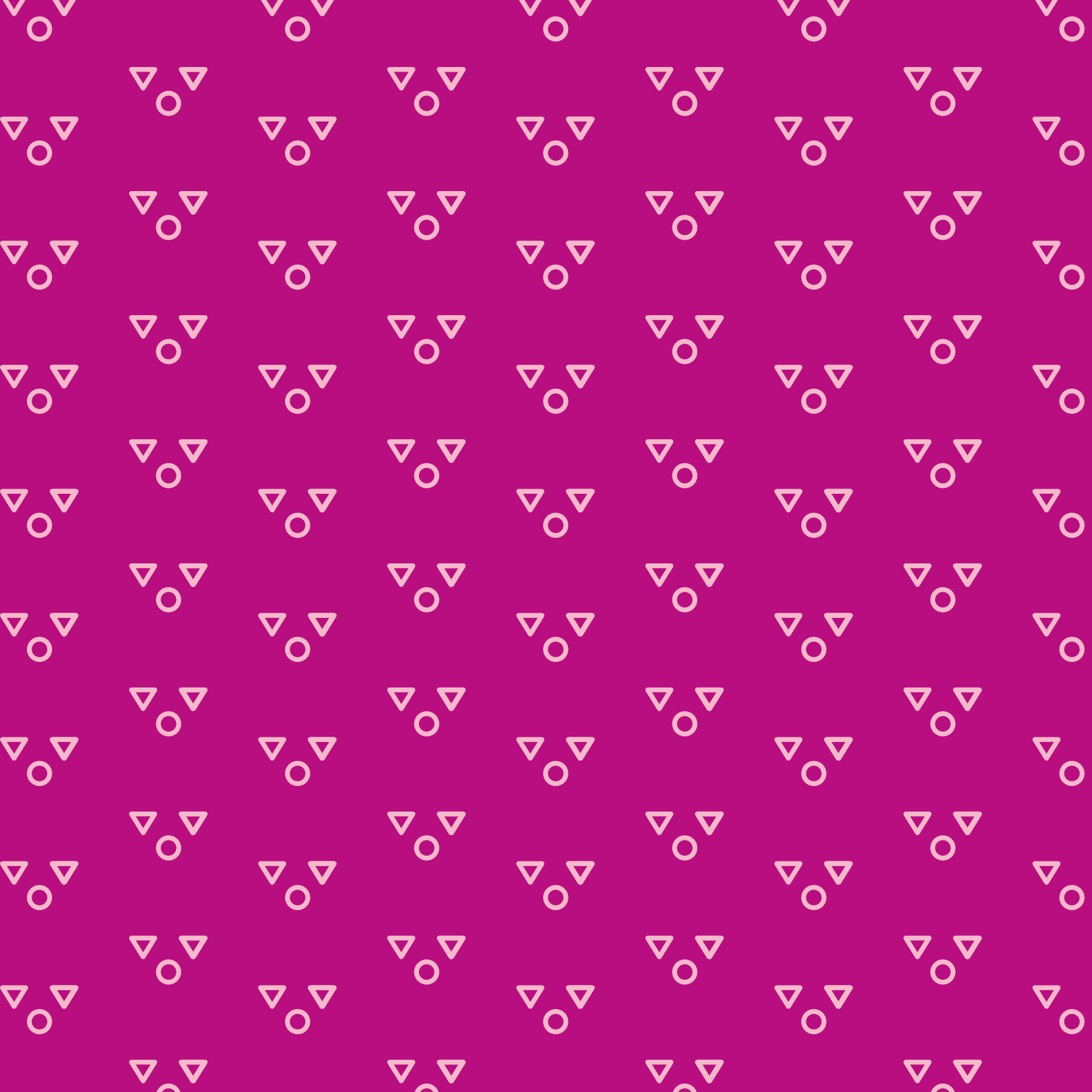
nesegroene kleur te krijgen die ze wou, kwamen er strepen van verschillende kleuren terecht in een onbruikbare, maar toch levendige, regenboog. Ze had eens honing als geschenk gekregen om een amberkleur te maken. Ze had paardenbloemen geplukt om de gele tint te verrijken, maar die middag had ze het hele proces verknoeid. Het resultaat: zelfs het goud moest worden weggegooid. En met donkerbruin werd het er niet makkelijker op. Een hele namiddag uien koken en koffiepads verzamelen op de boerderij was voor niets geweest. Klein Addertje was bedekt met kardinaalrode en paarse *Heliotropium*-planten, de paarse kleur droop van haar neus terwijl de koraalkleurige vlekken op haar buik nog steeds te zien waren. Uiteindelijk moet ze alles opruimen en een bad nemen. Ze was zo ongelooflijk gefrustreerd dat ze alleen nog maar bozig kon sissen. Ze bereikte snel de rivierbedding dankzij een aflopende helling. “Hey!” zei Dulce opnieuw.

“Ik wist het,” merkte Klein Addertje sarcastisch op.

De slang hield van water en had haar hele lange, rubberachtige lichaam in het water liggen.

“Heb je veel kunnen schilderen?” vroeg ze. “Je ziet er nogal kleurrijk uit!”

Kleine Addertje dook plotseling in het water, bleef een paar seconden onder het oppervlak en hield haar adem in

(ze was een kampioene in onderwater blijven) en kwam toen langs de oever weer naar boven. Ze liet daarbij een spoor van glimmende verf achter.

Toen ze wegliep, voelde ze de blik van de vervelende slang achter haar. Ze was er zeker van. De slang staarde haar aan en merkte de vermoedigheid op waarmee ze jammer genoeg vooruit kroop. De woede in haar hart werd steeds groter.

Astrid kwam die avond bij haar vriendin langs. "Dit is de eerste keer dat je me uitnodigt bij jou thuis!" zei ze opgewonden. "Het is een genoegen om je in ons hol te hebben," zei de moeder van Klein Addertje.

Klein Addertje hield er niet van om vrienden op bezoek te hebben. Voornamelijk omdat ze zich hulpeloos voelde, alsof haar intimiteit geschonden werd en dat anderen haar konden zien zonder het schild van onverschilligheid dat ze droeg als ze in het bos was. Bovendien kon ze geen valse beloften of reacties verdragen. Waarom zouden haar vriendinnen tijd met haar willen doorbrengen bij haar thuis als ze ook gewoon vrolijk op verkenning kunnen gaan?

Hoe vreemd het ook was, Astrid kwam naar het hol van Klein Addertje en ze slaakte een zucht van verlichting. "Ken je een zekere Dulce?" vroeg ze met een lage stem.

"De dikke waterslang?"

"Ja, die!"

"Ik ken haar niet, maar ik heb Cardamom en Priscilla over haar horen praten. Ze zeiden dat ze het liefst de hele dag op de rivierbedding doorbrengt."

Eureka! dacht Klein Addertje. Cardamom en Priscilla brachten hun tijd door met praten over andere slangen. Ze hebben vast sappige verhalen over de slang. "Kun je hen misschien gaan halen?" vroeg Klein Addertje met een ongewoon vriendelijk stemmetje. "Ik zou hen willen uitnodigen en hen wat braambessensap aanbieden terwijl ze ons vertellen wat ze weten over de slang." Het was duidelijk aan haar uitdrukking te zien dat ze een plan aan het bedenken was. Nadenken over hoe je van Dulce's onnozele vriendelijkheid kunt afkomen, was bijvoorbeeld een prima manier om niet aan je zwakke staart te hoeven denken.

Al snel kwamen Cardamom en Priscilla samen met Astrid aan.

De moeder van Klein Addertje was door het dolle heen. Haar dochter had nog nooit zoveel vrienden thuis op bezoek gehad. De kamer vulde zich met zachte sissende geluiden.

"Dulce Natrix," siste Priscilla, "is een wees. Haar ouders zijn vermoord door de mensen op de boerderij." vertelde ze droevig.

"Yep, het gebeurde vorige zomer. Er wordt gezegd dat de mensen hen doodden door hen met stokken in elkaar te slaan," voegde Cardamom er huiverend

aan toe. "Zo'n verschrikkelijke misdaad is in jaren niet meer voorgekomen."

Plotseling hing er een donkere sfeer in het hol.

"En dus woont ze alleen?" vroeg Klein Addertje.

"Voor zover ik weet," gaf Priscilla toe.

"Ze is zelfs gestopt met school. En mijn moeder, die zoals je weet een slangenlerares is, zei dat de situatie precair was."

Wat *precair* betekende, wisten ze niet, maar Klein Addertje nam de tijd om het woord later op te zoeken in het woordenboek.

De avond werd voortgezet met nog meer roddels over de dieren van het bos. Klein Addertje maakte het beste van een nare situatie, maar nu had ze er spijt van. Dus Dulce was helemaal alleen? Dit nieuws veranderde haar gedachten over haar gemene bedoelingen. Die slang verdiende geen eenzaamheid. "Niemand verdient dat," mijmerde Klein Addertje, zuchtend in haar bed.

De volgende middag kroop Klein Addertje via haar gewoonlijke route terug naar de beek.

"Hey!" groette Dulce haar. "Kom je me bezoeken?"

"Waarom denk je dat?"

"Nu zul je inmiddels wel weten waar ik woon. Als je me had willen ontlopen, was je wel ergens anders heen gegaan."

"Waarom staarde je gisteren naar me toen ik wegging? Dacht je misschien dat

mijn zwakke lichaam er grappig uitzag?" vroeg Klein Addertje. Ze was nog nooit zo direct tegen iemand geweest.

Dulce sperde haar ronde ogen wijd open. "Nee hoor. Ik staarde naar je omdat ik je mooi vind," mompelde ze in verlegenheid.

"Sssss" siste Klein Addertje geërgerd. Ze was zeker en vast niet mooi.

"Je leek wel een levend schilderij, met een mantel die droop van kleuren!" zei Dulce geïntimideerd. "Ik hou van je schilderijen. Ik heb zelfs gezien wat je aan de stenen ingang van het bos hebt gemaakt. Om daar te geraken was ik bijna uitgedroogd, maar het was het waard. Ik hou van kleuren. Vooral van rood en geel. Maar eigenlijk hou ik het meest van blauw.

Klein Addertje fronste. "Afgezien van je complete onwetendheid over het kleurenspectrum," zei ze tegen haar, "ben ik je mijn excuses verschuldigd. Ik dacht dat je lachte om mijn zwakke spieren. Veel mensen lachen ermee."

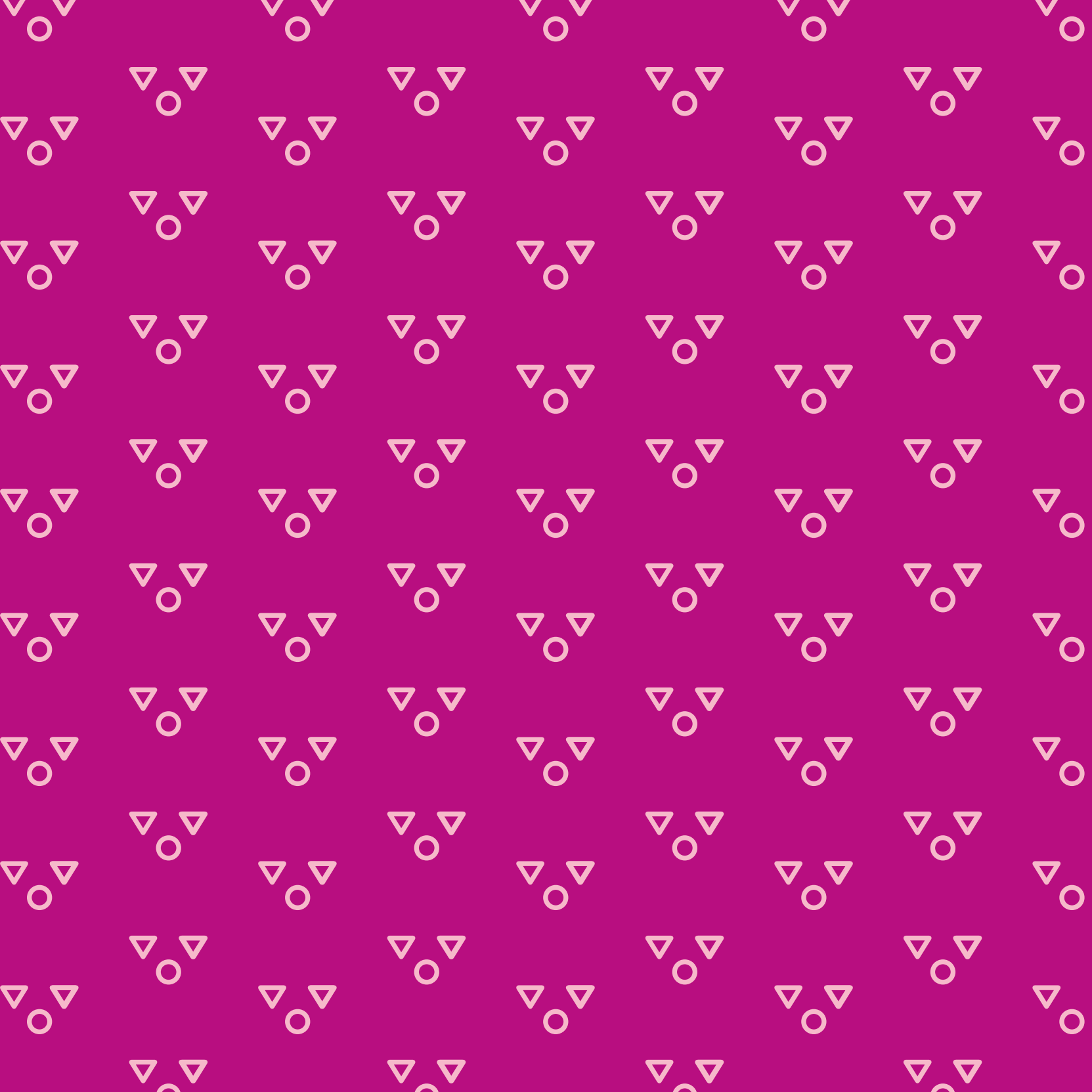
"Heb je zwakke spieren?" vroeg Dulce. "Ja."

"Waarom?"

"Hoe moet ik dat nu weten?!"

"Maar je kunt jezelf toch nog steeds verplaatsen?"

"Ik probeer voordeel te halen uit afdalingen. Die, of eigenlijk de zwaarte-kracht, helpen me vooruit," gaf Klein Addertje toe. Die zin glipte uit haar mond omdat ze het eigenlijk nog nooit

aan iemand had verteld.

“Wat een geweldig idee!”

Voor Dulce leek alles al vergeten te zijn. Klein Addertje bekeek haar van top tot teen en het leek er niet op dat de slang haar gevoelens tegenover haar had veranderd. Het gebeurde de hele tijd: als een slang de spierzwakte van Klein Addertje ontdekte, veranderde zijn of haar gedrag al snel. Ofwel gingen ze weg, ofwel werden ze overdreven vriendelijk en behulpzaam. Klein Addertje had een hekel aan beide reacties.

Bij Dulce was de reactie helemaal anders. Ze begon te praten over de beek en haar huis tussen de stenen en de zomer en de vlinders en bla bla bla. Ze leek de zwakke spieren van Klein Addertje helemaal vergeten te zijn.

“Ik ben blij dat je mijn vriendin wilt zijn,” zei Dulce uiteindelijk.

“Maar dat heb ik nog niet besloten!” riep Klein Addertje verbaasd.

“Oh... dat vind ik jammer.”

Dulce had geen filters. Ze was... volkomen oprecht, omdat ze altijd zei wat ze dacht.

Ze leek zich nergens voor te schamen. Dat was precies het tegenovergestelde van Klein Addertje. Er waren zeker een heleboel dingen die Klein Addertje niet wist over Dulce, maar ze wist haar geheim, “dat ze niet naar school kon gaan en dat de situatie *precair* was,” en hier citeerde ze het woordenboek: “Een toestand die angst en onbehagen veroorzaakt.”

“Wat betekent *onbehagen*?” vroeg de slang.

Woeps! Klein Addertje had hardop gezegd wat ze dacht.

“Het betekent een situatie die niet aangenaam is.”

“Oh, ik voel me niet *alleen* maar ongemakkelijk omdat ik niet naar school kan gaan. Het doet me ook pijn omdat ik weet dat ik niemand heb om mee te praten.”

“Vind je het niet leuk om alleen te zijn?” vroeg Klein Addertje vol ongeloof.

“Ja, in het begin vond ik het wel leuk. Maar nu mijn moeder en vader overleden zijn, vind ik het niet meer leuk, nee.”

De stilte die volgde gaf Klein Addertje een diep gevoel van schuld en schaamte.

Ze voelde zich vreemd, want zij was normaal gezien degene die ervoor zorgde dat anderen zich ongemakkelijk voelen.

Dulce zuchtte. "Ik mis ze enorm," zei ze oprecht. Klein Addertje zou nooit zoiets persoonlijks hebben durven toegeven aan een vreemde. Laat staan aan een ander reptiel van haar leeftijd. En het feit dat Dulce begon te huilen, hielp helemaal niet. Ronde, glanzende tranen rolden over haar gezicht als een ravijn. Klein Addertje voelde een brok in haar keel en wilde met haar meehuilen. Maar ze hield die drang tegen, zoals altijd. Als ze nu begon te huilen, zou ze nooit stoppen. Daar was ze zeker van. Ze zou niet alleen huilen om het verhaal van Dulce, maar ook om haar zwakke spieren en om haar zwakke, bultige staart. Ze vond dat ze alleen maar wat met beteuterde ogen mocht kijken. Ze dacht bij zichzelf, "Goed, niet overdrijven. Blijven volhouden."

Plotseling trok Dulce haar hoofd omhoog. "Kijk!" riep ze. "Een vlinder! Ik hou van vlinders, ze hebben zoveel kleuren!" ze snoof en glimlachte naar hen.

Klein Addertje kon het niet weerstaan om samen met haar in lachen uit te barsten. Het was genoeg om haar af te leiden van zo'n diepe pijn. Oh, hoe maf was die mollige slang!

Je moet begrijpen dat de zomer een magisch moment is voor slangen. Er is geen school, de warmte doet hun

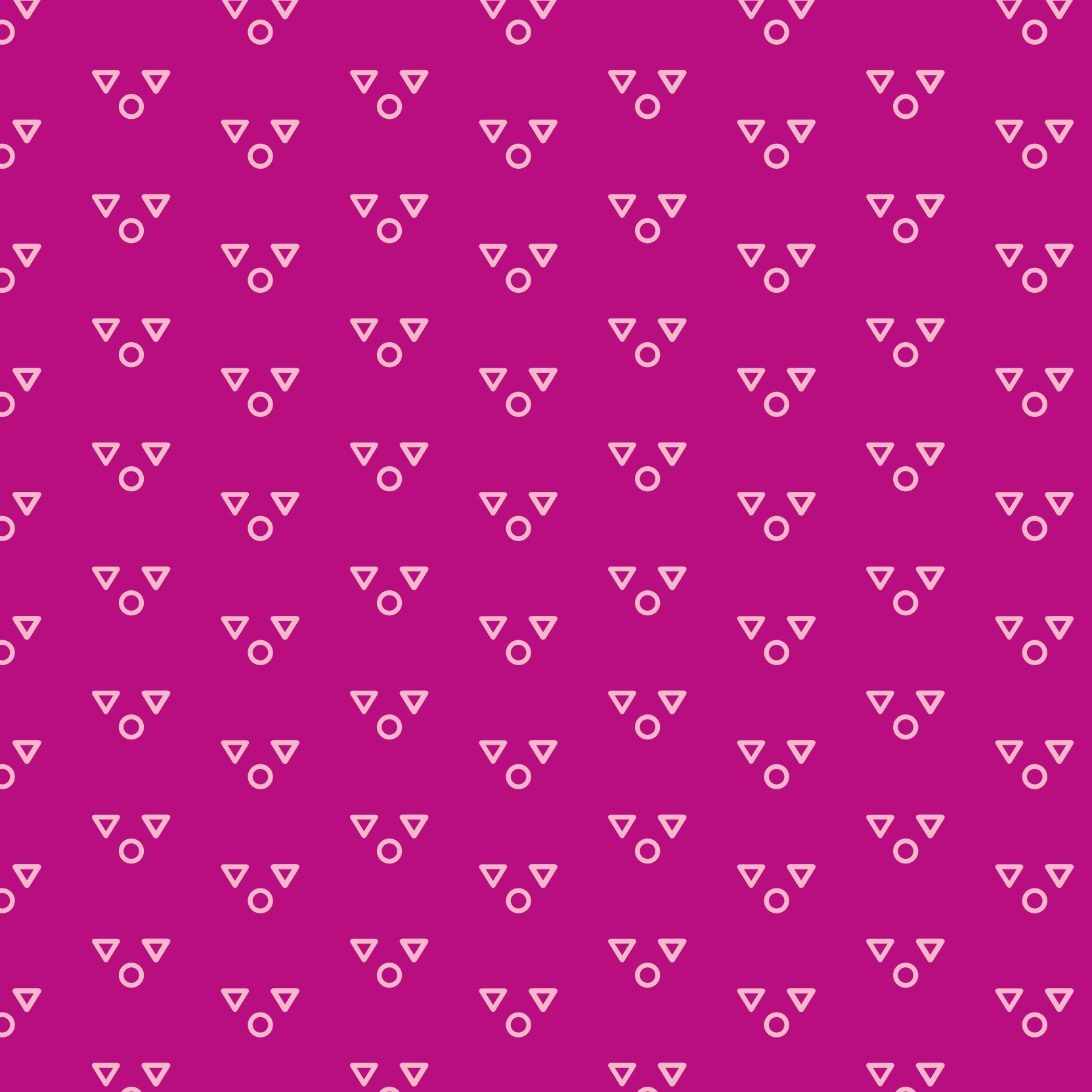
schubben glanzen en veel knaagdieren en lekkernijen komen uit hun schuilplaatsen tevoorschijn. Eigenlijk had Klein Addertje heel wat vrije tijd. Ze was het huis uitgegaan met haar schildersspullen en kwam terug zonder ook maar één tekening te hebben gemaakt. Het feit dat Dulce betoverd was door de beek en zijn schetterende water ergerde haar in het begin, maar uiteindelijk werd ze nieuwsgierig. De beek had een bijzonder kleurenspeel. Je kon schakeringen van cadet- en lichtblauw, turkoois, amethyst en ultramarijn zien, allemaal gespikkeld met zowel suikerwit als zuiver wit. Ze zag zelfs de kleur van linnen, waarschijnlijk door de weerkaatsing van violette bloemen in het water.

De kleuren van de rivier bewonderen was iets wat ze heel graag deed, en dus bracht Klein Addertje meer en meer tijd door op de oever voor het nest van Dulce. Ze ging niet vaak een gesprek aan met de slang, maar ze staarde gewoon in gedachten naar de beek.

"De beek is echt wel heel mooi," bedacht ze op een dag. "Vandaag is de beek korenbloemblauw, met spatten van pastel." "Voor mij lijkt hij altijd een mooie blauwe kleur te hebben."

Klein Addertje keek naar de slang met haar gewoontelijke geschokte uitdrukking. "Genoeg! Ik kan het niet verdragen dat je de juiste kleuren niet kunt herkennen. Wat je ziet is geen blauw,

begrijp je dat nu niet? Er zijn verschillende tinten blauw. Minstens twaalf, te beginnen met staalblauw.”

“Maar ik heb nog nooit staal gezien.”

“Ahhhh,” mompelde Klein Addertje. Toen opende ze haar verfdoos. “Luis-ter, ik zal je de primaire kleuren leren en dan zal ik je laten zien hoe je alle andere maakt.”

“Zou je me echt kunnen leren hoe ik moet schilderen?” vroeg Dulce.

“We zullen zien of je talent hebt...”

Maar eigenlijk had ze helemaal geen talent. Dulce was onhandig, nog onhandiger dan de zwakke staart van Klein Addertje. “Word je er niet gek van?” vroeg Klein Addertje.

“Wat?”

“Wel... dit!” Ze wees naar de vreselijke puinhoop van een schilderij dat Dulce probeerde te maken op de stenen rond haar hol. Als Klein Addertje op de verf had geniest en die over de steen zou hebben gespetterd, zou het eindresultaat een beter kunstwerk zijn geweest dan wat Dulce in enkele dagen had proberen te maken.

“Ik vind het leuk omdat het blauw is en...”

“Welke tinten blauw zie je?” vroeg Klein Addertje, een beetje serieus.

“Koninklijk en elektrisch?”

“Uitstekend! En deze rimpelingen...”

“Van de beek?”

“Ja, die... welke kleuren zijn dat?”

Dulce bolde onhandig haar wangen op. “Blauw?”

Neeee, Klein Addertje kon het niet geloven. Ze had haar dagenlang kleuren leren te herkennen. “Theebladeren, ze hebben de kleur van theebladeren!!! Zie je dat dan niet? Het is zo’n gemakkelijke kleur! Wat gaan we nu doen als we naar rood gaan? Kreeft, kardinaal, vuur, baksteen... het wordt zo moeilijk om je dat allemaal aan te leren... Ik zie het al voor me.”

Dulce herhaalde de naam van de kleur een paar keer om te proberen hem te onthouden. Toen zei ze, “Bedankt.”

“Waarvoor?” vroeg Klein Addertje, nog steeds geïrriteerd door de onwetendheid van haar vriendin.

“Voor de lol met mij.”

Klein Addertje beet op haar tong en keek naar het vreselijke grote schilderij... De lol met mij? Wel, Dulce had zeker plezier, maar ze... had niet eens een lijn getrokken omdat, wel...

Op dat moment gaf Dulce haar een *veerpenseel*. Hoe ze in staat was haar gedachten te lezen was een raadsel.

“Ik kan het niet, Dulce. Mijn staart wordt zwakker en zwakker. Ik zal niks meer kunnen doen, ook al zou ik het willen.”

Klein Addertje zou dit nooit hardop willen toegeven, maar Dulce had opeens haar vertrouwen gewonnen. In haar gezelschap kon Klein Addertje precies zeggen wat ze voelde. Ze kon zichzelf zijn.

“Waarom schilder je niet met je mond?” vroeg de slang.

Klein Addertje bevroor plotseling.

“Dat kan ik niet,” zei ze.
“Is zelfs je mond zwak?”
“Natuurlijk niet, wat zeg jij nu?! Hoe zou ik anders kunnen eten!”
“Waarom kan je dan niet met je mond schilderen?”
“Omdat...” Klein Addertje probeerde de reden te vinden, maar er kwam niets in haar op. Niets. Er viel een complete stilte, net als toen ze Dulce had gevraagd de naam van een nieuwe kleur te raden.
“Misschien doen je tanden pijn?”
“Nee, nee, de reden is niet fysiek, het is gewoon dat... ik wil schilderen net als de anderen.”
“Aha,” riep Dulce. “Maar je schildert niet zoals de anderen!”
Klein Addertje veerde overeind.
“Je schildert veel beter dan de anderen, Klein Addertje. En je kunt zeker beter schilderen dan ik,” gaf ze toe.
Die avond wilde Klein Addertje niet terug naar huis gaan. Ze wilde haar vriendin helpen haar schilderij af te maken. Maar tegelijkertijd maakte het idee haar doodsbang. Er was iets vreemds aan die gedachte. Ze noemde Dulce voor het eerst haar vriendin, ook al was het alleen maar in haar hoofd.
“En, weet je wat?” vroeg Klein Addertje.
“Wat?” vroeg Dulce.
“Ik denk dat je mijn beste vriendin bent.”
De slang gaf haar een lichte tik met haar lange, natte staart. “We zijn eigen-

lijk al weken vriendinnen,” gaf ze toe.
“Aha!” Klein Addertje lachte. “Al weken, hè. En hoe weet je dat?”
“Omdat we dingen hebben gedeeld, daarom.”
“Wat gedeeld? Ik heb niets met je gedeeld, viespeuk!”
Dulce glunderde. “Dingen! Ik weet niet hoe ik het moet uitleggen. Zoals je ideeën, je emoties en de dingen die je kunt doen. Ik heb ook dingen met je gedeeld en als ik geluk heb, draag je vanaf nu altijd een klein stukje van mij met je mee.”
Klein Addertje ging stil en piekerend terug naar huis. Ze kon nog steeds niet precies zeggen welk ding ze precies van Dulce had gekregen.
De volgende dag voelde Klein Addertje zich sterk toen ze wakker werd. Ze had een levendige droom gehad in de kleuren grijs, aquamarijn en aubergine. Ze was al helemaal vergeten waarover hij ging, maar het gevoel van intense vreugde sprong haar uit de borst. De *dingen!* “Natuurlijk,” dacht ze. “Een klein ding voor jou en één voor mij.” Die dag zou ze Dulce dat *ding* laten zien wat ze in haar hart kon aanvaarden.
Dus nam ze haar veerpenselen, haar doos met kleuren, kuste haar moeder gedag en haastte zich zo snel als ze kon naar de beek. Toen ze aankwam, moest ze zich echter in de schaduw verstoppen omdat ze menselijke stemmen hoorde.

“Ik zei het je toch,” zei één van de twee gretig. “Het is een grote slang.”

“Een gemene slang,” zei de tweede mens. De mensen waren enorm en Klein Addertje beefde onder de stenen.

“Mijn vader zei dat hij er vorig jaar twee had gedood. Exact op deze plek, op de bedding van de beek. Ze waren lang en zaten in elkaar vast.”

Klein Addertje was helemaal overstuur. Ze hadden het over de ouders van Dulce! Toen hoorde ze een vreemd geluid... het was luid en verschrikkelijk. “Hier, pak aan! En nog eens!”

“Stop maar hoor, nu zal ze wel dood zijn.” Toen Klein Addertje goed en wel beseftte wat er gebeurd was, werd ze helemaal rood. Haar hoektanden sprongen uit haar tandvlees en het gif droop van de toppen van haar tanden. Ze sprong in het open veldje, klaar om de mensen te bijten. Maar ze waren al weg en ze lieten overal moddersporen achter.

Klein Addertje zakte onder het schilderij van haar vriendin in elkaar.

“Violet rood. Baksteenrood. Kersenrood.

De warmste kleuren van het spectrum.” Ze siste vol ongelooft. “Scharlakenrood. Heet roze. Magenta. De kleuren van passie en woede.” Het was een afschuwelijk tafereel. “Karmijn en bordeaux.” Maar overal overheerste de intense kleur van de beek en Dulce’s schilderij.

Blauw.

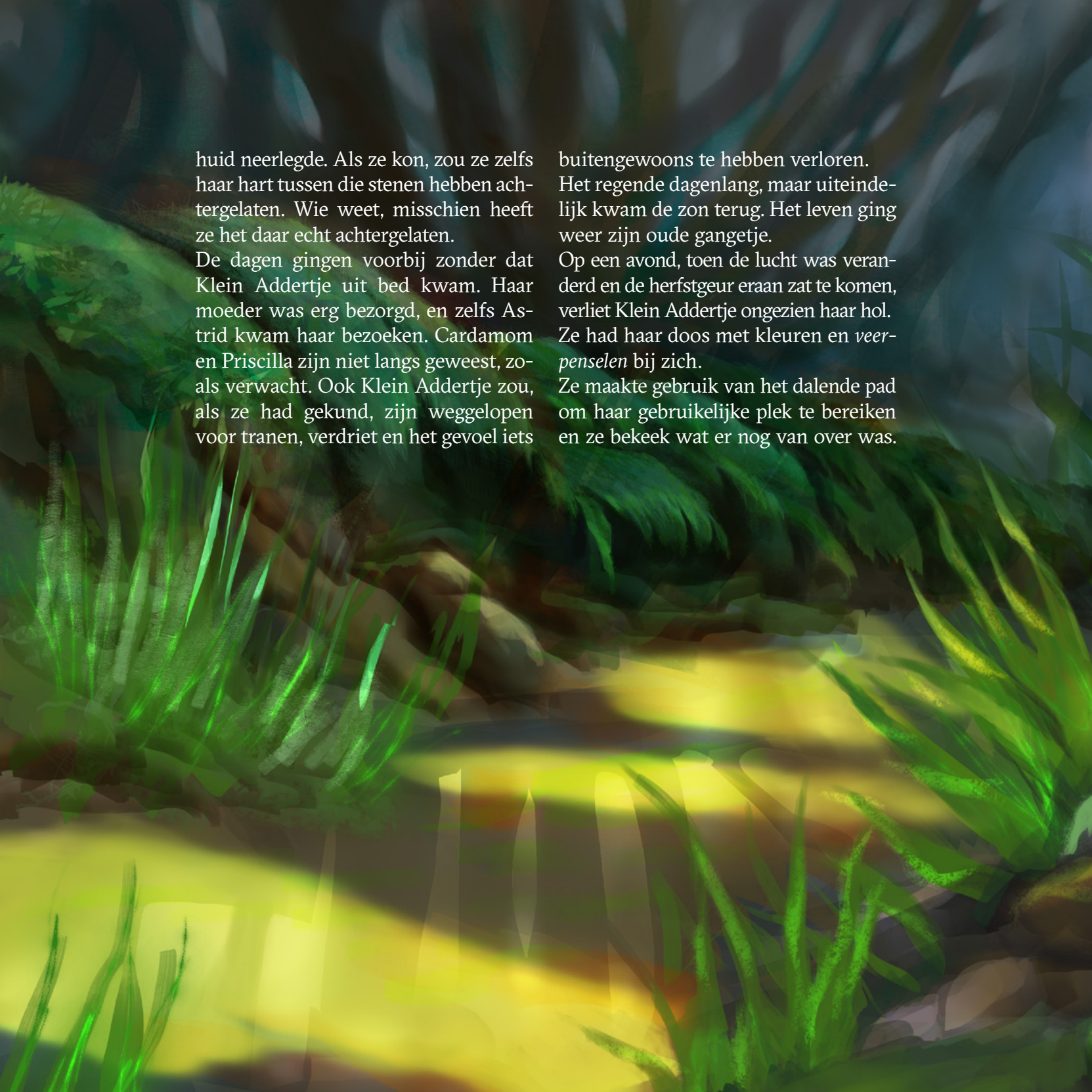
Blauw. De kleur waar haar vriendin het meest van hield.

Klein Addertje viel flauw.

Toen Klein Addertje naar huis werd gebracht, werd iedereen gealarmeerd. Alle adders in het bos hadden gehoord over de aanwezigheid van mensen. Ze waren allemaal op hun hoede.

“Zo stom! Adders horen niet te zonnebaden op de rivierbeddingen!” Dacht Klein Addertje. Ze had haar eerste huid op de rivierbedding achtergelaten als offer. Inderdaad, ze kon gewoon niets meer zeggen voor het hol van haar vriendin, terwijl ze haar oude koek-en-perzik en citroen-gestreepte gekleurde

huid neerlegde. Als ze kon, zou ze zelfs haar hart tussen die stenen hebben achtergelaten. Wie weet, misschien heeft ze het daar echt achtergelaten.

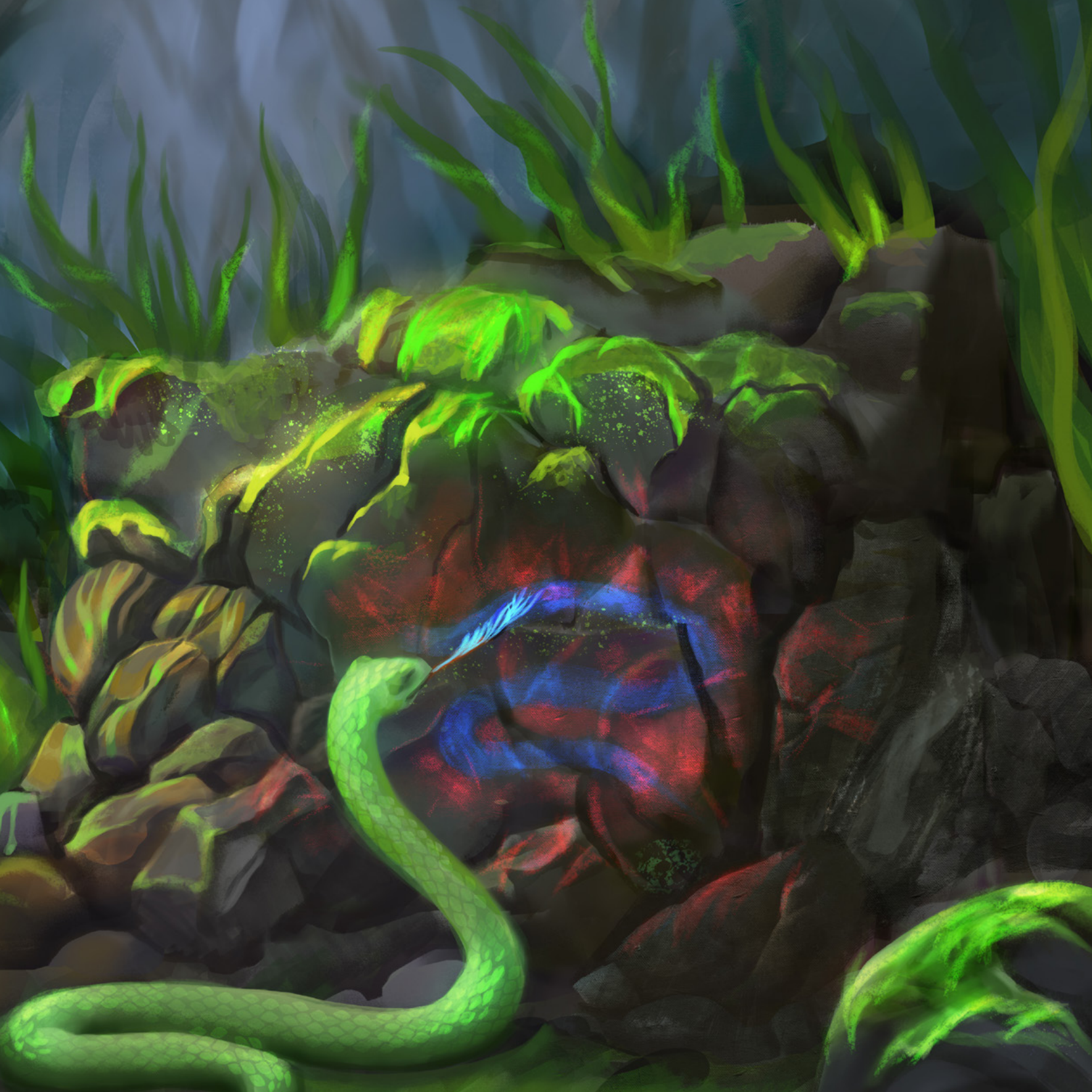
De dagen gingen voorbij zonder dat Klein Addertje uit bed kwam. Haar moeder was erg bezorgd, en zelfs Astrid kwam haar bezoeken. Cardamom en Priscilla zijn niet langs geweest, zoals verwacht. Ook Klein Addertje zou, als ze had gekund, zijn weggelopen voor tranen, verdriet en het gevoel iets

buitengewoons te hebben verloren. Het regende dagenlang, maar uiteindelijk kwam de zon terug. Het leven ging weer zijn oude gangetje.

Op een avond, toen de lucht was veranderd en de herfstgeur eraan zat te komen, verliet Klein Addertje ongezien haar hol. Ze had haar doos met kleuren en *veerpenselen* bij zich.

Ze maakte gebruik van het dalende pad om haar gebruikelijke plek te bereiken en ze bekeek wat er nog van over was.

Dulce's schilderij was nu verkleurd en vervaagd door het water van de nu grotere beek. Toch was het nog zichtbaar. Klein Addertje stak een *veerpenseel* tussen haar tanden en siste: "Ach, laten we dit schilderij afmaken!"
Kun je haar zien? Ze is aan het schilderen

met een veer tussen haar kaken wanneer de nacht valt. Ze schildert met elegantie, penseelstreek na penseelstreek, verborgen tussen de donkere plassen. De zon gaat onder. De schaduwen worden groter. Kun je haar nog steeds zien?
Klein Addertje houdt van de nacht.

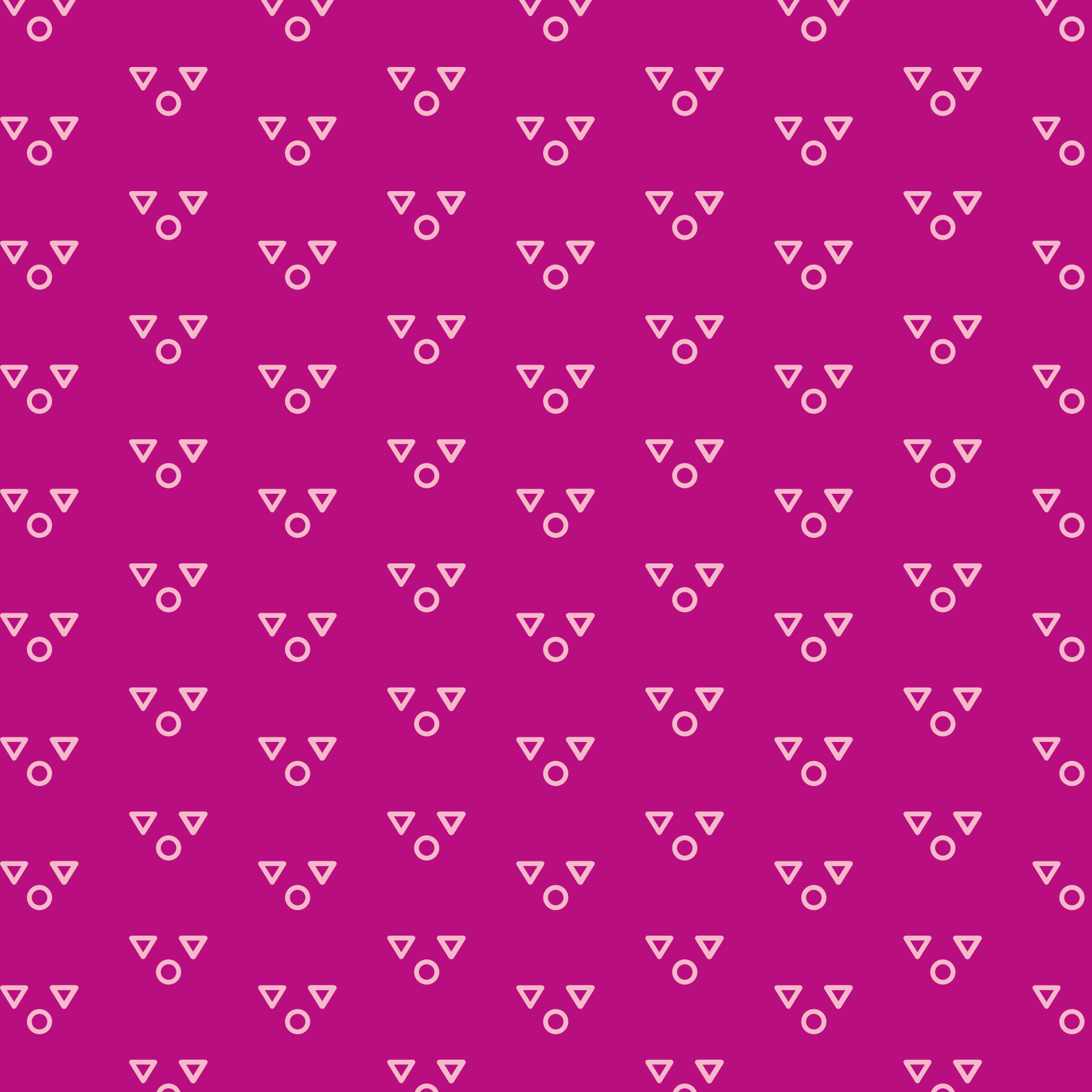
De Boskrant

---

door Federica Poiana

Het schilderij "Hey" bevat een prachtige kleurenexplosie en het is een gedurfd kunstwerk dat stijl en passie combineert. Razende scharlakenrode emoties omringen de imposante slang die tussen de stenen van de rivierbedding kruipt. Een ongelooflijk stuk dat de beheerder van het Bosmuseum al gevraagd heeft om te kopen. Klein Addertje weigerde echter. "Het hoort bij de rivier," zei ze. "En het kan nu niet meer worden verplaatst."

"Wat is uw favoriete kleur op dit schilderij?" vroeg ik haar gisteravond op het welkomstfeest van de herfst. De zeer jonge kunstenares, die nu welbekend is bij onze lezers, keek lange tijd naar de betoverende muurschilderingen en wees toen een kleine vlek verf in het midden van het stuk aan: "Ziet u dit stukje? Dat is mijn favoriete kleur. Blauw." ■

Wolf was zijn belofte nagekomen en de twaalf dagen waren voorbij. Met fruit, groenten en heel weinig lichaamsbeweging tijdens zijn gevangenschap had hij nu zelfs de grote, ronde buik die hij altijd al had gewild. “Nu is het tijd dat jullie je aan de afspraak houden en me vrijlaten!” mopperde hij.

De dieren van het Bos kwamen allemaal samen. Ze praatten wat onder elkaar en keken af en toe naar Wolf, die ongetwijfeld fronste. Sommigen veegden nog steeds de tranen van hun gezichten af. Wolf vroeg zich af of dat een goed of een slecht teken was. Ook hij was ontroerd toen hij zijn fabels vertelde. Hij deed gek tot het einde, hij wond zich helemaal op! Hij spitste zijn oren om er niet aan te denken. De dieren waren aan het bekvechten, maar Wolf kon alleen maar een paar vage woorden verstaan: “Een smulpaap,” “heel slim,” “*anders meelevend.*”

Hij fronste. Dat klonk helemaal niet goed. Uiteindelijk naderde een delegatie van de invloedrijkste dieren uit het Bos de kooi. Wolf was erg zenuwachtig. Twaalf dagen lang gratis eten was geweldig, maar Wolf was klaar om te vertrekken. Hij wilde terug naar zijn eigen leven. Hij wilde in zijn lievelingsgrot slapen en zijn dagen doorbrengen zoals hij altijd had gedaan: lekker lui. De twaalf fabels hadden hem uitgeput en nu verdiende hij het om vrij te

zijn... Of niet soms?

“U heeft twaalf bijzondere fabels verteld,” zei Meester Uil.

“Ik heb gewoon geprobeerd om mijn deel van de afspraak na te komen,” antwoordde Wolf.

“En wij moeten beslissen of we ons deel van de afspraak nakomen. Maar eerst zouden we u iets willen vragen. Waarom hebben alle hoofdrolspelers van uw fabels zwakke spieren? U kunt als een bliksemschicht rennen, vooral wanneer u wegloopt van karweitjes die gedaan moeten worden, of van de dieren aan wie u gunsten verschuldigd bent. U heeft geen zwakke spieren. Niemand in uw roedel heeft deze aandoening, u maakt geen deel uit van dit verhaal.”

Wolf spitste zijn oren.

Achter Meester Uil kon hij duidelijk Moeder Zwijn en Nummer Zeven zien. Onderaan het veld kon hij Steeltje en Klein Addertje zien, verborgen in de schaduw. Kon hij ze nu echt zien of verbeeldde hij ze zich maar?

Wolf klemde zijn kaken: “Ik heb geen zwakke spieren, maar ik ben een lafaard. Het is waar, ik maak altijd en overal een grote puin hoop van en ik maak meestal meer fouten dan dat ik verstandige keuzes maak. Ik heb altijd honger en mijn persoonlijke hygiëne, euhm, tja, daar

- de jaren heen heb ik deze fabels verzameld;
  - ze ontroerden me en inspireerden me om een moedige wolf te zijn. Natuurlijk besloot ik jullie deze verhalen te vertellen zodat ik vrij kon komen, omdat ik wist dat jullie ze mooi zouden vinden. Jullie weten ook wel dat ik sluw ben.” Hij slaakte toen een dramatische zucht. “Maar ik vertelde ze aan jullie omdat deze verhalen het verdienen om herinnerd en steeds opnieuw verteld te worden. De vrienden over wie ik jullie vertelde mogen niet vergeten worden, en iedereen kan iets van hen leren.” Wolf stak zijn neus tussen de tralies. “Ik geloof niet dat het er toe doet hoe sterk je spieren zijn: als je het hart hebt om naar deze fabels te luisteren, wel, dan maak ook jij deel uit van het verhaal.”
- Op dat moment kwam Klein Haasje onder een struik vandaan, zijn neus trilde toen zijn wielen een klein spoor in het gras achterlieten. Hij hield van hardlopen en luisterde ook graag naar fabels. Hij had zich twaalf dagen lang ergens in de buurt verstopt, ook al was hij bang voor Wolf. Hij zei geen woord en sloot de hele tijd maar één keer zijn ogen. Maar één keer. Wolf grijnsde zijwaarts. Hij had zijn vrijheid verdiend.

Einde

Nu we aan het einde van deze verzameling fabels zijn gekomen, zijn er veel bijzondere mensen die ik wil bedanken. Mijn eerste dankwoord is opgedragen aan mijn lieve Catherine de Kip, die mijn fouten corrigeerde en me aanmoedigde om te schrijven. Zonder haar zouden deze fabels het daglicht niet hebben gezien.

Ik wil ook graag Simona het Kleine Addertje bedanken, omdat zij een stem, een lichaam en ideeën heeft gegeven aan de vele personages op deze bladzijden. Het was met haar goedkeuring en genegenheid dat ik de moed vond om verder te gaan.

Vervolgens Ilaria, de prachtige Pad van het Veldmoeras, die dit boek mogelijk heeft gemaakt. Zij las de fabels voor aan de andere dieren van het bos en bracht, wagon na wagon, deze boodschap in de huizen van de mensen. Antonella steunde haar en hielp mij om tot het einde te geraken, en dus verdient ook zij een speciaal woord van dank.

Een dankbare knuffel gaat naar de Wilde Zwijnen Daniela en Cristina, van wiens leven en verhalen ik veel heb geleerd: bedankt dat ik deze fabels mocht schrijven en jullie strijd mocht delen. Ik ben jullie zeer dankbaar.

Alberto de Beer stemde ermee in om de prachtige premisse te schrijven, en voor mij is dat echt een eer. Dank ook aan Uil Enrico die met veel enthousiasme de inleiding van het boek schreef dat u in handen hebt.

De oude Wolf Fausto en Stefania de tjilpende Spotlijster hebben mij de liefde voor schrijven, boeken en levende wezens bijgebracht. Hun opmerkingen na het lezen van elk verhaal maakten me blij en trots op de groep. Ik wil mijn (geadopteerde) broer Ferdinando de Wolf bedanken, een gepassioneerd lezer die bovendien de beste psycholoog is die ik ken. Dorothy, de Herdershond, verdient een groot woord van dank. Ze is een oplettende en enthousi-

- aste lezer die geen vooroordelen heeft en die mij een hele
- hoop zelfvertrouwen gaf. Een enorm dankjewel gaat uit
- naar Marilde de Kat: hoewel ze opgesloten zit in de gevangenis, las zij de fabels met een scherpzinnige geest, altijd oplettend voor wat er achter de sluier van Maya schuilgaat. Ik wil ook graag Egel Claudia S. bedanken: haar woorden en die van de Egelgemeenschap hebben me ontroerd en me aangemoedigd om een betere schrijver te worden. Relmuis Bazec leest op dit moment nog steeds deze fabels. Zijn opmerkingen zouden nog nuttiger zijn geweest als ze op tijd waren gekomen! Samuela de Eekhoorn illustreerde “de belangrijkste magie die er bestaat” in de eerste versie, met een enthousiaste geest en een groot hart. Ook zij verdient mijn oprechte dank. Dan zijn er nog de vele lezers die de ondankbare taak hebben moeten doorstaan om deze fabels online te lezen. Ook hun opmerkingen en steun zijn waardevol geweest. De met kersen spelende Slak Claudia B. schreef me inspirerende e-mails. Net als Leda de Reiger, die nog steeds trots aan het dansen is. Stefania P. de Uil las ze en wilde ze allemaal hebben (bedankt!). Net als Vit de Beer, die de hashtag #GerechtigheidVoorDulce in het leven heeft geroepen. Ik wil de vele kinderen en jonge meisjes omarmen die deze fabels uiteindelijk voorgelezen krijgen, of het nu tijdens de behandeling is of zelfs thuis, dankzij hun geweldige ouders: Tommy, Aurora, Marco, Denisa, Peo en vele anderen. Ten slotte gaat mijn hartelijke dank uit naar alle wonderlijke Bosbewoners die nu dankzij de SMA Family Association bekend zijn geworden. Jullie verwelkomden me, ook al bracht ik een ander, zij het een minder nobel verhaal. Mijn inspiratie en wat ik geschreven heb, komt van jullie.

JC, februari 2019

Inleiding — Alberto Fontana	b. 5
Inleiding — Enrico Molinari	b. 8
Begonnen	b. 14
.1 Zacht als pudding, teer als een madeliefje, snel als een haas	 b.18
.2 De belangrijkste magie die er bestaat	 b. 24
.3 Het station op de top van de heuvel	 b. 28
.4 Het Hart van het Bos	 b. 36
.5 Gebruik wat je nodig hebt om je dromen te verwezenlijken	 b.54
.6 De huid van de Wolf	 b. 60
.7 Steeltje	 b. 66
.8 Raften voor muizen	 b. 74
.9 Een wedstrijd met kersen	 b. 86
.10 De Drie Gebroeders Karper	 b. 93
.11 De kleinste hoop	 b. 107
.12 Blauw	 b. 112
Gevolgtrekking	b. 134
Dankwoord	b. 138

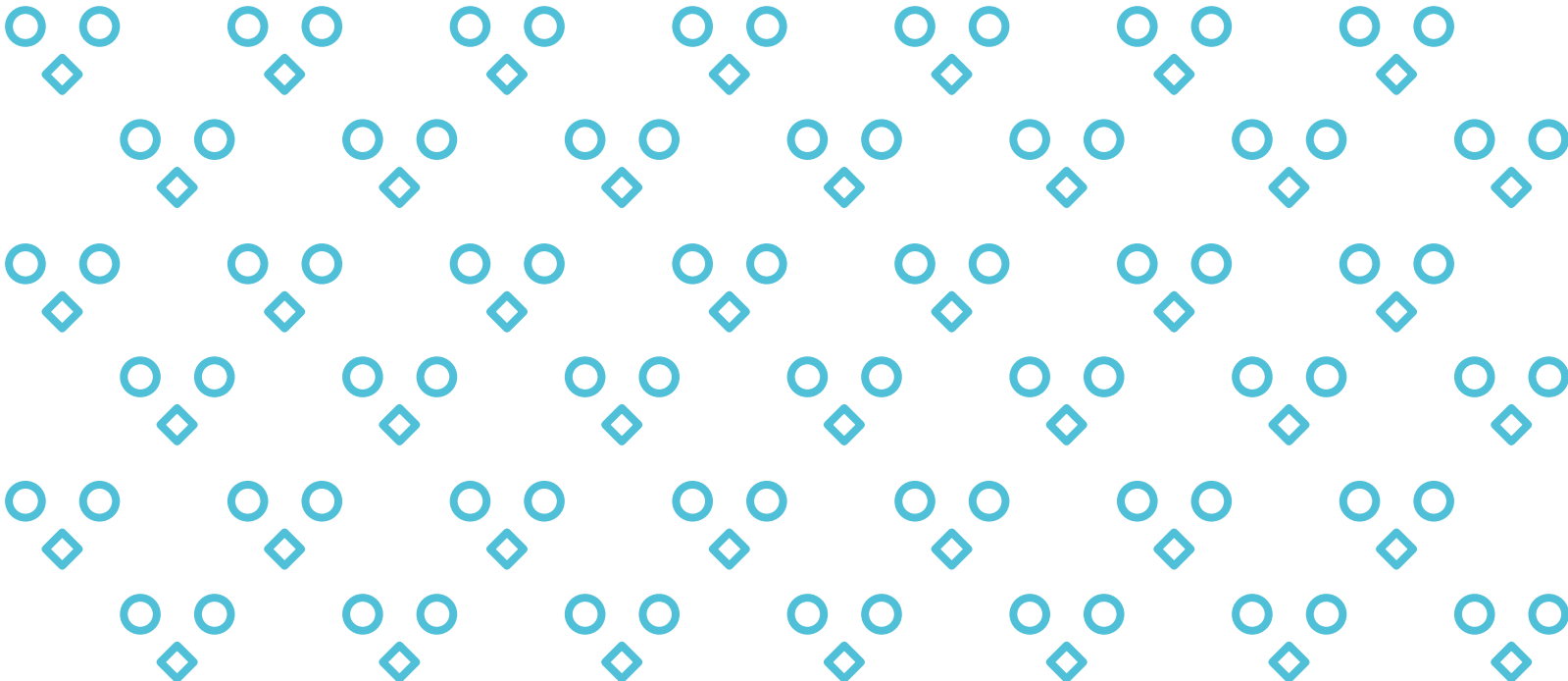
Jacopo Casiraghi, auteur

Jacopo Casiraghi, Auteur
Jacopo Casiraghi is psycholoog en systemisch relationeel psychotherapeut. Hij is een expert op het gebied van mensen met een beperking, familiedynamiek en het verouderingsproces.

Hij is het hoofd van de Dienst Psychologie van het Centro Clinico NeMo in Milaan.

Hij biedt psychologische zorg aan patiënten op gevorderde leeftijd en hun familie, alsook aan minderjarigen en hun familieleden die te maken hebben met neuropathologieën en motorneuronziekten.

Sinds 2013 ondersteunt hij gezinnen met kinderen met SMA.

Biogen

Biogen is één van de meest vooraanstaande biotechnologiebedrijven ter wereld.

Hun missie is duidelijk: pioniers zijn op het gebied van neurowetenschappen.

Het bedrijf maakt gebruik van ultramodern wetenschappelijk onderzoek om innovatieve behandelingen te ontwikkelen en aan te bieden, bestemd voor mensen over de hele wereld die lijden aan ernstige neurologische en neurodegeneratieve pathologieën.

Biogen, opgericht in 1978, heeft vandaag de dag het breedste portfolio van behandelingen voor multiple sclerose en introduceerde de eerste behandeling voor spinale spieratrofie.

IED - Istituto Europeo di Design (Europees Instituut voor Design) ontstond in 1966 vanuit het gedachtegoed van Francesco Morelli en is vandaag de dag een internationaal gerenommeerd Italiaans instituut dat actief is op het gebied van training en onderzoek in design, mode, beeldende kunst, communicatie en restauratie.

Het is een Internationale Hogeschool school die richt zich op creatieve beroepen, met een bijzondere aandacht voor design in zijn verschillende en meest actuele variaties.

Het IED-opleidingsaanbod is gebaseerd op opleidingskredieten. Deze zijn afgestemd met de parameters die zijn aangenomen door de meest geavanceerde Europese instellingen in de sector. Het ideale opleidingstraject beoogt de student volledig voor te bereiden in de gekozen ontwerpdiscipline, waarbij een undergraduate-programma wordt gecombineerd met een postgraduaat programma.

Het IED beschikt over een team van meer dan 400 professionals die samenwerken met meer dan 1.900 docenten, actief in hun respectieve referentiesectoren, om een goede werking van hun 11 campussen te garanderen: Milaan, Turijn, Rome, Firenze, Venetië, Cagliari, Como, Madrid, Barcelona, Sao Paulo, Rio de Janeiro.

Directeur van IED Italië: Emanuele Soldini
School voor Beeldende Kunsten IED: Rossella Bertolazzi
Bureau voor communicatie en speciale projecten IED Milaan: Anna Cantaro

